

In vendar se nič ne premika...

KS Kočevska Reka opozarja, da je Ministrstvo za notranje zadeve prek svojega centra v Gotenici ovira za razvoj - Neznanki: zakopano govedo, okuženo z antraksom, zaplenjen viski - Okoriščanje z loviščem

KOČEVSKA REKA - Vodstvo krajevne skupnosti Kočevska Reka je pred kratkim naslovilo na Ministrstvo za notranje zadeve - VOC Gotenica pismo, v katerem ga opozarja, da VOC skoraj nič od dogovorjenega še ni uresničil. Predsednik KS Kočevska Reka Stane Gabrič pravi:

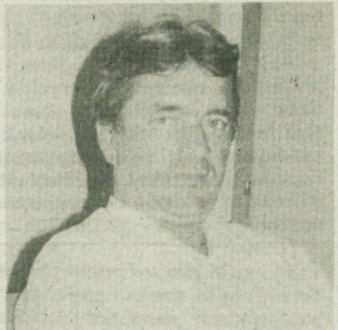
"Ne morem razumeti, kako se za zahteve krajanov in naše krajevne skupnosti nihče niti ne zmeni, medtem ko je nastal velik cirkus, ko je brigadir Tone Krkovič vrnil odlikovanje."

Ze junija je svet KS Kočevska Reka ugotovil, da Ministrstvo za notranje zadeve prek VOC Gotenica predstavlja resno oviro za razvoj KS; da se VOC obnaša tako, kot da so krajanje drugorazredni državljani, in da je vodstvo VOC glavni krivec, da ni sodelovanja med KS in Ministrstvom za notranje zadeve. Zaradi tega je svet KS zahteval, da je nujno potrebno uvesti normalne odnose in sodelovanje.

Zahteve krajevne skupnosti so naslednje: odstraniti je treba vse zapornice, prometne znake prepovedi, stražarnice, španske jezdece, kjer vse to ni nujno potrebno za neposredno zavarovanje posameznih objektov. Krajanom in drugim obiskovalcem je treba zagotoviti nemoten dostop v vas Gotenica in prosto gibanje po vsem območju, ki ni predmet varovanja, ter dostop do gostinskih in športnih objektov ter turističnih točk. Vodstvo VOC mora krajane obveščati o večdnevnih vajah, helikopterskih vajah in preletih, gibanju motoriziranih enot policije, streljanju zunaj strelišča itd. Za izvajanje novogradenj, prenovitev objektov in podobno mora VOC dobiti soglasje KS; VOC Gotenica se mora vključiti v življenje in delo KS vsestransko, tudi finančno sodelovati pri uresničevanju načrtov KS, v skladu z vlado Slovenije je treba poiskati novo loka-

cijo za VOC (nekje v Sloveniji) itd. V zaključku pisma, ki ga je podpisal predsednik KS Stane Gabrič, je rečeno še, da se je Ministrstvo za notranje zadeve prek VOC Gotenica doslej obnašalo, kot da je edini pravi uporabnik precejšnega dela KS Kočevska Reka (širšega območja Gotenice), in da so zato napisali to pismo ter pričakujejo do 1. septembra letos uresničitve teh sklepov ali vsaj odgovor, zakaj jih niso uresničili. Če odgovora ne bo, bodo zahtevali pomoč drugih ustreznih državnih organov.

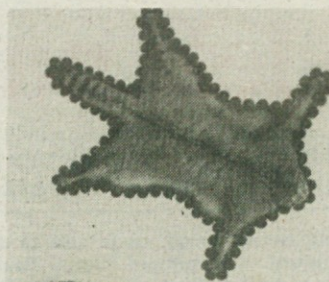
Rok za ukrepe in odgovor, 1. september, je tako rekoč pred vrati. Predsednik Stane Gabrič poudarja, da ga moti, ker doslej ni bilo ukrenjeno še nič resnega, da bi zahteval KS ugodili, saj je VOC doslej organiziral le dan odprtih vrat za krajanje KS Kočevska Reka in jim pokazal nekatere podzemne objekte ter

Stane Gabrič, predsednik KS Kočevska Reka

jih takrat še vozil s helikopterjem. To pa je premalo, saj ne bi bili radi žejni prepeljani čez vodo.

Član sveta KS Zlatko Ficko pa je opozoril na nekatere čisto določene zadeve, ki so se dogajale (tudi na

Zlatko Ficko, vodja gojitvenega lovišča Snježnik Kočevska Reka. Na steni trojeja divje mačke.

škodo prebivalcev) na tem območju nekaj ali pa se dogajajo še danes.

ANTRAKS, VISKI IN DIVJAD

Antraks, to je vranični prisad, je zelo nevarna nalezljiva bolezen. Vir okužbe je tudi govedo. Bacili ostanejo živi in nevarni dolgo let. Z antraksom okuženo govedo so zakopali na treh krajih v KS Kočevska

● **INŠPEKTORJEVO MNENJE** - Medobčinski veterinarski inšpektor Bogomir Štefanič je v zvezi s prinosom antraksa (vraničnega prisada) leta 1983 v občino Kočevje, in sicer na območje Kočevske Reke, dejal, da ne verjame, da bi na tem območju zakopali (na treh lokacijah) govedo, ki je poginilo zaradi antraksa. Pravi, da je verjetnejše, da so sem pripeljali gnojnico okuženih živali, medtem ko so poginulo okuženo živino uničili (sežgali) v kakšni kafiljeriji.

Reka (pri Peklu in na dveh krajih pri Kočevski Reki), in to menda leta 1983. Za kraje še ne vedo natančno, kje so, čeprav bi morala biti tudi okužena zemljišča pod živnozdravniškim nadzorom. Pod enim teh zemljišč (Pekel) so nameravali urediti zajetje za vodovod za vasi ob Kolpi, na srečo pa so prej zvedeli, da je to nevarno zaradi antraksa.

V letih 1985 do 1988 so na območju Kočevske Reke skladiščili tudi viski, je povedal Zlatko Ficko in dodal, da je vse to zavito še v skrivnost, saj se

ne ve ne, od kod je bil viski, niti kam je viski odšel. Za potrebe igralnic ali morda opremo reprezentančnih objektov? Eden takih objektov je javnosti nezani grad Strmec, ki ga je leta 1939 začel graditi grof Auer-sperg, od leta 1953 pa je bilo tam rezervno skladišče Službe državne varnosti, ki je grad tudi vzdrževala do lani, ko ga je začel adaptirati VOC Gotenica, in to po Zlatkovem mnenju v protokolarni objekt notranjih zadev, medtem ko vodja VOC Branko Ivančič trdi, da gre le za vzdrževalna dela.

Lov divjadi je naslednja sporna zadeva z VOC, pravi Zlatko Ficko, ki tudi vodi Gojitveno lovišče Podjetja Snježnik. Do pred tremi leti je vse ozemlje sodilo pod gojitveno lovišče, potem pa je VOC na okoli 8.000 ha površin, na katerih opravlja svojo dejavnost VOC, spremenil v "paralovišče", saj VOC ni registriran za lov. "VOC je razdelil lovišče na tri revirje in v njih gospodari po letnem planu odstrela, ki jim ga dostavim," pravi Ficko in dodaja, da ne more vzpostaviti kontrole odstrela in drugih del v tem "paralovišču", saj ga ne priznavajo kot kontrolorja, ker pravijo, da je pristojen le za strokovno področje, on pa trdi, da ne more strokovno ukrepati, če ne ve, kaj in koliko je bilo odstreljen.

Svoje pravice in pristojnost za to "paralovišče" je skušal uveljaviti prek Ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo, Republiškega inšpektorata in na druge načine, a je bil vedno za-blokirani, običajno z izgovorom, naj še počaka, da se bo vlada odločila o vračanju opravljanja gospodarske dejavnosti Podjetju Snježnik. Rok za to vračanje je 1. oktober, a še vedno nič ne kaže, da bodo kaj vrnil, ali pa vse zadržujejo do zadnjega, da bodo še naprej iz dajatev oproščeni gospodarskih dejavnosti vlekli koristi.

"Mi, krajevna skupnost, smo pripravljeni sodelovati z VOC, hočemo pa, da o življenju v naši KS in njegovi kakovosti odločamo v krajevni skupnosti, ne pa da o tem odloča nekdo drug, ki je tu le bolj ob strani. Mi se borimo za naše pravice in za boljše sodelovanje z resnico, oni pa pri tem uporabljajo svojo moč. Zato smo čvrsto odločeni, da si po zakoniti poti priborimo tisto, kar je v drugih krajevnih skupnostih nekaj normalnega. Želimo na tem prostoru, kjer nas je več uporabnikov, postati le enakopraven partner v razgovorih in pri odločanju. Menim, da je razvoj demokracije v Sloveniji že dosegel tako stopnjo, da bomo to dosegli," je ob zaključku pogovora povedal Zlatko Ficko.

Besedilo in foto: JOŽE PRIMC

Slovenska šola za begunce

V Črnomlju obiskuje poletno šolo slovenskega jezika in kulture 60 bosanskih beguncev - Predvsem srednješolci

ČRNO MELJ - V začetku preteklega tedna se je v učilnicah zbirnega centra za begunce v Črnomlju pričela poletna šola spoznavanja slovenske kulture in jezika za begunce iz BiH, ki bo trajala do konca meseca. Zanimanje zanjo je veliko, saj se je prijavilo 60 slušateljev, ki živijo v begunskem centru ali pri belokranjskih družinah. Pouk imajo v štirih skupinah, po tri ure na dan. Na koncu bodo opravili test in dobili potrdilo o opravljeni poletni šoli ter se jeseni lahko vpisali v srednje šole. Največ učencev je namreč srednješolcev, nekaj pa je tudi starejših. Poučujeta jih profesorici slovenskega jezika Betka Prus in Duška Pezdirc.

BETKA PRUS: "Učenci se zelo zanimajo za šolo in se trudijo, da bi se naučili osnov našega jezika. Tistim, ki živijo zunaj begunskega centra, je slovenščina bližje kot ostalim, ki skoraj niso prišli v stik z našim jezikom. Vendar jaz govorim izključno v knjižni slovenščini. Program je precej zahteven. Delamo po knjigi 'Slovenščina za tujce', ker druge literature nimamo. Če bo dovolj zanimanja, bomo pripravili še nadaljevalno šolo."

Betka Prus

ŽELJKA ZIROJEVIČ: "Ne razmišljam o vrnitvi v BiH, ampak o nadaljnjem življenju v Sloveniji. Zato je razumljivo, da se moram

naučiti slovenščine. Mislim, da bo ta šola za začetek dovolj, saj profesorica zelo dobro podaja snov. Sicer pa sem od letošnjega januarja že obiskovala črnomaljsko gimnazijo, da sem se spoznala z vašo šolo, jeseni pa nameravam redno obiskovati 1. letnik."

MERSIJA HASANBAŠIĆ: "V začetku avgusta sem se preselila k sorodnikom v Slovenijo, prej pa nisem imela nikakršnih stikov s slovenščino. Začetek je težak, a bom vztrajala. Ker mislim ostati v Sloveniji, se želim naučiti vašega jezika. Z znanjem slovenščine bom lažje našla zaposlitev. Sicer pa sva v šoli skupaj s hčerko."

M. Hasanbašić

S. Muminović

SIMBADA MUMINOVIĆ: "Nesmiselno je, da le sedim in čakam. V Črnomelj sem prišla s prvimi begunci aprila lani. Eno leto sem delala v kuhinji begunskega centra, a jeseni nameravam v frizersko šolo. Upam, da se bom v poletni šoli naučila toliko slovenščine, da bom lahko spremljala pouk. Sicer pa sem se tega jezika že toliko navadila, da mi ni težak. Ideja o poletni šoli je odlična. Vsako znanje je dobrodošlo. Mislim, da nas bo tudi slovenska mladina dobro sprejela, ko bomo znali njen jezik."

M. BEZEK-JAKŠE

naša anketa

Slovenija, dežela presežkov

Presežni delavec - za tistega, ki se znajde med njimi, je to v večini primerov zlovesča oznaka. Brezposelnost, vrženost v prazen prostor, negotovost, strah. Če si mlad in se te že hočejo rešiti, je to kaj slaba popotnica v življenje; pokažejo ti, da je tej družbi tega, kar si se naučil in kar bi rad ustvaril, kaj malo mar, hkrati pa je tak odnos trhla opora ali spodbuda za samostojno pot. Če si star, še toliko huje: svoje si odslužil, sedaj pa se znajdi, kakor veš in znaš. Niti kota in lesene žlice si nisi izgovoril. Družba si nekako potolaži svojo vest (za to ji ni treba prav dosti) s tem, da človeku odrine tistih nekaj mesecev nekaj pravic in potem v najboljšem primeru nekakšno odpravnino, potem pa si nad njim po pilatovski umije roke. To naj bi bile zakonitosti nove stvarnosti, ki da smo jo hoteli in h kateri da tako zavzeto stremimo. Pa res? Je to res edina alternativa prejšnji nemarščini in razpuščenosti? Ni slovenske poti? Smo v vsem obsojeni samo na posnemanje najslabšega od vsega slabega? Slovenec Slovincu presežni delavec. Slovenska vlada - vlada presežnih ministrov in slovenski parlament - zbor presežnih poslancev. Slovenija, dežela presežkov.

MILAN SOPČIČ, strojnik iz Gradca: "Z zmanjševanjem pravic presežnim delavcem bo le še več socialnih problemov; le tri mesece prej bojo šli na zavod za zaposlovanje. Država s to potezo ne bo prav nič pridobila. Sicer pa, če tisti, ki so na vrhu, ne vejo, kako naj se lotijo problema, kako naj to vemo mi, navadni smrtniki? Menim, da bo država v vsakem primeru tepena. Ljudje bodo nekako morali živeti in za to od nekod dobiti denar."

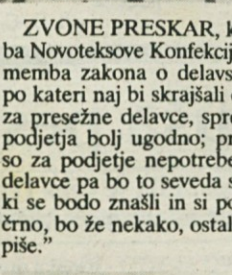
NATAŠA HUDELJA, tajnica v črnomaljski OŠ Mirana Jarca: "Morda se bodo presežni delavci potrudili, da si bodo hitreje našli redno zaposlitev. Mnogi, ki so uradno presežni delavci, namreč delajo na črno. Tisti z redno zaposlitvijo tako niso v enakopravnem položaju z ilegalnimi delavci, ki ne plačujejo davkov in prispevkov. Vrtimo se v začaranem krogu."

SLAVICA DJURIĆ, prodajalka iz Kočevja: "Ker po končani šoli nisem dobila službe, sem tri mesece dobivala pomoč za brezposelnost in sem se počutila zelo nesrečno. Za nas mlade je pomembno delo, ne pa denarna pomoč, ta mene celo ponižuje. Starejši in v družinami pa bi morali dobiti pomoč, dokler ne dobijo službe, saj od nečesa morajo živeti. Zase lahko rečem, da sem srečna, ker sem dobila službo, saj je res hudo, če si mlad in moraš doma sedeti brez dela."

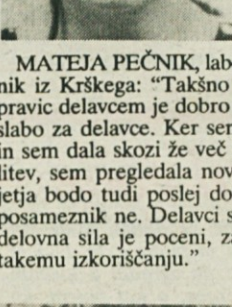
MILKA ZAMAN, prodajalka iz Zapotoka v ribniški občini: "Menim, da ni najpomembnejše skrajševanje dobe na čakanju, za katero dobivaš pomoč. Najpomembnejše je zagotoviti delo brezposelnim, saj je poniževalno prositi za delo. Seveda pa ni prav, da kdo, ki je na čakanju in dobiva denarno podporo, hkrati na črno dela in tako dobiva dva dohodka. Kjer je to možno, bi morali upokojece, ki spet delajo, nadomestiti z brezposelnimi."

ZVONE PRESKAR, kadrovska služba Novoteksove Konfekcije: "Če bo sprememba zakona o delavskih razmerjih, po kateri naj bi skrajšali odpovedni rok za presežne delavce, sprejeta, bo to za podjetja bolj ugodno; presežni delavci so za podjetje nepotreben strošek. Za delavce pa bo to seveda slabo. Za tiste, ki se bodo znašli in si poiskali delo na črno, bo že nekako, ostalim se pa slabo piše."

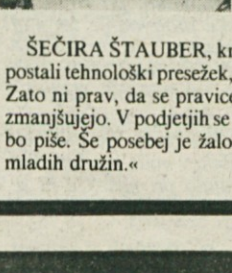
ANITA ŽAGO, uslužbenka Renault-ovega servisa v Trebnjem: "Skrajševanje odpovednega roka za presežne delavce je seveda v veliko škodo delavcem, ki bodo imeli tako še manj časa, da si poiščejo novo službo, ki jo je že tako in tako težko dobiti. Mislim, da bi morala država sprejeti ravno nasproten zakon in čas, ko presežni delavci dobivajo nadomestila, podaljšati."

MATEJA PEČNIK, laboratorijski tehnik iz Krškega: "Takšno zmanjševanje pravic delavcem je dobro za podjetja in slabo za delavce. Ker sem brezposelna in sem dala skozi že več krajših zaposlitev, sem pregledala novi zakon. Podjetja bodo tudi posledje dobro zaščiteni, posameznik ne. Delavci so brez pravic, delovna sila je poceni, zato smo priča takemu izkoriščanju."

TATJANA IMPERL, komercialni tehnik iz Sevnice: "Če skrajšanje časa, v katerem presežni delavci dobivajo od podjetij zamajene plače, pogledamo s stališča delavcev, je tak ukrep gotovo negativen. Delavci so že tako najbolj prizadeti in nosijo največ posledic gospodarske krize. Njihov položaj je res žalosten. Kaj naj rečem? Tudi če se izrečem proti zmanjševanju pravic do zamajene plače, ne bo pomagalo."

ŠEČIRA ŠTAUBER, kmetijski tehnik iz Brežic: "Že sedaj delavci, ki so postali tehnološki presežek, dobivajo minimalno pomoč in komaj preživijo. Zato ni prav, da se pravice delavcem, ki so že tako ostali brez službe, še zmanjšujejo. V podjetjih se res lahko veselijo te novosti, delavcem se pa slabo piše. Še posebej je žalostno, da se v obupnem položaju znajde veliko mladih družin."

Brezposelni so čez noč izpuhteli

Brez slabe vesti pravijo v vladi: tako je po zgledu Evrope

LJUBLJANA - Kaže, da se je vlada takoj zatem, ko smo ljudje že nekoliko pozabili na plače novih in predčasno upokojevanje prejšnjih poslancev, resno lotila zadeve varčevanja. Tako namerava država na račun socialne prihraniti 380 milijonov tolarjev na mesec. To naj bi dosegla po hitrem postopku, s spremembo dveh zakonov, ki so jih prejeli pred nekaj dnevi. Tako namerava država na račun socialne prihraniti 380 milijonov tolarjev na mesec. To naj bi dosegla po hitrem postopku, s spremembo dveh zakonov, ki so jih prejeli pred nekaj dnevi. Tako namerava država na račun socialne prihraniti 380 milijonov tolarjev na mesec. To naj bi dosegla po hitrem postopku, s spremembo dveh zakonov, ki so jih prejeli pred nekaj dnevi.

Nedvomno ni naključje, da je vlada tik pred sprejetjem omejvalnih ukrepov na področju brezposelnosti prišla na dan s kopico dodatnih podatkov s tega področja, še posebej s tem, da je v Sloveniji po merilih Mednarodne organizacije za delo (ILO) 85.000 brezposelnih, in ne 125.000, kolikor jih je po uradnih podatkih zavodov za zaposlovanje. To pa pomeni, da je bila maja letos stopnja brezposelnosti "le" 9,1 in

ne 12,4 odst. S takšno stopnjo se uvrščamo pod evropsko povprečje in ne več v sam njen vrh kot prej.

Namen takšnega računanja prav zdaj je jasen. Kljub temu pa marsikomu ni jasno, zakaj imamo naenkrat kar za 40.000 manj brezposelnih. Gre enostavno za drugačna merila. Po strogih kriterijih mednarodne metodologije se med brezposelne štejejo le tiste osebe, ki "izpolnjujejo" naslednje tri pogoje: prvič, da so stare nad 15 let, niso zaposlene in v tednu pred anketiranjem niso opravljale nikakršnega dela za plačilo; drugič, da so v zadnjih štirih tednih pred anketiranjem iskale delo; tretjič, da so pripravljene začeti delati v dveh tednih od dneva anketiranja, če bi delo našle. Če spustimo denimo samo tretji kriterij, dobimo v Sloveniji že 94.000 brezposelnih.

Vendar kljub evropskemu načinu preštevanja nezaposlenih dejstva ostajajo dejstva! In kakšna so? V Sloveniji je v zadnjih osmih letih izgubilo delo 285 tisoč ljudi. Med njimi je 54 tisoč odpuščenih delavcev ali 19 odst. vseh, 62 tisoč ali 21 odst. je predčasno upokojenih, redno upokojenih pa je 106 tisoč ali 37 odst. Izsledki raziskave kažejo hitro padanje delovno aktivnega prebivalstva ter njihovo prehajanje med neaktivne. Aktivnega prebivalstva je le 57,7 odst.

Težav naših delavcev, zaposlenih ali brezposelnih, ki so se iz mnogovrstnih vzrokov znašli v revščini, preprosto ni mogoče primerjati z razmerami na Zahodu. Na Zahodu delavci "vstopajo" v brezposelnost z boljšim materialnim in socialnim stanjem, sicer pa lahko načno svoje prihranke. Kakšne prihranke pa naj "načne" naš delavec, ki je vsa leta živel zgolj "iz rok v usta", odvisen le od dela svojih rok?!

VINKO BLATNIK

Kmetje, rešujte, kar se rešiti da!

Suša vse bolj pritiska - Živinorejcem že primanjkuje voluminozne krme - Strokovnjaki priporočajo takojšnje siliranje in brez dodatkov - Treba je ukrepati

NOVO MESTO - Novomeški oddelek svetovalne službe Kmetijskega zavoda Ljubljana je v četrtek, 5. avgusta na Srednji kmetijski šoli Grm sklical sestanek, na katerem so skušali najti rešitve zaradi vse večje suše.

Povedali so, da so razmere še bolj kritične kot lani. Škoda še nastaja, ker je bilo v zimskem in spomladanskem obdobju malo padavin in se zaloge vode v zemlji niso obnovile.

Sušno obdobje je vplivalo na slabo rast travin. Samo prva košnja je bila normalna, preostali dve sta bili zapozneli in močno zmanjšani, razsel pa se je tudi plevel, tako da sta trava in detelja že v manjšini. Rejci živine so zato pospravili manj sene in silaže, zato bo primanjkovalo voluminozne krme. Veliko pozornosti

je treba posvečati dognovanju z dušikom. Dušik, s katerim je že bilo gnojeno, se ni mogel porabiti, zato je v krmi veliko nitratov, zaradi katere

● Sklenili so, da je treba sredstva, namenjena za kmetijstvo, pravilno usmerjati, da mora svetovalna služba začeti z ukrepanjem po strokah takoj in da bo najbrž treba iskati pomoč pri občinskih skladih.

rih lahko prihaja tudi do pogina živine. Priporočljivo je, da kmetje ob prvem dežju z dušikom ne gnojijo oz. upoštevajo prejšnja gnojenja.

Pomembna voluminozna krma je tudi koruzna silaža, ki je bo letos

zaradi suše še manj in bo tudi slabša. Tam, kjer je kultura že tako suha, da si tudi po padavinah ne bo več opomogla, priporočajo takojšnje siliranje ali spravilo te kulture kot suho krmo. Siliranje mora potekati zelo hitro, odsvetujejo pa dodajanje vode, ker ta lahko omogoči škodljivo masleno kislinsko vrenje. Če je tlačenje zaradi prevelike sušnosti kulture oteženo, lahko kmetje dodajo manjšo količino vode, v izrednih primerih pa od 50 do 100 litrov. Pri siliranju razni dodatki niso potrebni in so prejšnjemu kakor koristni, zato svetovalna služba tega ne priporoča.

— URSKA SPLIČAL

TEKMOVANJE ORAČEV

METLIKA - V soboto, 14. avgusta, bo ob 8,30 belokranjsko regijsko tekmovanje v oranju, in sicer v metliškem Mestnem logu. Najlažji dohod do temovališča je na koncu Rosalnic ob železniškem mostu. Če bo do tekmovanja dež dovolj namočil zemljo, se bodo v oranju pomerili tudi s konjsko vprego.

ŠE ENA OKUŽBA

KOČEVJE, KOSTELSKO - V prejšnji številki Dolenjskega lista smo poročali o odkritju kuge čebelarje zalege v čebelnjaku enega čebelarja na Kostelskem in o sumu, da je s kugo okužen še en čebelnjak. Minuli petek je dobila občinska veterinarska inspekcija obvestilo pristojnega republiškega veterinarskega organa, da je bil sum o kugi čebelarje zalege pri čebelarju v Tišpenpolju v KS Kostel upravljavcu. Medobčinski veterinarski inšpektor je povedal, da drugih novih okužb ali suma o tem v KS Kostel in občini Kočevje ni.

sejmišča

BREŽICE - Na sobotnem sejmu je bilo naprodaj 175 do tri mesece starih in 62 starejših prašičev. Prvih so prodali 97 po 250 do 300 tolarjev, drugih pa 34 po 170 do 220 tolarjev kilogram žive teže.

TRADICIJA — ZANESLJIVOST GORENJSKI SEJEM KRANJ, 13. — 22. 8. '93

- vse za kmetijstvo, gozdarstvo
- največja slovenska trgovina
- sejemske cene, ugodni nakupi

SOBOTA, 14. 8. '93, ob 17. uri
SEJEMSKA MAŠA ZA OBISKOVALCE IN RAZSTAVLJALCE
Mašuje ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar

VEČERNI ZABAVNI PROGRAM — PROST VSTOP

Kmetijski nasveti

Vzorec kroji plačilo mleka

Novi pravilnik o določanju odkupne cene za kravje mleko, ki je začel veljati 1. julijem, že močno odmeva med kmeti. Neredki mu očitajo, da s tem, ko zaostruje higienske zahteve, z levico jemlje tisto, kar je na pritisk junjske stavke kmetov vlada dala z desnico, ko je morala vsaj malo popraviti odkupno ceno mleka. Vsekakor so stvari zdaj postavljene ostrije kot prej, zato bi bilo dobro, da bi se kmetje natančneje seznanili z večkrat tako spornim jemanjem vzorcev, kar še posebej velja za te vroče avgustovske dni.

Po novem - kot smo obširneje na tem mestu že pisali - bodo plačevali mleko po manjšem številu mikroorganizmov, dodatno pa še z upoštevanjem odstotka beljakovin in ne le toľšče. Mzorni vzorec s tem dobi odločilno vlogo. Po določilih zakona v primeru ne smejo jemati nalezljivega bolni ljudje, okuženi z zajedalci, ali kliconosci. Imeti morajo posebno delovno obleko in seveda predvsem dovolj znanja o higieni. Da o poštenosti in zaupanju sploh ne govorimo.

Pred jemanjem vzorca je obvezno celotno količino mleka, namenjenega prodaji, temeljito premešati. Sam vzorec odvzamemo z zajemalko, mešalom ali pipeto, čimprej - vsaj do devete ure zjutraj - pa mora priti v laboratorij, da se mikroorganizmi v njem dodatno ne namnožijo. Hladilne torbe, v katere dajemo stekleničke ali plastenke s posamičnimi vzorci, morajo biti čiste in zanesljive. Razumljiva je tudi popolna čistoča pri embalaži, v katero natočimo vzorec. Isto velja tudi za avtomate milkoskope, ki jih uporabljajo mlečni kontrolorji.

Seveda si lahko vsak rejec tudi sam vzorci mleko in ugotavlja njegovo kakovost, vendar ti rezultati niso veljavni za mlekarino oz. plačnika. Če pride do spora, odloča superanaliza, ki jo lahko opravi le pooblaščen laboratorij, stroške zanjo pa si razdelijo tako kot pri običajnem redktnem testu. Naj še dodamo, da stane odvzem vzorca mleka in štetje drobnoživk v njem okrog 400 tolarjev.

Inž. M. L.

JAGODE ALI POTOK?

ZGORNJA POHANCA - Rahlo deževje je konec tedna in v ponedeljek vsaj za kratek čas ohladilo napetost v dolini potoka Močnik. Konec prejšnjega tedna je namreč po njem v dolžini 5 km prenehala teči voda in je s tem tudi zamrlo življenje. Kmetijska in vodnogospodarska inšpektorica Mira Čuček se je zato sestala s predstavniki sekretariata za kmetijstvo, kmetijskimi svetovalci, ribiči in prizadetimi krajinami, da bi preprečili, ali naj bližnji vaščani še namakajo nove jagodove nasade. Sklenili so, da je treba v prvi vrsti zagotoviti vsaj minimalen vodostaj potoka, vendar naj krajinami po lastni odgovornosti in po točno določenem razporedi še uporabljajo vodo v omejenih količinah. Proti koncu minulega tedna se je ob Močniku spet zaostri.

Švicarski kmet je zaščiten "kot medved"

Najmanj subvencij v Novi Zelandiji - Kaj pa mi?

Slovenija ima dolgoročno strategijo kmetijskega razvoja, nima pa izdelanih praktičnih ukrepov in poti do nje. Sporno ostaja vprašanje, kolikšna naj bo državna pomoč kmetijstvu, ki bi spodbujala domače kmetijstvo, vendar mu ne bi bila potuha, da se ne bi tudi samo, kolikor je le mogoče, prizadevalo za spremembo strukture in povečanje produktivnosti. V načelu bi lahko rekli, da bo morala država, ne oziroma se na to, kdo bo vodil njeno vlado, kmetijstvu pomagati toliko kot svojem kmetijstvu pomagajo druge konkurenčne države, s katerimi se Slovenija srečuje na svetovnih tržičih. In kako le-te pomagajo svojem kmetijstvu?

Kot je razvidno iz podatkov organizacije CECD, v nobeni razviti državi kmetijstvo, četudi je priznana gospodarska panoga, ne more shajati brez državne pomoči. Toda razlike med njimi so velike, kar dvajsetkratne. Najbolj subvencionirano kmetijstvo na svetu ima Švica, kjer znaša delež subvencij v kmetovem dohodku kar 80 odst. Sledijo Norveška (77 odst.), Finska (71), Japonska (66), Švedska (59), Avstrija (52), Evropska skupnost (49), Kanada (45), ZDA (30), Avstralija (15) in Nova Zelandija (4). Novozelandsko kmetijstvo je torej v sebi najmočnejše in najbolj vitalno, preseneča pa tudi velik delež subvencij v ameriškem kmetijstvu, ki velja za dokaj liberalno.

Za Slovenijo ni podatkov, vprašanje je, če jih je sploh mogoče izračunati ob spremembah in neredu, kakršnega imamo.

KMEČKI PRAZNIK V ŠENTRUPERTU

ŠENTRUPERT - Kmečka združenja Šentrupert in Turistično društvo Šentrupert pripravljata za 19., 20. in 21. avgust Kmečki praznik, prireditev, s katero želijo obuditi tradicionalne kmečke običaje. Osrednja kulturno - etnološka prireditev bo v soboto, 21. avgusta, na trgu v Šentrupertu, kjer bo poleg kulturnega programa prikaz domačih del in običajev. Zabavna prireditev se bo nadaljevala v večer z ansamblom Lojzeta Slaka.

ZA MLEKO DVA TOLARJA VEČ

LJUBLJANA - V skladu z dogovorom po junijski stavki kmetov se je z avgustom povečala izhodna odkupna cena za mleko za 7,5 odst. in znaša zdaj 28,50 tolarja. Hkrati se je podražilo mleko tudi v prodaji na drobno, tokrat za 5 odst. Odkupna cena mleka še vedno močno zaostaja za polno lastno ceno mleka, ki jo na modelnih kmetijah ugotavlja Kmetijski inštitut Slovenije in ki po najnovejši (julijski) kalkulaciji znaša 38,57 tolarja. Odkupna cena je tudi še precej oddaljena od 80 odst. kalkulativne cene inštituta, kar naj bi po dogovoru med kmeti in vlado dosegli v naslednjih mesecih.

Ob suši ukrepajmo, ne jadikujmo!

Vrtna opravila v avgustu - Pravila zalivanja - Tla ne smejo ostati gola

Dolgotrajno sušno vreme je že močno prizadelo vrtnine. Ker je zalivanje z vodovodno vodo zaradi pomanjkanja vode prepovedano, je možno zalivanje le z vodo iz potokov in rečno, če le-ta ni preveč onesnažena, ter z vodo kapnic in ostalih zbiralšč.

Prednost damo tistim rastlinam, ki potrebujejo veliko vode. To so predvsem plodovke (paradižnik, paprika, bučke, kumarice), solatnice ter vrtnine, ki smo jih sejali ali sadili v zadnjem mesecu. Prav tako so hvalne za vodo kapusnice, kot so cvetača, zelje, ohrovt ter ostale vrtnine, ki še ne zorijo, vendar zalivamo le, če imamo dovolj vode.

Bistveno in že večkrat omenjeno pravilo je, da zalivamo zgodaj zjutraj, ko je manjše izhlapevanje in je zaradi hitrejših osušitve rastlin manjša nevarnost širjenja glivičnih bolezni. Pri redkeje sajenih rastlinah, kot so paradižnik, paprika, kumare in kapusnice, zalivamo le tik ob steblih, vendar ne močimo rastlin, ker bi s tem pospešili razvoj bolezni. Pršenje po rastlinah ugaia le solatnicam in kapusnicam, ki ob večji zračni vlagi tvorijo lepše in trše glave.

Hitro izsuševanje zemlje - izhlapevanje vode zavremo tudi s plitvim prekopavanjem zemlje. Zemljo okoli rastlin je zelo dobro zastreti z uvelo pokošeno travo, koprivami, slamo ali s kakim drugim zastirnim materialom.

Zaradi suše nam predčasno dozorevajo fižol in ostale stročnice pa tudi korenček in rdeča pesa. Ker je za shranjevanje korenčkov in rdečih pes v kleti še prezgodaj, je najbolje, da ju vložimo v kozarce posamično ali kot mešane solate z ostalo zelenjavo, ki že tudi dozoreva, predvsem s paradižnikom, papriko, kumaricami pa tudi kapusnicami.

● Gospodarstvo je na psu. Velika večina podeželskih ljudi nima dela. Prepuščeni sami sebi tavajo sem ter tja. Tistim, ki so ostali na kmetiji, je še huje. Trenutni položaj podeželskega gospodarstva je tako slab, da ni za nikamor. (Janez Krizan iz Celovca)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanč

Vinu je zemlja mati, sonce oče, kletar pa usoda

Večno vprašanje: koliko in kdaj žveplati

V pričakovanju nove letine največ upov polagamo na zrelo grozdje, ki najbolj odloča o kakovosti vina. Pregovor, ki pravi: "Vinu je zemlja mati, sonce oče, kletar pa usoda", nas opozori, da se lahko iz najboljšega grozdja pride la slabo vino. V razmerah drobne pridelave je največkrat vzrok za kletarske spodrsilaje nestrokovna uporaba žvepla.

Res, da je potrebno za razumevanje vloge žvepla (SO₂) v vinu več znanja kemije, ni pa to nujno, po izkušnjah se da dovolj razumeti in naučiti tehniko žveplanja na mojstrski ravni. Zakaj žveplamo most pred začetkom alkoholnega vrenja? Da pomagamo žlahtnim kvasovkam pred divjimi in pred bakterijami. Kakšna naj bo doza? Nemogoče je točno reči. Zakaj? Most je lahko iz gnilega grozdja, iz kislega grozdja. Zdravo in kislo grozdje ne potrebuje veliko žvepla. Kislina sama uspešno dela red med mikroorganizmi mosta in pomaga žlahtnim kvasovkam, da se uveljavijo. V gnilem grozdju je veliko divjih kvasovk in bakterij, zato mora biti doza žvepla večja. Most iz gnilega grozdja se tudi rad nagiba k rjavemu, žveplo pa oksidacijo ovira. Zelo zrelo in zdravo grozdje ima ponavadi malo kisline. Most iz takega grozdja je zelo sladek, in ker ni kisel, ga rade napadajo bakterije cika in mlečnega cika ter ovirajo alkoholno vrenje. Z žveplom se lepo rešimo takih vsiljivcev in imamo čisto vrenje.

Kdaj žveplamo pred začetkom alkoholnega vrenja? Včasih smo priporočali grozdje poskropiti z malo žveplene raztopine. Danes

ne več. Med trgatvijo se grozdje ne sme tlačiti v posode, raniti in tako izpostaviti bakterijam in divjim kvasovkam, celo grozdje pa ne potrebuje žvepla. Druga škoda, ki jo izzove žveplanje grozdja v skafih, ko čaka na robkarnje ali drozganje, je razjedanje pecljev in jagodnih kožic. Žveplo se v zelo kratkem času veže in nima več zaščitne moči, z razjedanjem pecljev pa nastajajo grenki izvlečki, ki si jih v mostu in vinu ne želimo. Pravi tenutek za žveplanje je takoj pod prešo, ko se most oddceja, s tekočim žveplom, ali pa sod, ki ga natakamo z mostom, predhodno zadimimo z žveplanimi trakovi. V obeh primerih se nam lahko pripetijo nenatančnosti. Recimo: odločili smo se na osnovi zdravstvenega stanja grozdja in višje temperature mosta, da bomo dali na 1 hl mosta 1 dcl 5-odst. "tekočega žvepla". Žveplo zlijemo v posodo, ki je pod prešo, in nato vse skupaj v sod. Ako nimamo posode izmerjene ali izmerjenega sode, smo že nenatančni.

Žveplanje s trakovi velja za nenatančno tehniko. En žvepleni trak vsebuje toliko žvepla, da če bi se ves ta dim vezal v most, namerili v 1 hl 25 mg/l SO₂. Toda samo del tega plina sprejme most, veliko se ga ob natakanju izkadi. Recimo: če bi se odločili za enako količino SO₂, kot pri tekočem žveplu, bi morali zažgati v sod na 1 hl mosta 2 trakova. Dva žveplena trakova skupaj pomenita 50 mg/l SO₂, tako, dobimo iz 1 dcl 5-odst. žveplaste raztopine. Svetujem kombinirano rabo obeh oblik žvepla. Sod je dobro zadimiti, predno ga začnemo natakati z mostom, tako učinkovito ukrepamo proti bakterijam in oksidaciji mosta. Naknadno pa s tekočim žveplom posredujemo toliko, kot tisto leto naš most potrebuje žveplaste zaščite. Dober kletar se z vsemi ukrepi potruži, da je količina žvepla čim manjša, mora biti pa zadostna.

mag. JULIJ NEMANČ

HELENA MRZLIKAR gospodinjski kotichek

Voda, sol in huda vročina

V vročih dneh se je potrebno izogibati alkoholnim pijačam in sladkim koncentratom. Za ta čas so najbolj primerni zeliščni čaji, slatina brez ogljikovega dioksida, naravni sadni sokovi, razredčeni z vodo, ali pa sama voda.

Za odraslega človeka je dovolj litra, pri čemer upoštevamo tudi tekočino, ki jo zaužijemo z jedmi, predvsem s svežim sadjem in zelenjavo. Človeški organizem ureja dovajanje potrebnih količin vode z občutkom žeje, ki se pojavi kot posledica povečane koncentracije natrija v krvi. Žeja je povezana z izgubo vode, ni pa povezana z izgubo soli. Zato je nevarno, da se na vročini izgubi tudi večja količina soli. Največ vode izločajo ledvice s sečem, skozi kožo pa izhaja voda s hlapenjem in potenjem, s čimer se uravnava naša telesna toplota. Telo postane ogroženo, če se izloči 5-10% vse telesne vode.

Včasih pa se s pitjem tekočine tudi pretirava, posledica tega pa je preobremenjen želodec in ledvice ter srce in krvni obtok. Zlasti

ni priporočljivo pitje večjih količin med obrokom, ker se razredčijo prebavni sokovi in prebava postane otežkočena. Našemu telesu pa v času potenja primanjkuje tudi soli. Jedem jo dodajamo zaradi okusa, hkrati pa je vir natrija in klorida, ki sta pod omenjenimi pogoji v pomanjkanju. V naši prehrani uporabljamo morsko in kameno sol. Morska sol vsebuje več pri-mesi, kamena pa vsebuje do 99 odst. čistega natrijevega klorida.

V zdravi in varovalni prehrani uporabljamo zelo zmerno količino soli, pri mnogih obolenjih pa jo celo opuščamo ali nadomeščamo s kemičnimi snovmi, ki ne vsebujejo natrija, dajejo pa slan okus. Tudi različna zelišča, začimbe in dišavnice zmanjšujejo potrebo po soljenju. V kuhinjski soli je pomemben dodatek joda, ki je sestavina hormona tiroksina, ki ga izloča žleza ščitnice. Vpliva na normalen razvoj ploda, kasneje pa preprečuje golšavost, moteno rast in duševni razvoj. Pomembni viri joda so ribje olje, morske ribe in druga živila iz morja, zato ne bo odveč, da ponovno poudarimo pomen uživanja morske hrane.

Infektivni odpadki so draga stvar

Naprava za varno in neškodljivo dezinfekcijo posebnih odpadkov zdravstvenih ustanov - Za novomeško bolnišnico bi ta strošek znašal 70.000 mark na leto

NOVO MESTO - Sežigalna naprava novomeške bolnišnice, v kateri so do sedaj sežigali tako infektivne odpadke kot dele človeškega tkiva, ki ostanejo od raznih operacij, je potrebna obnove. Čeprav ta sežigalna naprava po besedah direktorja novomeške bolnišnice dr. Toneta Starca ni (močno) onesnaževala okolja, saj je delala povprečno le eno uro na dan, so iskali še druge možnosti za varno odstranitev infektivnih odpadkov in prišli v stik s celjsko firmo Eko Plus. Pred kratkim je ta firma s svojo napravo za razrez in dezinfekcijo specifičnih odpadkov zdravstvenih ustanov, kot se imenuje ta stvar, v Novem mestu predstavila delovanje te naprave.

Gre za nemško napravo, ki je namočena na posebej prirejenem tovarnjaku. Kot je povedal direktor firme Eko Plus Jože Gabršček, se je ta projekt začel v Celju, kjer za sežigalnice infektivnih odpadkov niso več dobili lokacije. Ti posebni odpadki so se kopičili in v 9 mesecih

lanskega leta se jih je nabralo 10 ton, do letošnjega julija pa jih je bilo na tem območju že 21 ton. "V soglasju s republiško sanitarno inšpekcijo smo dobili kredit in kupili to napravo. Vsa stvar je stala 1.150.000 mark," je povedal Gabršček. Delovanje te naprave za okolje ni škodljivo,

saj v tem postopku ni kemikalij, odpadkov ne sežigajo, marveč jih dezinficirajo s pregreto zasičeno paro. Po postopku, ki je avtomatiziran in v vseh fazah kontroliran, so ti odpadki, ki sicer veljajo kot posebni odpadki, dezinficirani in jih je moč odložiti na komunalni deponiji. Poseben namenski kontejner s temi odpadki naprava najprej dvigne in izsipa v rezalno napravo, ki jih reducira na 20 odst. prvotnega volumna. Tako zrezani odpadki potujejo 20 minut po tunelu za dezinfekcijo, kjer pregreto nasičena para pride tako rekoč do slehernega delčka in ga dezinficira, in to, kot rečeno, brez kakršnihkoli dodatkov oz. kemičnih snovi.

Računajo, da pride na dan 0,1 kg infektivnih odpadkov na bolnišniško posteljo. Po tem izračunu pride v Sloveniji 1,5 tone infektivnih odpadkov na dan in zmožljivost te celjske naprave zadostuje za sedanje slovenske potrebe. Slovenija ima 21 bolnišnic, 17 naravnih zdravilišč in kakih 100 zdravstvenih domov in zdravstvenih postaj in povsod "ustvarjajo" infektivne odpadke. Kako se s temi odpadki ravna sedaj, je menda bolje, da se sploh ne govori. Saj ne, da so vsi ti odpadki nevarni, vendar gre v prvi vrsti za preventivo, zlasti je možnost okužbe z zlatenico, preventivno ne gre zanemariti niti aidsa in drugih bolezni, čeprav je na primer na Dolenjskem le en primer sifilisa na leto.

V Novem mestu bi to napravo potrebovali en dan na dva ali tri tedne. Seveda se v prvi vrsti postavlja vprašanje cene. Dezinfekcija teh odpadkov pride 20 tolarjev na bolnišniško posteljo na dan, kar na prvi pogled ni velik strošek, vendar račun pokaže, da to znese za novomeško bolnišnico okoli 70.000 mark na leto. Kakorkoli že, odločiti se bodo morali hitro, kajti njihova sežigalna naprava ne dela, odpadki pa se kopičijo. "Če se bomo odločili za to, bo novomeška bolnišnica z ekološkega vidika na evropski ravni; lani smo se namreč končno priključili na čistilno napravo. Zato bi bilo prav, ko bi nam pomagalo tudi ministrstvo za varstvo okolja. Računamo, da bi se poleg bolnišnice za tako dezinfekcijo odpadkov odločili tudi novomeški Zdravstveni dom, Zavod za zdravstveno varstvo, zasebni zdravniki in zobozdravniki." Tako bi se novomeška bolnišnica pridružila osmim, ki že imajo pogodbe s firmo Eko Plus, tem pa naj bi se kmalu pridružile še štiri.

A. B.

DOLENJSKI LIST

Za ohranitev pravic upokojencev

Na srečanju upokojencev v Dol. Toplicah je pred skoraj tri tisoč udeleženci govorila ministrica Jožica Puhar - Predsednik ZDU Stane Hvala o nalogah organizacije

DOLENJSKE TOPLICE - Na jasi v Dolenjskih Toplicah se je v soboto zbralo na srečanju upokojencev iz občine Novo mesto okrog 2800 udeležencev. Pokrovitelj srečanja je bila Dolenjska banka, d.d., Novo mesto. V kulturnem programu so pevski zbori DU Šentjerneja, Žužemberka, Straža in Novo mesto zapeli po eno pesem in vsi združeno Zdravljico s slovensko himno, instrumentalna skupina OŠ Škocjan pa je zaigrala nekaj skladbic.

Adolf Šuštar, predsednik zveze DU občine Novo mesto, je v imenu organizatorja srečanja pozdravil vse goste in navzoče ter se zahvalil vsem, ki so kakorkoli sodelovali v pripravah na srečanje. Glavna govornica je bila Jožica Puhar, ministrica za delo, družino in socialne zadeve, ki je udeležence seznanila z vrsto vprašanj, ki so vezana na celotno gospodarsko stanje v naši republiki, na vračanje privatizirane premoženja, na lastninske, na tržno gospodarstvo. Povedala je, da so vse te stvari ozko povezane s socialno-varstvenimi pravicami zaposlenih, brezposelnih in tudi upokojencev. Ne glede na težave in gospodarski in proračunski položaj v republiki pa si prizadevajo, da pokojnine nemoteno izplačujejo.

Stane Hvala, predsednik Zveze DU Slovenije, je med drugim povedal, da je v Sloveniji 250.000 upokojencev prostovoljno včlanjeno v stanovsko interesno in humanitarno organizacijo upokojencev. Poudaril je, da se še vedno malo sliši glas upokojencev in da je treba v kritičnih primerih pojavljati tudi z javnimi protesti za ohranjanje upokojenskih

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 14. avgusta, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

- Novo mesto: od 7. do 19. ure: Market, Ljubljanska
- od 8. do 19. ure: trgovina Gros, Ragovska 17
- od 7. do 18. ure: trgovina Darja, Ljubljanska 27
- od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku 33
- od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma
- od 7. do 19.30: trgovina Vita - mlečni diskont, Šmihel
- od 7. do 14.30: mini market Maja, Bučna vas
- od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
- od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
- od 7.30 do 14. ure: mini market Pri kostanju, Prečna
- od 8. do 16. ure: mini market Pero, Stopiče
- od 8. do 20. ure: Perko, market v Šentpetru
- Šentjernej: od 7. do 17. ure: Dolenjka, Market
- Dolenjske Toplice: od 7. do 17. ure: Mercator-Standard, Vrelec
- Žužemberk: od 7. do 17. ure: Mercator-KZ Krka, Samopostrežba
- Straža: od 7. do 17. ure: Dolenjka, Market

V nedeljo, 15. avgusta, bodo odprte naslednje prodajalne živil:

- od 8. do 11. ure: trgovina Gros, Ragovska 17
- od 7. do 12. ure: trgovina Darja, Ljubljanska 27
- od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku 33
- od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma
- od 7. do 19.30: trgovina Vita - mlečni diskont, Šmihel
- od 8. do 11. ure: mini market Maja, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
- od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
- od 7.30 do 11. ure: mini market Pri kostanju, Prečna
- od 8. do 12. ure: mini market Pero, Stopiče
- od 8. do 12. ure: Perko, market v Šentpetru

SMOLENJSKO PRAZNOVANJE

SMOLENJA VAS - 15. avgust je za krajevno skupnost Šmolenja vas - Mali Slatnik gotovo eden najpomembnejših dni v letu. Takrat praznuje svoj praznik, v smolenjski cerkvi Marijinega vnebovzetja je žegnaneje pa še gasilci pripravijo veselico. Letos bo še posebej slovesno, kajti blagoslovljen bo obnovljeni kip sv. Florijana, zaščitnika gasilcev.

MXSPORT
ŠPORTNA TRGOVINA
Dilančeva 7, 68000 Novo mesto

Vabi na

OTVORITEV SPORTNE TRGOVINE v Novem mestu

v soboto, 14. avgusta 1993
ob 18.00 uri.

BRODET A LA ZNANI SLOVENC

OTOČEC - Kakšni so popularni Slovenci, kadar niso na delovnem mestu? Znaajo loviti ribe, kuhati, streljati z lokom? Vse to in še mnogo več boste lahko zvedeli v soboto, 14. avgusta, ko se bodo na kopališču Otočec ob 5. uri popoldne zbrali znani Slovenci, kateri, je še skrivnost. Med popularne spada nedvomno tudi Miran Rudan, ki bo zvečer poskrbel za glasbo in ples.

SREČANJE UPKOJENCEV V DOLENJSKIH TOPLICAH - V soboto so se na jasi v Dolenjskih Toplicah srečali upokojenci novomeške občine. Predsednik zveze društev upokojencev Slovenije pa je podelil Ludviku Marincu posebno republiško priznanje za dolgoletno nesebično delo. Po nastopih upokojenskih pevskih zborov iz Šentjerneja, Žužemberka, Straže in Novega mesta je upokojence razveselila s svojim igranjem še mlada instrumentalna skupina iz Škocjana. Popoldne so preživel ob zvokih glasbe zdraviliškega ansambla, se pomerili v streljanju z zračno puško in vlečenju vrvi. Zabavali pa so se tudi z licitacijo šunke in srečelovom. (Foto: Jerca Božič)

DILEMA - Na protest sosedov nove Revozove lakirnice so revozovci v odgovoru poudarili, da "Revoz (prej IMV) obdajajo stavbe, ki so bile zgrajene z dovoljenjem lokalnih urbanistov, in morda je prav tu jedro problema". Ob taki premeteni logiki se eden od lastnikov teh hiš sprašuje, ali je zgodovina IMV-jevega uničevanja Novega mesta predolga, da bi ji Revozovi modreci prišli do dna, ali je njihova pamet prekratka, ker sedaj ugotavljajo, da bi ljudje že pred 50, 100 in več leti morali vendar vedeti, da se v Zabji vasi, na Grmu in tam okrog ne kaže naseljevati, ko bodo vendar tam proti koncu tisočletja neki Francozi na črno zgradili lakirnico. Urbanisti so pa res krivi. Nikče, ki bi bil tudi od zelo daleč vsaj malo podoben spodobnemu urbanistu, gotovo ne bi dovolil gradnje take tovarne sredi mesta.

OSMRTNICE - Če bo koga od lakiranih sosedov zaradi blagodejnih učinkov nove lakirnice ali zaradi besa nad odgovorom pobralo, Novomeščani tega skoraj ne bomo opazili. Še tisto edino omarico z osmrtnicami v mestnem središču, ki je visela na pročelju prve hiše od kandijskega mostu, so sneli. Če res novi (stari) lastniki ne dovolijo, da bi partije viseli na njihovi hiši, bi Komunalna pač morala najti kakšen drug prostor. Tudi žalostna novica je novica, ki ljudi zanima. Včasih taka še najbolj.

DNEVNIK - Da bi svojim gostom čim bolj ustregli, imajo v kavarni na Glavnem trgu televizor naravnano v glavnem na TV Zagreb. Natančnejši poznavalci razmer tega lokala pa v takem ravnanju vidijo hoteno, a prefinjeno vzbujanje jeze gostov, katerih večinska etnična sestava je taka, da so edino pravo resnico pripravljeni slišati le s TV Beograd.

KOSOVO - Prebivalci Kosove ulice, ki jim je ob zadnjem preimenovanju novomeških ulic komaj uspelo obdržati dosedanje ime te kratke ulice, sedaj sami predlagajo, naj se preimenuje, in to v - Kosovo polje. Zadnjič se je namreč v Črnem baronu začel pretep nadaljeval na njihovi ulici, ki je bila še več dni vsa krvava kot Kosovo polje po bitki med Srbi in Turki.

Ena gospa je rekla, da si po govoru na zaključku jezikovnih počitnic sodeč, podpredsednik novomeške občine Brane Kirm ne bi zaslužil jezikovnih počitnic, ampak jezikovno garanje.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 16. do 27. julija so v novomeški porodnišnici rodile: Jožica Kuselj iz Podboršta - Špelo, Gordana Golob iz Prapreč - Anjo, Darinka Adlešič iz Črnomlja - Mitja, Marica Tonkovič iz Tribuč - Jaka, Zdenka Česnovar z Roj - Sandro, Biserka Špehar iz Solin - Davorja, Irena Stefanič iz Kvasice - Majo, Helena Erpe iz Straže - Tino, Darinka Kašič iz Migolske Gore - Aleša, Barica Kek s Pluske - Gregorja, Anka Tudija iz Krizevske vasi - Marka, Darinka Brzin z Mirne - Aleša, Silva Sopčič iz Podzemlja - Barbaro, Mateja Marolt iz Bistrice - Žiga, Alenka Kastelic iz Dolža - Blaža, Jasna Dragovan iz Grabrova - Simono, Mojca Može z Dahnjeja Vrha - Urško, Stefka Zoran iz Goriške vasi - Majo, Lidija Kristina Sirk iz Krškega - Barbaro, Anica Tominc iz Šentjanža - Sašo, Bernarda Tomažin iz Podgozda - Andreja, Liljana Zupanc iz Dol. Toplice - Leo, Zdenka Slapšak s Telč - Daniela, Anica Brodarec s Krasinca - Anito, Vesna Udovč z Apenjka - Evo, Jožica Mihalič iz Petelinjka - Urško, Marta Smole iz Gor. Dobrave - Tjašo, Slavica Škofljanec iz Leskovca - Roberta, Suzana Prahović iz Kamanja - Antonia, Cvetka Legan iz Podgozda - Nadijo, Mojca Okršlar s Tolstega Vrha - Marka, Anica Kirar z Bučke - Martino, Sandra Vipavce - Schweiger iz Črnomlja - Nastasjo, Damjana Bahorič iz Dolenjcev - Sabino, Terezija Plut z Vrtače - Jernejo, Jožica Terkaj iz Orehovec - Klemenca, Alenka Nikič iz Šentjerneja - Manco, Ivanka Papež iz Črnomlja - dečka, Darja Janko iz Dol. Toplice - deklco, Alojzija Pavšek iz Koroške vasi - deklco.

Iz Novega mesta: Ana Mikolčič s Ceste herojev 20 - Melanijo, Bernarda Krese iz Lobetove 39 - Barbaro, Mateja Markovič, Na Tratah 11 - Matica, Martina Smole iz Brsljina 7 a - Simona. Čestitamo!

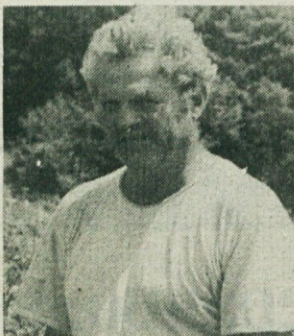
Vtakneš sadiko in čakaš z gajbico

Pri drevesničarju Martinu Barbu na Malem Kalu

MALI KAL - Martin Barbo z Malega Kala pri Mirni Peči ima že več kot 35 let drevesnico. "Najprej sem se nekaj let švercal," potem so me dobili in leta 1961 ali 1962 sem drevesnico prijavil in od takrat je stvar uradna," je povedal Barbo. Že njegov oče je imel veselje s cepljenjem in vzgojo sadik in tako je Martin od malega rasel s tem. "Oče je imel grmsko šolo in tudi jaz sem šel po njegovih stopinjah."

Ko se je začel Barbo ukvarjati z drevesničarstvom, mu je prva leta vse sadike sadnega drevesja "žlahta pobrala". Če je dobro za žlahto, bo tudi za druge, si je mislil Martin. Danes je pri Barbu na Malem Kalu moč dobiti skoraj vse, kar si človek s tega področja požel. "Imam 15 do 20 vrst jablan, več sort hrušk pa češnje, breskve, marelice, višnje in kaj jaz vem kaj še vse; tudi kaki, kivi in robide brez trnja so ribez in kosmulje. Izpopolnil sem tehnologijo pridelave cepljenih orehov, sedaj jih imam nekaj sto, bomo pa šli na nekaj tisoč sadik. Kaj jaz vem, vse raste in uspeva, toliko je tega, da tudi ptiči ne morejo vsega požreti. Na lanskim razstavi črvenj v Brunicah sem osvojil prvo mesto, letos so pa vse ptiči pozobali; se pravi, da so res dobre češnje, kajti ptiči že imajo okus!" se smeje vedno veseli Barbo. Pravi, da spet dobivajo veljavo stare sorte jablan, kot so zlata parmena, krivopecelj, kosmači, bobovec, najraje pa imajo ljudje carjeviče. "Se boljše so lord lamburg; najboljša nova sorta pa je zame elstar, odporna in je ni treba tako škropiti, zelo rodna, jabolko je okusno, lepo in debelo. Tako, vračajo se stare in preizkušene sorte, prej bi pa kazen plačal, če bi jih vzgajal."

Lani je Barbo obral 10 ton jabolk. Prvovrstne je sam prodal za ozimnico, iz drugih je pa pozimi z ostalim sadjem kuhal sadjevec. "Pravijo, da je muh sadjevec izvrsten, kaj pa vem. Star sem 61 let, pa že 45

Martin Barbo med svojimi sadikami

let nisem šnopca niti poskusil. Pozimi šnopce kuham in košare pletem pa se zamotim..."

Čeprav je Barbova kmetija sadjarsko-sadjarstvo usmerjena, samo od tega, pravi gospodar, ne bi mogli živeti. "Vse državne in zadržne drevesnice so propadle, kako naj bi jaz preživel? Živimo še od kmetije, gledati moraš, da imaš zmeraj še kaj prodati. Eno leto sem prodal 2.000 kil paradiznikov - pa je bilo za nafto. Živino pa imam v glavnem zato, da imam gnoj." Barbo je kot drevesničar znan po celi Sloveniji pa tudi iz Hrvaške prihajajo kupci. "Nekdo kupi in mu bolje raste kot drugemu pa je reklama. Očitno je tu pri nas pravi teren za vzgojo sadik. Neki profesor na fakulteti je rekel: če pri Barbu kupiš sadiko, jo samo v zemljo vtakneš in z gajbico čakaš, da bo dozorelo. Iz nekega kmetija pri Ljubljani, kjer so trije sadjarji, hodijo ljudje k meni po sadike. Kaj jaz vem, zakaj..." Pri Barbu vse kar raste, zori in se debeli. Buče so take, da jih morajo po rantah kot sode valiti v avto; 15-kilska lubenica pri njem ni nič posebnega. "Pa vse skupaj ne pomaga dosti. Stroški so preveliki, proizvodnja predraga. Za 30 jurjev na mesec je samo čekov, kje naj pa vse vzamem! Enkrat na leto pa prodam. Če bi imel 5 hektarov ravne parcele pa specializirane sadjarske stroje in urejeno namakanje, potem že, brez namakanja pa ni nič. Letos sem zaradi suše ob več kot polovico podlag. Stroški so pa kar naprej: podlaga eno marko, pa cepič, gnojilo, škropivo, zdravstveni pregledi, davki, nafta in kaj jaz vem kaj še vse. Kje naj pa jemljem?"

A. BARTELJ

POD KLJUČEM - Odkar je bilo vlomljeno v prostore črnomaljske občinske skupščine, so začeli črnomaljski občinarji še veliko bolj paziti na občinsko imovino. Tako zelo, da so člane izvršnega sveta, ki so nekaj dni po ropu svojo sejo potegnili nekoliko čez pol četrto popoldne, skrbno zaklenili v občinsko stavbo. Le to se še ne ve, ali zato, da jih ne bi kdo odnesel, ali zgolj zagradili, da ne bi kdo prezgodaj odšel in ogrozil sklepčnost.

PROFESIONALNOST - Pred dva letoma je eden volonterskih črnomaljskih strankarskih funkcionarjev kritiziral funkcionarje ostalih strank, ki so - sicer pod drugačnimi imeni - delovale že v prejšnjem sistemu. V nos mu je šla njihova profesionalna zaposlitev. Časi so se za te stranke očito močno spremenili, saj nobena več nima profesionalca. In sedaj so se bivši profesionalni politiki spomnili na kritike izpred nekaj let. Prav tisti, katerega največji kritik so bili takrat deležni, je namreč ostal edini črnomaljski poklicni strankarski funkcionar. Včasih je morda bolje držati jezik kot potem jesti zarezan kruh.

POTREBE - Mlado turistično društvo Sinji Vrh si močno prizadeva, da bi oživilo kraje ob Kolpi na skrajnem jugu Slovenije. Tako je prizadeveni predsednik na zadnji javni seji upravnega odbora v Špeharjih ljudi spraševal, kaj bi se potrebovalo za kolikor toliko normalno življenje. "Zeta", je brez ovinkarjenja dejala starejša krajanka.

Sprehod po Metliki

MIRNE DUŠE LAHKO ZAPIŠEMO, da so Slovenci odkrili Kolpo to poletje, kajti domala za vsakim grmom stoji šotor ali počitniška prikolica. Ob koncu tedna, a tudi sicer so kopališča še najbolj podobna mravljiščem. Pa ne samo to: v Kolpi željni osvežitve so "okupirali" travnike in vrtove, pa ni malo domačinov - lastnikov, ki se zavoljo tega hudo jeziijo. V navalu slabe volje grozijo, da bodo stresli iz hlač belokranjske odgovornosti, ki naj bi končno tudi na tem področju naredili red. Nevzdržno je namreč, da vsakdo počenja, kar se mu zljubi.

"NAUČ SE SLOVENSKE!" je vpil na grajskem dvorišču Metličan, ki že dolga leta živi v slovenski prestolnici. Svoj bes, podkrepjen z vinskimimi hlapi, je stresal nad doktorja Mlačka, ki se je zahvaljeval kanadski folklorni skupini Soča za podarjene dolarje, namenjene nakupu draga medicinskega instrumenta. Vpije mladeniča je razbilo pozornost le skupini, stoječi ob šanku, vsi drugi množično gledalci pa so hrupno ploskali.

METLIŠKI ŽUPAN BRANKO MATKOVIČ je pričel sloveti po pretanjenih govorih, ki jih ima ob različnih priložnostih. Ljudje so opazili, da je v fantu precej romantike, celo pesniške občutljivosti. Morda pa je stvar le v tem, da Matkovič sestavlja govore za vsako priložitev posebej. Gospod Branko gre, tako kaže, po stopinjah nekdanjega ljubljanskega župana pisatelja Ivana Tavčarja.

Trebanjske iveri

TREBANJCI OB GRAD? - Pravna naslednica, Čehinja, ki živi v Italiji, je že vložila lastninski zahtevek, ki pa je nepopoln, ker ne vsebuje dokazila, da so bili lastniki trebanjskega gradu v času, ko jim je bil odvzet, jugoslovanski državljani. Trebanjska občina, ki je v lanskem letu v sanacijo gradu vložila 10 milijonov tolarjev in ima v načrtu obnoviti cel grad, se mu gotovo ne bo kar tako odrekla. Ker gre za kulturni spomenik, bodo verjetno lastniku dali odškodnino, za sanacijo pa naj bi ustanovili delniško družbo, ker je sanacija za občino prevelik zalogaj.

IZ REPUBLIKE MANJ, KOT SO OBLJUBILI - Na podlagi javnega razpisa za demografsko ogrožena območja je tudi trebanjska občina poslala republiko programe, ki naj bi jih ta financirala. Obljubljeno je bilo 4,5 milijona tolarjev pomoči, dobili pa so le 3,8 milijona. Najbolj prikriti so spet ostali programi s področja kmetijstva.

TUDI ODBOR ZA KULTURO

TREBNJE - Tukajšnja občinska skupščina je sklenila v novoustanovljeni odbor za kulturo občine Trebnje imenovati Janeza Gartnerja (Galerija in Tabor likovnih samorastnikov), Igorja Tršarja (Občinski pihalni orkester Trebnje), Darinko Tomplak (Center za izobraževanje in kulturo), Milana Rmana (IS SO Trebnje), Zvonko Falkner (ZKO) ter štiri predstavnike ostalih področij kulturne dejavnosti v občini: Slavka Podboja, Jožeta Zupana, Marjana Zupaniča in Tatjana Mihelič.

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

Prostorska stiska buri duhove

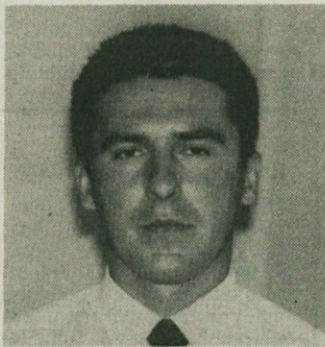
Starši učencev nižjih razredov OŠ Mirana Jarca nezadovoljni, ker bodo morali njihovi otroci k pouku popoldne - Pojasnilo v.d. ravnatelja Borisa Mužarja

ČRNOMELJ - Popoldanski pouk v črnomaljski osnovni šoli Mirana Jarca očito močno buri duhove staršev. Tako bi bilo moč soditi po klicu ene od mam, ki je telefonirala na naše uredništvo in v imenu še nekaterih prizadetih staršev natresla kar precej očitkov na račun omenjene šole. Poudarila je, da starši razumejo prostorsko stisko šole, a se ne morejo sprijazniti s tem, da breme vedno pade na iste otroke. Otroci učiteljev in občanarjev da namreč nikoli ne hodijo v šolo popoldne.

"Smo za kompromis. Razdelimo si breme," je dejala, "pa naj hodijo otroci v šolo izmenično, en teden dopoldne, drugi teden popoldne." Očetje pa so po njenih besedah že zagrozili, da bodo pripeljali otroke, ki so določeni za popoldansko izmenico, v šolo zjutraj, pa naj potem učitelji z njimi naredijo, kar hočejo.

V.d. ravnatelja Boris Mužar je pojasnil, da ima njihova šola, ki z več kot 600 učenci velja tudi v slovenskem merilu za večjo, toliko svojih prostorov, da bi morali imeti učenci od 1. do 8. razreda pouk v dveh izmenah. Da bi šola ustregla staršem, učencem in učiteljem, gostujejo že leta v dijaškem domu in šoli s prilagojenim programom. To je za šolo v organizacijskem smislu sicer slabo, a druge izbire nimajo. Tudi v prihodnjem šolskem letu bo v dijaškem domu deset oddelkov. Še junija je vse kazalo, da bodo jeseni popoldne začeli pouk trije oddelki. Vendar jim je do sedaj že uspelo najti prostor še

za en razred, tako da bosta jeseni popoldne največ dva oddelka, mor-

Boris Mužar

da pa celo samo eden. S tem se v šoli odpovedujejo tudi večnamenskemu prostoru.

"Najbolj idealno bi seveda bilo, da bi šolo dogradili, na kar pa ni moč niti pomisliti. Sicer pa je tudi v našem interesu, da bi prostorsko stisko čim bolj ublažili. To staršev očito prav nič ne briga. Klicali so celo na ministristvo za šolstvo in šport, kjer pa so že prej vedeli za prostorske težave v številnih šolah. V Črnomlju nismo izjema," pravi Mužar. Meni, da bi predlagani pouk v turnusih povzročil pri otrocih probleme v bioritmu. Edino merilo pri določanju otrok v popoldansko izmeno je bil po njegovih zagotovilih ta, da imajo otroci doma nekoga, ki jih lahko odpravi v šolo, bodisi da so to starši ali stari starši, čeprav se zaveda, da slednji niso dolžni skrbeti zanje. Potrdil pa je, da otroci učiteljev zares hodijo v šolo le dopoldne, vendar dodal, da je to edini privilegij, ki ga imajo učitelji v svojem poklicu.

M. BEZEK-JAKŠE

SEJA POD LIPO - Predstavniki turističnega društva Sinji Vrh so se s prebivalci Špeharjev sestali kar pod stoletno lipo ob cerkvi. Predstavili so jim možnosti za razvoj njihove vasi, pri katerem bodo morali sodelovati tudi sami, vendar jim bo morala ceste in vodovod priskrbeti država, in to brez prosjačenja po hišah. Najjužnejše vasi v Sloveniji so bile namreč predolgo pozabljene. (Foto: M. B.-J.)

Iztrgani so iz pozabe

Po zagotovilih turističnega društva Sinji Vrh bo v najjužnejše slovenske vasi le zašel razvoj

ŠPEHARJI - Spomladi ustanovljeno turistično društvo Sinji Vrh je krepko zagrabilo za delo. Čeprav nekateri še vedno ne verjamejo povsem, da se bo prav s pomočjo tega društva v desetih najjužnejših slovenskih vaseh premaknil naprej čas, ki je tam zastal že pred desetletji, predsednik Ivan Černjak zagotavlja, da njihovo društvo ne bo muha enodnevnica. To je ponovil tudi na nedeljski javni seji upravnega odbora, ki je bila v Špeharjih, že prej pa so imeli takšne seje tudi v drugih vaseh.

Na ta način želi društvo seznaniti ljudi, kaj morajo storiti za razvoj svojega kraja. Prav Špeharji bi lahko, kot so zapisali tudi v obširnem in zelo natančnem programu društva, postali s svojo cervico sv. Trojice in njenim patronom sv. Rokom romarska vas. Seveda bi morali najprej urediti njeno okolico. Špeharji imajo veliko možnosti tudi za razvoj turizma. Vendar bi morali v vasi z nekaj hišami najprej zasaditi veliko rož, postaviti mize in klopi za počitek, kakšno svetilko, kozolec za obveščanje. Okolica vasi je zelo lepa za dolge

in mirne sprehode, blizu pa je tudi Kolpa in zanimiva kraška jama.

Predsednik Černjak je na seji kranjsko dejal, da ne smejo dvomiti o napredku, ampak morajo sodelovati. Najteže pričakujejo asfaltno cesto, ki naj bi jo začeli graditi v tem ali prihodnjem mesecu. Problem je tudi vodovod, saj se zavedajo, da je kapnica le izhod v sili. Zaloge dobre pitne vode so nad Sinjim Vrhom in v Špeharjih dolini. Ljudje na skrajnem jugu Slovenije tarnajo tudi nad divjim kampiranjem ob Kolpi. V društvu so jim zagotovili, da takšnega kampiranja kmalu ne bo več, pri tem pa so pohvalili Damelečane, ki so se ob prihodu turistov dobro znašli.

M. B.-J

Iščejo delo, a nočejo delati

Pri metliških javnih delih že tretje leto v glavnem isti ljudje

METLIKA - Kljub temu da je bilo konec julija na tukajšnjem uradu za zaposlovanje prijavljenih 366 iskalcev zaposlitve, jih na javnih delih dela le 14, potrebovali pa bi jih 23. Res je, da nekateri niso sposobni za tovrstna dela iz zdravstvenih razlogov, drži pa tudi, da mnogi niso pokazali niti toliko dobre volje, da bi prišli na razgovor. Ko so jih namreč aprila od takrat 345 prijavljenih poklicali na urad za zaposlovanje 86, ki naj bi delali na javnih delih, jih je prišlo le 33.

Kot je povedal Juš Mihelčič, direktor Komunale, pod okriljem katere potekajo javna dela, je glavni namen teh del, da bi si ljudje pridobili delovne navade pred zaposlitvijo, vsako leto pa naj bi vključevali nove delavce. Vendar v metliški občini že tretje leto delajo v glavnem isti ljudje, ki so pridni in so z njimi zadovoljni.

Tako so v letošnjem, letu kljub temu da jih je manj, kot so načrtovali, opravili že številna dela. Uredili so okolico metliškega pokopališča, letališča, rezervoarjev na Veselici in grajsko dvorišče. Pomagali so pri arheoloških izkopavanjih v gradskem grajskem parku, sanirali precej divjih odlagališč, uredili pespiti na Hribu in od Navratilove do Vinogradniške ceste ter očistili zemljo od podzemeljskega kopališča do tamkajšnjega gasilskega doma. Vendar jih letos čaka še nekaj dela. Očistili naj bi gozd pri Gradcu, uredili skarp pod metliškim gradom in staro šolo in proti Orhru ter uredili metliško odlagališče odpadkov in postavili ograjo okrog njega. Kot je povedal direktor Mihelčič, naj bi s strokovnim sodelovanjem Marjana Hladnika postopoma uredili v Metliki tudi vse mestne parke.

M. B.-J.

PRENOVLJEN OLTAR V ŠPEHARJIH - Oltar v podružnični cerkvi sv. Trojice v Špeharjih nad dolino Kolpe, katere patron je sv. Rok, so nedavno obnovili s pomočjo viniškega župnika Franca Kastelca in strokovnega svetovanja novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. Kot je povedal domačin Ivan Medved, so na cerkveno, v kateri so tudi na novo obložili strop in jo prebelili, domačini zelo ponosni. Načrtujejo še ureditev tlakov in nove klopi. Vsega tega seveda ne bo moč narediti do 29. avgusta, ko bo v Špeharjih žegnanje z veselico, prav gotovo pa bodo morali pohiteti, če želijo, da se bodo začeli čim prej uresničevati njihovi načrti o romarski cerkvi. (Foto: M. B.-J.)

AGENCIJA OSTAJA S PROBLEMI

ČRNOMELJ - V tukajšnji Agenciji za razvoj je že od letošnjega februarja kup nerešenih zadev. Direktor Rajko Adlešič je namreč takrat ponudil odstop, vendar ga skupščina ni sprejela. Prav tako ni bil potrjen zaključni račun, medtem ko se upravni odbor kljub razpisu ni odločil za novega direktorja. Tako je 1. maja postala v.d. direktorice Mojca Stjepanovič. Glede na to, da je črnomaljska občina v agenciji večinski delničar, je izvršni svet nedavno odločil, da v začetku septembra ponovijo razpis za direktorja agencije. Do izbire oz. najkasneje do konca letošnjega leta pa bo Stjepanovičeva ostala v.d. direktorice.

"ŠE VEŠ, KAKO JE LEPA TVOJA VAS? ... naj bo še tako oddaljena od tebe, na svojo rodno vas nikoli ne pozabi!" je pri maši pri Marijini kapelici v Hrastnem nad Sentrupertom v soboto popoldne dejal župnik Lojze Zupan, domačin, ki služi v Golniku. Na srečanju vaščanov so se zbrali vsi, ki so se tu rodili; tisti, ki tu še živijo, in tisti, ki so se kasneje odselili. Po obredu so se zbrali ob dobro obloženi mizi pod Deželanovim kozolcem. (Foto: Jerca Božič)

Pustoši suša, kakršne ne pomnijo

Trebanjska občina je med najbolj prizadetimi - Največ škode je na travnikih in strniščnih posevkih - Le tretjina običajnih padavin - Pripravili več ukrepov

TREBNJE - Sušno obdobje je tudi v trebanjski občini že povzročilo ogromno škodo. V približno petdesetih vaških vodovodih, kolikor jih je v občini Trebnje, so ponekod presahnilo celo tisti viri, za katere ne pomnijo tega niti najstarejši ljudje. Vasi, ki niso priključene na javni vodovod, oskrbuje z vodo Komunala in Dana, polovico stroškov pa po sklepu izvršnega sveta do preklica plača občina iz proračuna.

Merilna naprava v Velikem Gabru je pokazala, da je od 26. aprila do 5. avgusta padlo na trebanjskem območju 153 milimetrov dežja na kvadratni meter, kar je le ena tretjina dolgoletnega povprečja. Če pri tem upoštevamo, da so bile te padavine v obliki ploh in neviht, so posledice na kmetijskih pridelkih še toliko hujše.

Komisija za ocenjevanje škode na kmetijskih zemljiščih nastale do 5. avgusta, je ocenila, da je škoda za 653 milijonov tolarjev. Vendar je to le prva ocena, kajti navodilo iz mi-

nistrstva za kmetijstvo še pričakujejo. Največja škoda je na travnikih, kjer ne gre le za zmanjšanje pridelka, ampak tudi za slabšo kakovost, pa na strniščnih posevkih, ki so večinoma že vsi propadli, na koruzi, kjer je večina posevkov posušenih prek polovice, poslabšuje pa se tudi stanje v vinogradih in sadovnjakih.

Na sekretariatu za gospodarstvo občine Trebnje pravijo, da bodo glavni ukrepi občine predvsem regresiranje in pomoč pri nakupih strniščnih dosevkov. Prvi koraki so že nareje-

ni: odbor za kmetijstvo je že preusmeril večji del sredstev, ki so namenjena pospeševanju kmetijstva, v regresiranje strniščnih dosevkov. Te bodo kmetje dobili po 30 odst. nižji ceni. Svetovalna služba naj bi v desetih dneh pripravila sanacijske ukrepe, po katerih naj bi kmetom svetovala,

• Neurje s točo, ki je v petek popoldne zasleglo trebanjsko občino, je v kmetijstvu povzročilo še dodatno škodo. Ekipa na terenu ta trenutek, ko to pišemo, škodo še ocenjujejo.

kaj naj s tem, kar je še ostalo, naredijo, da bi bila škoda čim manjša. Razmišljajo o nabavi krmil, koruze in ječmena, in o dognojevanju.

JERCA BOŽIČ

V NEDELJO TABOR SLS

TREBNJE - Slovenska ljudska stranka priredi v nedeljo, 15. avgusta, ob 12. uri pri gasilskem domu na Ponikvah svoj 5. tabor. Osrednji govor bo imel predsednik stranke Marjan Podobnik. Po uradnem delu bo za zabavo poskrbel ansambel Henček. Dan poprej, 14. avgusta, bo ob 18. uri v sejni sobi občinske skupščine okrogla miza, na kateri bo stranka predstavila javnosti svoj gospodarski in socialni program.

L. M.

Prvi avto v Srobotniku

Edina slovenska vas, ki je še brez elektrike

SROBOTNIK - "Prvič v zgodovini bo čez 7 minut pripeljal avto v Srobotnik," sem v soboto, 7. avgusta, ob 13.42 zaslišal glas iz megafona nekje v goščavi ob Kolpi pod vasjo Srobotnik, kamor je vodil popolnoma zaraščen kolovoz.

Zaslišal sem še tudi glas motorke pa še pesem sekir in videl vedno več ljudi, ki so se bližali po nekdanjem kolovozu. Med njimi je bil s sekom v obliki srpa na dolgi prekli dr. Stanko Nikolič, ki je to delovno akcijo "zakuhal", za njimi pa je bilo slišati tudi glas avtomobila (lada-niva), ki se je prebijal proti srobotniškemu mostu. Avto do višjega mostu ni pripeljal v sedmih minutah, pač pa v pol ure in še nekoliko več. Vendar to niti ni pomembno, pač pa je pomembno dejstvo, da je tistega dne res pripeljal prvi avto v zgodovini te vasi v Srobotnik, in

to iz smeri Kuželja po slovenskem obrežju Kolpe. Vozil pa ga je "kočevski minister za promet" Igor Novak. Najprej so nekateri delavci udarniki malo popili, Igor pa se je z avtom že pognal prav v vas Srobotnik do Šoševih, ki so povedali, da je ta vas tudi edina v Sloveniji, ki še nima elektrike.

Kasneje sta se s policijskim avtom pripeljala tudi komandir policijske postaje v Kočevju Mirko Ješelnik in predstavnik uprave notranjih zadev iz Ljubljane Mile Nunič. To pomeni, da se je hkrati pripeljal do Srobotnika tudi prvi avtomobil slovenske policije. Slovenska policija je doslej lahko patrulirala ob slovenskem obrežju Kolpe le peš ali na konjih, poslej pa bo lahko tudi z avtomobili.

Na uspešni zaključek te delovne akcije ni bilo vabljenih ministrov in drugih republiških predstavnikov, še predstavnikov domače občine Kočevje ne. Noben se ni opravičil, le minister notranjih zadev Ivan Bizjak je poslal telegram, da zaradi drugih obvez na zaključek del ne more priti, akcijo pa pozdravlja in želi vsem udeležencem obilo uspehov.

Vseh 25 udeležencev sobotne akcije in še nekaj gostov se je udeležilo zaključka z golašem in pivom, ki pa ni bil v Srobotniku, ampak v Bosiljivi Loki. Ob tej priložnosti so izjavili:

Dr. STANKO NIKOLIČ, organizator akcije: "Obljubo smo izpolnili in prebili 10,5 km kolovoza, da je prevozen za terenska vozila. Pričakujemo, da nam bodo čimprej iz republike nakazali tistih obljubljenih 70 milijonov tolarjev za to cesto in da jo bomo dokončali."

LOJZE BAUER, glavni monter PTT: "Na Petrinu imamo pripravljenih že 30 telefonskih linij za Kuželj in okolico. Zdaj linij nismo mogli napeljati, ker ni bilo ceste."

IGOR NOVAK iz Kočevja: "To cesto je obljubil že Igor Bavčar, ko je bil minister za notranje zadeve, obljubljali so drugi, naredili pa nič."

J. PRIMC

Stoletnica kočevske železnice

Muzejski vlaki bodo pripeljali iz Celovca, Budimpešte in Zagreba, iz Ljubljane pa še poseben vlak z gosti - Veliko slavje bodo izkoristili v turistične namene

KOČEVJE - September bo mesec slovenskih železnic, osrednja prireditelj železničarjev in hkrati vrhunec praznovanja pa bo 25. septembra v Kočevju, kjer bodo proslavili 100-letnico kočevske železniške proge. Ob tej priložnosti bodo pripeljali v Kočevje trije muzejski vlaki, in sicer iz Celovca, Budimpešte in Zagreba, ter vlak z visokimi gosti.

Vlak s častnimi gosti bo imel postanke v Šmarju-Sapju, Grosupljem in Ribnici. V Kočevje bodo prispeli okoli 13. ure najprej muzejski vlaki s potniki - prvi bo prispel okoli 13. ure - nato pa okoli pol ure kasneje še vlak z visokimi gosti.

Iz Kočevske Reke

RIBNIČANI PRIHAJAJO - Do začetka avgusta so za ribolov na jezeru pri Kočevski Reki prodali že 400 dnevnih ribolovnih kart, ki so po 300 tolarjev. Letošnji najtežji uplenjeni krap je tehtal 12 kg, ujetih pa je bilo več težkih po 5 in 6 kg. Podjetje Snežnik ima z zasebnim podjetjem Taimen iz Ljubljane sklenjeno dolgoročno pogodbo o gospodarjenju z jezerom.

FOTOLOV SE NADALJUJE - Spomladanski del akcije fotolov je zaključen. Natečaja za najuspešnejše fotografije se je udeležilo 12 avtorjev, ki so poslali 240 fotografij. Zdaj je na vrsti poletni del, nato pa bo še jesenski in zimski. Vse fotografije morajo biti barvne.

PRODAJAJO STAVBIŠČA - Pri krog prodaje stavbišč, ruševin in praznih stanovanj ter gospodarskih poslopij na območju Kočevske Reke je bil zaključen minuli torek. Zanimanje za licitacijo je bilo veliko tudi med prebivalci Ljubljane in Gorenjske. V prvi fazi so prodali objekte, katerih lastništvo je nesporno. Takih licitacij bo kasneje še nekaj. Na območju Kočevske Reke je od 34 naselij 12 popolnoma brez prebivalcev.

KAM GRE REPUBLIŠKI DENAR

KOČEVJE - Republiška sredstva za demografsko ogrožena območja bodo v kočevski občini porabili za dograditev komunalne infrastrukture in pospeševanje razvoja gospodarstva. Za dela na vodovodu v Dolu in vodovodu v Spodnjem Logu so dobili po 6 milijonov tolarjev, 12 milijonov tolarjev pa bodo namenili za čistilno napravo v Fari. Posojilo v višini 12 milijonov je dobilo 35 podjetnikov in obrtnikov. V občini računajo na dodatna sredstva iz naslova za demografsko ogrožena območja, in sicer za ureditev vodovoda v Bezgarjih. Istočasno bo občina z lastnimi sredstvi najela ugodna posojila za gradnjo centralnega vodovoda in čistilne naprave v Slovenski vasi ter ureditev kanalizacije na Trati in povezavo kanalizacije od Stare Cerkve do Bračičeve ulice.

(Ne)potrebni zapleti v Fari

Z malo dobre volje in denarji bi jih odpravili

FARA - Turistično društvo Kostel se je dogovorilo s podjetjem Kompas-Rentacar, da lahko uporablja in ureja njihov prostor ob Kolpi pri Fari, kjer je bila nekdanja asfaltna baza. Prihaja pa do zapletov, in to ne s podjetjem Kompas, ampak tako rekoč z domačini. Predsednik TD Kostel dr. Stanko Nikolič je povedal:

Po dogovoru s kočevskim izvršnim svetom naj bi gnojevke iz šole, ki jo prenavljajo, ne bi vozili v Kočevje, ampak na prostor, kjer naj bi bil kasneje kamp. Prav tako naj bi sem vozili material, ki je ostal ob rušenju šole. Po ustnem dogovoru naj bi zemljišče, na katerem so razlili gnojeko, zorali, da ne bi bilo nevarnosti zaradi onesnaževanja okolja. Odpadni material pa bi uporabili za gradnjo ceste do Kolpe, da ga spet ne bi bilo treba voziti kam daleč, vendar naj bi na ta material v zameno za uslugo nasuli pesek. Vendar to ni bilo narejeno, češ da bi tako povečali stroške za gradnjo šole; v resnici pa so prav zaradi usluge TD stroški zmanjšani. Zanimivo pa je, da za vse to ne bi bili potrebni veliki denarji.

Turistično društvo je tudi splaniralo površino za igrišče za mali nogomet. Ogradili so ga z vrvcio in opozorili vse, ki so prej tam parkirali,

da parkiranje ni več dovoljeno, vendar tega nihče ne upošteva.

Po dogovoru s Kompasom je Turistično društvo tudi že naročilo izdelavo načrta za ureditev vsega tega zemljišča, na katerem bo poleg šotarišča in sanitarij še parkirišče in več športnih igrišč.

J. PRIMC

KMALU KOČEVSKI VAL

KOČEVJE - Zaradi "mečkanja" občinskih organov je dobilo radijsko frekvenco za "Kočevski val" podjetje Univox, d.o.o. Občinski izvršni svet je na zadnji seji 6. avgusta sklenil, da bo sodeloval pri nakupu oddajnika za to radijsko postajo in si s tem zagotovil določen čas v radijskem govorno-informativnem delu programa. "Kočevski val" naj bi začel delovati že pred začetkom letošnjih velikih prireditev v Kočevju, se pravi najkasneje v septembru.

BLAGOSLOVILI SO KRIŽ - V Slovenskem Kuželju ob Kolpi so minulo nedeljo, 8. avgusta, svečano blagoslovili križ, posvečen padlim v prvi in drugi svetovni vojni, umrlim v taboriščih in drugim pokojnikom. Najstarejši domačin Jože Ožanič je na otvoritvi dejal, naj bo križ v spomin vsem bodočim rodovom. Križ pa je blagoslovil in ob tej priložnosti tudi maševal dekan kočevske dekanije in župnik treh župnij (Fara, Kočevska Reka in Banjaloka) Ivan Potbuejš. (Foto: Primc)

paradi še kočevska godba iz Celovca, mažoretkami, narodnimi nošami, domačini in gosti krenili v mesto, kjer bo spet kulturni program itd. Seveda bo za to priložnost povsod po mestu veliko stojnic, odprte bodo vse trgovine in gostišča, menjalnice itd. Odhod vlakov iz Kočevja je predviden za 17. uro.

Za to priložnost bo mesto lepo urejeno, okrašeno z zastavami, pri Kolodvorski restavraciji bo veselica,

● Mesto Kočevje se te dni pospešeno pripravlja na ta praznik (pa tudi na 50. obletnico zasedanja Zbora odposlancev slovenskega naroda, ki jo bodo v mestu ob Rinži praznovali 2. oktobra, in na 600-letnico kočevske župnije, ki jo bodo slavili 17. oktobra). Tako se ureditvena dela okoli železniške postaje že bližajo zaključku. Zdaj pa bo v kratkem na vrsti ureditev ploščadi pred samskim blokom in prenova Roške ceste, popeljšali pa bodo tudi stavbe od železniške postaje do središča mesta in nasploh poskrbeli za lepši videz mesta.

veselo pa bo tudi povsod po mestu, predvsem na mestni ploščadi, na novem kmečkem trgu (pri klavnici) in drugod. Mesto Kočevje in vsa občina si obetata od prireditev predvsem turistično predstavitev Kočevja. Izdali pa bodo tudi turistični prospekt ali pa zgibanko.

J. PRIMC

Slemenena začetek

Ta kraj prvi na vrsti pri celostnem urejanju

RIBNICA - Na nedavni zadnji predpočitniški seji ribniškega izvršnega sveta so se odločili, da bodo še letos nadaljevali z izdelavo programov celostnega urejanja podeželja, s katerimi naj bi postopno pokrili celotno občino.

Načelnik oddelka za gospodarstvo Peter Levstik je člane izvršnega sveta obvestil, da je narejen program celostnega urejanja podeželja za Slemenena. Program je prvi iz niza načrtovanih, s katerimi naj bi do leta 1996 zajeli celotno občino. Z njegovo izdelavo so pričeli lani, denarno pa jim je pri tem pomagala tudi republika. Program bo omogočal vsem, ki živijo na območju Slemen, prednost pri uveljavljanju različnih ugodnosti, ki jih nudi država. Na seji so se člani izvršnega sveta odločili, da bodo

● V skladu z že pred časom sprejetim sklepom občinske skupščine, da se dvorana v nekdanjem domu JLA ne odda v najem, so se člani izvršnega sveta odločili, da bodo poslanec predlagali, naj prihodnje leto v proračunu zagotovijo iz sredstev, namenjenih za kulturo, potreben denar za oživitve dela kino dvorane. Gre za skupno 5 in pol milijona tolarjev.

z izdelavo programov celostnega urejanja podeželja, ki jih je Slovenija povzela po izkušnjah bavarskih dežel, nadaljevali še letos, in sicer za področje celotne krajevne skupnosti Loški potok in dela krajevne skupnosti Sodražica (Goro).

M. L.-S.

VINOGRADNIKI V RADGONO

SEVNICA - Društvo vinogradnikov Sevnica - Boštanj vabi vse člane in ostale vinogradnike na tradicionalni ogled Kmetijskega radgonskega sejma, ki bo v torek, 24. avgusta. Na dan izleta bo v Radgoni poleg razglasitve ocen slovenskih vin tudi strokovno predavanje o rizlingu na Slovenskem, ki ga bo imel vinogradniški strokovnjak dr. Colnarič. Prijave za izlet sprejema Hranilnica pri KZ Sevnica, Mercator železnica (inž. Slavica Krnelj) in vsi ostali poverjeniki do 19. avgusta. Cena izleta je 1.700 tolarjev, v ceno pa je vključen prevoz, vstopnina za sejem, kosilo ter glasba za razvedrilo in ples. Odhod iz Sevnice bo ob 6. uri izpred gostilne Kragl in hotela Ajdovec.

NADALJUJEJO Z UREJANJEM MESTA - V Kočevju nadaljujejo z urejanjem starega mestnega jedra. Zdaj je na vrsti hiša na Trgu Zbora odposlancev 10, ki je bila nekdanja znana kot Hotel Trst, v povojnem obdobju pa je bilo v njej več stanovanj in fotografski atelej, ki ga je zdaj fotografinja Marica Jelenovič začasno preselila v bližnjo stavbo krajevne skupnosti Kočevje-mesto. S preurejanjem stavbe bodo začeli te dni.

HLADIJO SE - Vreme je že dalj časa izredno toplo, zato se Kočevjarji in Kočevci hladijo v rudniškem jezeru in v Rinži, najraje pa v Kolpi, ki je v spodnjem toku topla in tudi najčistejša voda nasploh ne le v občini, ampak tudi v državi Sloveniji.

POČITNIŠKE ŠOLE - Zveza telesnokulturnih organizacij Kočevje je pripravila med šolskimi počitnicami več poletnih šol. Za nekatere je bilo več, za druge manj ali pa sploh nobenega zanimanja. Udeleženci šole veslanja se bodo 20. avgusta, ob zaključku šole, spustili v kajakih in kanujih po Kolpi od Fare do Žage.

Ribniški zobotrebci

"PA SMO SPET DOMA!" - Tako vzkliknejo Ribničanje v Sodražici, ko se peljejo z dopusta na morju. Tudi tisti, ki v avtomobilu spijo, se namreč zaradi luknjaste in sploh neravne ceste zagotovo prebudijo in se jim kljub premetavanju po cesti milo stori pri srcu, ko so po dolgem času spet blizu doma.

PRENOVLJENA POLICIJSKA POSTAJA - Ribniško policijsko postajo so pred kratkim posodobili in temeljito prenovili njeno notranjost. Tudi tako imenovana sprejemna soba je dobila ne le nova tla, zavese in stensko oblogo, ampak tudi novo tehnično opremo, pred njo na hodniku pa je oblažena klop. Kazalo bi zagrešiti kakšno neumnost in si ogledati res lepe policijske prostore.

RAZSTAVO PRIPRAVLJAJO - V razstavnem salonu Miklove hiše te dni pripravljajo nabožne slike in kipe iz cerkva v ribniški občini za razstavo, ki jo bodo odprli predvidoma konec tega meseca. Največja slika je z glavnega oltarja ribniške cerkve.

OBŽALUJEJO ODSTRELJENEGA MEDVEDA - Tokrat ne gre za pravega medveda, ampak za "odstreljeno" rubriko "Občan vprašuje, medved odgovarja", ki je več let izhajala kot dodatek k Drobni iz Kočevja in Ribniškimi zobotrebci. Ribničanje pravijo, da so prav to rubriko vedno najprej prebrali in se ji od srca nasmejali. Sumijo, da je tega "medveda" odstrelil kdo, ki ni imel smisla za šalo.

OBČAN SPRAŠUJE - MEDVED ODGOVARJA

- Ali ribniški slikar in spominkar Čirovič še kaj ustvarja?
- Seveda, tokrat v lesu. Na vrstu gradi leseno hišico za odhiti.

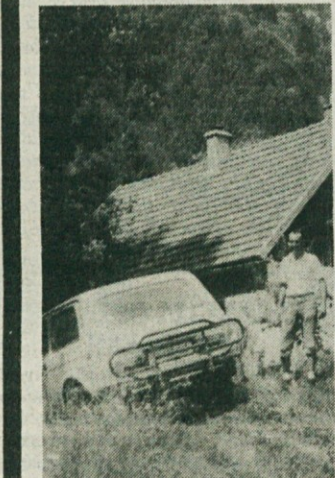
Sevniški paberki

RADIJSKO - Sevničani so se odločili, da malce posodobijo svoje merjenje vodostaja reke Save. Tokrat naj bi postavili računalniško vodeni daljinski nadzor stanja v reki. Menda je že čas. Ob zadnjih poplavih so namreč vodostaj Save nadzorovali radijsko. Se niste slišali za ta način? Nič hudega, Sevničani tudi še niso, pa so ga vendarle uporabili, če ne celo izumili. Potem ko so odpovedale hidrometereološke in druge službe, so naraščanje reke merili kar v bližnji tovarni. Brez posebnih naprav - kar z metrom na steni stavbe ob Savi. Podatke so sporočali sevniški lokalni radijski postaji, ta pa jih je prenesla naprej.

RIBIČIJA - V teh dneh ni prav nobene potrebe po posebnih merilnih napravah na Savi. Njen vodostaj bi lahko brez težav izmerili ribiči. Marsikateri od njih si zdaj lahko privoščijo kar ribarjenje sredi reke in pri tem ostane suh. Ribolov sredi reke mora biti nekaj posebnega, kakšna večja kunšt pa ni. V teh vročih dneh se menda zaradi pomanjkanja vode in kisika ribe kar mečejo iz vode.

BAZEN - Ker vode daleč naokrog primanjkuje, so si novi gospodarji Tončkovega doma na Lisci omislili, da bi vse, ki se radi vzpenjajo na ta 947 m visoki hrib, malce podžalili. Sredi preteklega tedna so v bazen s premerom 6 metrov prvič natočili tople vode.

MITING - Vzorčni primer sponziranja protesta so doživeli Sevničani pretekli četrtek. Stanovalka nekega bloka v Naselju heroja Maroka je želela novinarko povedati, kaj jih zanima in kaj teži, ko slišijo, da bodo preurejali garaže nasproti njihovega bloka. K sogovornicima je prihajalo čedalje več sosedov in nazadnje protestni miting je bil tu. Policija in občinarji pa v "luft".

PRVI AVTO V SROBOTNIKU - Na fotografiji je prvi avto, ki je doslej sploh pripeljal v Srobotnik, in njegov sofer Igor Novak. Srobotničani so doslej (in bodo še nekaj časa, dokler cesta po slovenski strani ne bo lepo urejena) parkirali svoja vozila na hrvaški strani Kolpe, nato pa so prek višjega mostu pešali do svoje vasi. (Foto: J. Primc)

GRAD STRMEC - Pred časom so v Kočevski Reki začeli obnavljati grad Strmec, ki je bil pred drugo svetovno vojno last grofa Auersperga. Grof se še danes rad vrača v kraj svoje mladosti in samo v tem letu je bil nekajkrat na lovu v Kočevski Reki. Grad obnavlja vadbena-oskrbni center iz Gorenice. V vodstvu KS Kočevska Reka zatrjujejo, da to policija počne nezakonito. (Foto: Milan Glavonjič)

Da Sava ne bi več presenečala

Pri Sevnici naj bi merili vodostaj Save - Sistem daljinskega nadzora - Bosta projekt sofinancirali tudi brežiška in krška občina? - Kaj pa HE Vrhovno?

SEVNICA - Če bo prišlo še pravočasno do dogovora med tremi posavskimi občinami, bo morda še letos v Sevnici zgrajen sistem daljinskega nadzora vodostaja reke Save. Sevnika občina je že pridobila potrebno projektno dokumentacijo, ki jo je izdelalo podjetje Tegrad. Ima tudi zagotovila izvajalca, da lahko sistem postavi v dveh mesecih, vendar se je kot običajno zataknilo pri financiranju.

Naložba bo stala najmanj 1,5 milijona tolarjev, ki naj bi jih pridobili iz sredstev, namenjenih za obrambo in zaščito. Toda na tem računu ni na razpolago dovolj sredstev, zato so se Sevnici obrnili še na sosednji dve občini, za kateri je merjenje še večjega pomena. Menijo namreč, da bi tak računalniško vodeni nadzor vodostaja Save prispeval k bolj usklajenemu ukrepanju ob naraščanju reke, ki jo posavskim občinam kar rada zagode v jesenskem času. Če bi v Krškem in Brežicah pravočasno dobili podatke o tem, kako

narašča Sava, bi lahko dovolj hitro in pravilno ukrepali.

Tegrad je v dokumentaciji predvidel dve merilni mesti, vendar v Sevnici ocenjujejo, da bi zadostovalo eno, in sicer na brvi čez Savo v Sevnici. Od tam bi se rezultati meritev prenašali do centra v gasilskem domu v Sevnici. To pomeni, da se bi informacije prenašale podobno kot gasilski alarmi, to je od enega do drugega telefonskega priključka, v katere sta vgrajeni posebni napravi. Na enak način bi se signal prenašal do drugih centrov ali kontrolnih mest,

npr. v Krškem in Brežicah.

Kot pravi Branko Derstvenšek iz sevnškega sekretariata za obrambo, morajo še pred izvedbo projekta tudi preveriti, kakšne so v zvezi z meritvami vodostaja Save obveznosti HE Vrhovno.

Odziva sosednjih dveh občin za zdaj še ni in tudi na seji sveta posavskih občin zaradi nesklepnosti predloga še niso obravnavali. Čas pa kljub dopustom beži, zato bo november hitro pred vrati. Z njim morda tudi močno deževje, narasla Sava, poplave in nepripravljenost prebivalcev ob reki. Ker zaradi dopustov potrebnega dogovora o sofinanciranju ne bo mogoče podpisati pred septembrom, se je bati, da bo tudi letos narasla Sava "presenetila" Posavce.

B. DUŠIČ-GORNIK

DOLGONOMI - Krčani se bodo spet z dolgimi nosovi ozirali proti svojim sosedom, ki so si v občini pripeljali republiške goste. Res samo tiste s področja civilne in drugačne zaštite, republiški pa vendarle so in to je boljše kot nič. Vsaj v časih, ko na kmetijskem ministrstvu javno priznajo, da so si njihove komisije za zdaj ogledale samo sušo v severovzhodni Sloveniji. Brežičanom je prvo državno ekspedicijsko le uspelo zveč v svojo občino, pa nič zato, če je ta dejala, da je suša v Prekmurju ali na obalno-krasem območju le nekaj drugega kot to, kar so videli ob poti v Brežice. Pri tem je zanimivo, da je to, kar so videli ob poti, pretežno v krški občini.

POTEZA - Kdo ve, kaj se je zgodilo, da so v Krškem pri gostilni Solaja le popravili cesto in pločnike ob njej. Nekomu se je nekoč zadelo, da je ravno tam, kjer cesta ostro zavije, najbolj primerno mesto za zožanje tripasovnice na dvopasovnico. Ker so na ta način vznikli imeli nenadoma pred sabo namesto ceste robnik pločnika, so pametni moške nanj namestili tablo z rdečimi in belimi puščicami. Zdal tabla končno ni več potrebna, saj se je nekomu le posvetilo, kaj je treba narediti.

DALEČ - Krčani so spet dobili dokaz več zato, kako je vse daljša pot do Ljubljane in nazaj. Včasih se je do glavnega mesta in nazaj prišlo v nekaj urah, pošta pa je potovala tja en dan in ravno toliko časa še nazaj. Po novem je drugače: že julija je bilo v Delu objavljeno pismo iz Gorenjega Leskovca, minister Tajnikar in državni sekretar Sovič pa sta nanj odgovorila šele avgusta.

MEDRESORSKO - Če nečesa nočeš (ali ne moreš) rešiti, ustanovi komisijo. Tega se očitno držijo tudi v krški občini. Nedavno so imenovali posebno medresorsko komisijo za romsko problematiko. Glede na to, da tudi v sosednjih občinah ne vedo, kam in kako z Romi, bi veljalo ustanoviti najmanj medobčinsko komisijo. Vse namreč kaže, da bo država občinam prevzela vse pristojnosti, Rome pa jim bo kar lepo pustila.

Novo v Brežicah

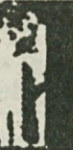
IMENA - Ste se že kdaj vprašali, zakaj so imena naselij na prometnih znakih ponavadi napisana z velikimi tiskanimi črkami? Odgovor je enostaven. Cestna podjetja se obnašajo varčno, tako, kot je tudi treba. Pri velikih črkah se ne moreš kaj dosti zmotiti, če pa bi človek pisal z malimi - tu je pa druga pesem. Glede na to, kako pogosto se naši slavisti spuščajo v avanture in spreminjajo pravila pisanja, lahko z gotovostjo trdimo, da cestna podjetja ne bi dohitevala z zamenjavami znakov. Pa še slavista bi morala zaposliti.

IZREDNO - V Brežicah je bila v ponedeljek sicer res izredna seja izvršnega sveta. toda to še ne bi smel biti razlog za izredno stanje. Tako so si mislili nekateri prisotni, ko so ugibali, zakaj neki je član izvršnega sveta Stanko Zlobko na sejo prišel v uniformi teritorialne obrambe. Čeprav ima že dalj časa posla z obrambo, ponavadi sedi na sejah v civilu. Odgovor je bil kmalu na dlani, takoj potem, ko je namreč izvršnik obelodanil, da je gospod Zlobko po novem poveljnik Učnega centra Cerklje ob Krki. Bil je torej samo v službeni uniformi.

NAUK - Miran Bogataj je pokazal, da je res pravi prijatelj Brežičanom in da z njimi dobro sodeluje, kot se radi pohvaljajo oni. V ponedeljek jim je malo svetloval. Po njegovem bi namreč k reševanju težav s sušo veliko bolj od izrednih prispevale redne seje izvršnega sveta. Je hotel s tem pokarati delo IS ali pa samo pokazati, da ni padel na ukano z izredno sejno?

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 22. julija do 6. avgusta so v brežiški porodnišnici rodile: Tatjana Kranjčič iz Starega Grada - Marka, Nevenka Deržić iz Mosteca - Anžeta, Irina Iljač iz Podgorca - Petra, Doroteja Iskra iz Brežic - Denisa, Miljana Sluga iz Preslodela - Eriko, Zumreta Sinančević iz Krškega - Ervina, Darja Ogorevc iz Brežic - Mateja, Zikreta Bekrić iz Doboja - Anesa, Tanja Turšič z Drnovce - Klemen, Milena Pavlič iz Pokleka - Jernejo, Slavica Koprivnik iz Krškega - Žana, Jožica Gerjević iz Krškega - Špelo, Refija Ahmetović iz Doboja - Aladina, Bernardka Blažinč iz Rigone - Sebastijana, Snežana Pečnik iz Krškega - Dašo, Darinka Žibert iz Leskovca - Estero, Sabina Zobeč s Senovega - Samanto, Roberta Jakovina iz Brežic - Doris, Jožica Omerzu iz Krškega - Tomaža, Alenka Gramc iz Krškega - dečka in Bernarda Lovrinovič iz Brežic - dva dečka. Čestitamo!

IZ NAŠIH OBČIN

IZ NAŠIH OBČIN

Zaradi suše izredna seja izvršnega sveta

Zahtevajo metodologijo ocenjevanja škode

BREŽICE - Brežiški izvršni svet je v ponedeljek zaradi dolgotrajne suše, škode, ki ob tem nastaja in povečane nevarnosti požarov sklical izredno sejo. Nanjo so poleg domače gasilske zveze, vodnogospodarske inšpektorice, predstavnikov štaba za civilno zaščito in komunalnega podjetja povabili še predstavnike Republiške uprave za zaščito in reševanja ter Republiškega štaba za civilno zaščito.

Na seji so orisali težave pri oskrbi s pitno vodo, ki bodo reden gost te občine še najmanj tri ali štiri leta, dokler ne bodo dopolnili vodovodnih sistemov. Opozorili so, da do takrat potrebujejo pomoč, in spet pozvali obrambno ministrstvo, naj jim da na razpolago še preostali dve cisterni iz bivšega Tehnično-reмонтnega zavoda.

Gasilci so obremenjeni tudi z drugimi nalogami, saj je sušno obdobje kot nalašč za požare. Na območju Gozdnega gospodarstva Brežice so v letošnjem letu zabeležili že za 300 odstotkov več požarov kot lani. Drevje je izredno suho, listje marsikje že drugo leto zapored prezgodaj odpada, zato je zelo velika nevarnost, da se bodo požari sedaj razširili tudi v krošnje dreves.

Kmetijci so za zdaj ocenili le škodo na Krškem polju, kjer so pridelki že na koncu rodnosti. Kmetje bodo pospravili več kot polovico manj pridelka kot običajno. Napovedujejo, da bo zelo hudo tudi v sadjarstvu in vinogradništvu, kjer se mnogi kmetje intenzivno ukvarjajo samo z eno panogo. Škodo v nasadih je težko oceniti preden dozorijo plodovi.

V Brežicah so sklenili, da bodo še naprej budno spremljali škodo ter stroške s prevozi vode in škodo zaradi pokanja vodovodnih cevi prišli celotni škodi zaradi suše. Od pristojnih ministrstev takoj zahtevajo enotno metodologijo za ocenjevanje škode v kmetijstvu in infrastrukturi, da ne bi spet prišlo do mučnih preprirov. Brežičani tudi pogošajo usmeritve razvoja za posamezne kmetijske panoge, da bi vedeli, kateri naj najprej pomagajo. Da bi čim bolj informirali javnost, bodo na lokalni radijski postaji pripravili posebno oddajo o ravnanju ob suši.

B. D.-G.

AVTO HIŠA ZNOVA ZAŽIVELA - Nekdanji brežiški Agroservis oz. Avto servis-avto hiša je spet vse bolj obiskan. Poslej posluje v sklopu zasebnega podjetja ITG-AVTO HIŠA, ki ga vodi znani poslovnež Jože Verstovšek. Novi lastnik je znova vpeljal vse servisne storitve in popravila osebnih in tovornih vozil. Kupcem nudi osebna vozila iz programa Revov pa tudi Tamove tovornjake in avtobuse. Novost je konsignacijska prodaja in servisiranje kmetijskih, komunalne in gozdne mehanizacije znamke Rasant Avstria. Hiša nudi celoten program pnevmatik Sava trade. Obiskovalce ITG AVTO-HIŠE radi postrežejo v njihovem gostinskem lokalu. Posebnost pa je tudi avto pralnica, kateri perejo osebna vozila ročno. (Foto: M. Vesel)

Čakajoč na identiteto Posavja

Iz republike so obljubili, da bo jeseni začela z delom regionalna planerska delavnica - Načrt razvoja in oblikovanje značilnosti, po katerih bi prepoznali regijo

BREŽICE - Posavje je še vedno bolj območje treh občin kot pa regija z usmeritvami in identiteto, po kateri bi jo zlahka prepoznali. Njena oblikovanja skupnega razvojnega programa niti nikjer napisanega spiska skupnih interesov. Vodstva posavskih občin se zavedajo pomanjkljivosti svoje regije, pa vendar vztrajajo pri njej.

Vsi poskusi, da bi oblikovali skupno telo, ki bi učinkovito povezovalo in usklajevalo delo in razvoj v regiji ter na skupni imenovalec speljalo interese občin, so doslej žalostno končali. Ko so se Posavci začutili ogrožene ob množici načrtovanih republiških posegov v njihovo okolje, so oblikovali Svet za Krško polje. Deloval je kar nekaj časa, nato pa, s tem ko so zamujali posegi, počasi zamrl. Spomladaj so na seji sveta posavskih občin spet začutili, da je treba nekaj ukreniti. Navrgli so veliko besed, kritizirali, pozivali in končno oblikovali delovno skupino. Ta naj bi v mesecu dni pripravila osnove za program skup-

Bivalne razmere krških Romov med najslabšimi

Bo imenovanje medresorske komisije kaj pomagalo?

KRŠKO - V zadnjih letih je krška občina večkrat poskusila načrtno urediti naselja za Rome, vendar so se vsi poskusi izjalovili. Kam in kako z Romi, je še vedno vprašanje, ki si ga zastavljajo v občini, vendar jasnih načrtov, ki bi jih bilo mogoče takoj uresničiti, nimajo. Bivalne razmere, v katerih živijo krški Romi pa so med najslabšimi v Sloveniji in kličejo po ureditvi. Toda, kdo naj bi za to poskrbel?

Če so Romi enakovredna skupnost v naši družbi, bi morali za svoje bivalne razmere v prvi vrsti poskrbeti sami, kot vsi ostali državljani. V resnici pa je tako, da Romi potrebujejo pomoč države in država sodelovanje Romov. Ne enega ne drugega ponavadi v ustrezni obliki ni, zato se stvari premikajo na boljše zelo počasi. V krški občini so nedavno imenovali posebno medresorsko komisijo, ki naj bi se ukvarjala z romsko problematiko.

V krški občini živi okrog 220 Romov ali 1 odst. vsega prebivalstva občine. Najbolje je urejeno naselje Drmovo, kjer živi 6 družin. Na Lokah pri Leskovcu živi 8 družin, v Rimšu 11, v Sp. Starem Gradu ena in v Kerinovem grmu pri Gorici 21 družin z več kot 100 prebivalci. Naselja so običajno na ravninskem delu Krškega polja ali na njegovem obrobju.

Romi so mlada populacija, saj jih je kar 119, to je več kot polovica, starih do 18 let. V občini je že od leta 1979 organiziran romski vrtec, ki ga je v tem šolskem letu obiskovalo 13 predšolskih otrok, kar pomeni približno četrtino vseh Romov primerne starosti. Pouk na osnovni šoli obiskuje 23 od skupno 52 šoloobveznih Romov.

85 Romov je starih od 18 do 50 let, medtem ko več kot pet križev nosi samo 11 Romov. Večina romske populacije se ukvarja z značilnimi priložnostnimi opravili.

B. D.-G.

Stari Grad ni več taka neznanka

Uspešno zaključili že drugi mednarodni arheološki tabor - Naslednje poletje bo na najdišču spet živo - Čez pet let bo že marsikaj videti

PODBOČJE - V petek se je iztekel mesec dni trajajoči mednarodni arheološki tabor na Starem Gradu nad Podbočjem. V njem so sodelovali študentje iz Italije, Avstrije, Nemčije, Francije, Poljske in seveda tudi študentje arheologije na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Tabor je bil organiziran že drugič zapored v sodelovanju z evropskim forumom za varstvo kulturne dediščine. Strokovni vodja tabora je dr. Mitja Guštin s filozofske fakultete, vendar je delo mladih arheologov na terenu vodila študentka arheologije Katja Predovnik.

"Letos smo izkopavali tloris osrednjega jedra srednjeveške trdnjave, to je štirikotni stolp. Čeprav pisanih virov o zgradbi ni, lahko sklepamo, da je bila v 13. stol. zelo pomembna na meji med nemškimi deželami in

Hrvaško. O tem nas prepričuje tudi kovnica denarja, ki je kot podružnica kostanjeviške kovnice delovala v 14. stol. v Sv. Križu pod gradom (sedanjem Podbočju). Našli smo vrsto drobnih, za arheologe pomembnih

NA RAZBELJENIH KAMNIH - Mladi arheologi iz več evropskih držav so navdušeno opravljali svoje delo in tako preživljali počitnice. Izkopavali so, ugotavljali, merili, zapisovali in fotografirali. Povedali so, da so jih tudi domačini lepo sprejeli, vendar so si kljub temu po štirih tednih prazenja na soncu že kar želeli sence in vode. (Foto: B. D.-G.)

Kakšen je vpliv zraka?

Odgovor bo v dveh letih dala posebna raziskava

KRŠKO - V Krški občini bo kmalu stekel raziskovalni projekt, s katerim naj bi ugotovili, kako vpliva onesnažen zrak na dihalne in na nekatere druge funkcije pri šolskih otrocih. Nalogo financira republika, krški izvršni svet pa je izbral najugodnejšega izvajalca. Posebna občinska komisija je predlagala, da bi to nalogo opravil Laboratorij za ekologijo, ergonomijo in fiziologijo tekstilij in oblačil mariborske tehniške fakultete.

Po načrtovanem projektu bodo proučevali, kako vpliva stopnja onesnaženosti zraka z žveplovim dioksidom in dimom na poslabšanje dihalnih funkcij. Naloga strokovnjakov bo tudi, da ugotovijo, kakšna je stopnja onesnaženosti s težkimi kovinami, kot sta svinec in kadmij, in kaj pomeni stopnja njihove vsebnosti v biološkem materialu. Ubadali se bodo tudi z vprašanjem, kako vpliva onesnaženost zraka s svincem na nekatere psihične funkcije.

Laboratorij Tehniške fakultete na Univerzi v Mariboru v svoji ponudbi zagotavlja, da bo pozornost usmeril na klinične preglede, laboratorijske raziskave in proučevanje vpliva onesnaženosti zraka na psihične funkcije pri izbranem vzorcu ljudi. Istočasno bo poskrbel za meritve žveplovega dioksida, dima in težkih kovin v zraku.

Ko bo naloga opravljena, bi moralo biti jasno, kakšen je neposreden vpliv onesnaženega zraka na prebivalce krške občine, kar doslej za to občino še ni bilo storjeno, čeprav je nedvomno onesnaženost tudi tu velika. Po opravljeni raziskavi bodo nosilci naloge izdelali elaborat, v katerem bodo predstavili svoja mnenja in predloge za izboljšanje stanja. Obljubljajo, da bodo nalogo opravili do 1. januarja 1995, in zanjo zaračunali 600 tisočakov že letos in še enkrat toliko v naslednjem letu.

B. D.-G.

Na Čatežu parkirajo in odidejo na jug

Motel išče nove načine za zaslužek ob cesti

ČATEŽ OB SAVI - V Petrolnem motelu na Čatežu so v zadnjih štirih letih zmanjšali število zaposlenih za 31 delavcev, vendar imajo še vedno premočno delo za vseh 83 zaposlenih. Vsak mesec zato 12 delavcev izmenoma dela v motelu na Lomu, za ostale pa iščejo nove oblike dela, ki jim pomagajo preživeti. Tako prireajo obceti, različne večje prireditve, ponujajo postrežbo za prireditve v posameznih podjetjih in skupinske aranžmaje po ugodnejših cenah.

Cesta, od katere naj bi živeli, nič več ne vodi proti morju, Grčiji in naprej v svet, ampak se ustavi pri Zagrebu. Kot ugotavlja direktor motela Janez Ivšič, se jim pri poslovanju krepko pozna, da tu mimo ni več toliko tovornega in potniškega prometa. Ustavil se je tudi tok poslovanja, ki so bili nekdanji njihovi redni prehodni gostje. Danes opažajo, da poslovanje sestankujejo za mizo v lokalu. Zanimivo je tudi to, da je na njihovem parkirišču vse več dobrih avtomobilov, ki jih lastniki iz varnostnih razlogov pustijo na naši strani meje.

Motel Petrol na Čatežu je opremljen in pripravljen na boljše prihodnost. Ponaša se z dobro kuhinjo, s ponudbo do 2. ure jutraj, s slaščicami v zgodnjih jutranjih urah, z noč in dan

predmetov, majhen prstan z vgrajenimi kamni in tudi ožganine, ki dajo slutiti, da je bila zgradba požgana," je ob zaključnih delih v letošnjem taboru povedala Katja Predovnik.

Zapisi o ostankih srednjeveškega gradu in tudi o prazgodovinskem najdišču na tem mestu so stari čez sto let. Največ najdb je bilo ob poljedelskih in gradbenih delih. Tako se je zanimanje arheologov za najdbine pod rušo povečalo pred 15 leti, ko so nastajale novogradnje na samem obrambnem jarku okrog gradu. Leta 1977 je Posavski muzej izvedel sondažno izkopavanje, da bi odkril, kaj se skriva na vrhu griča, in tako osvetlil okoliške prebivalce.

Ob lanskoletnem taboru so ugotovili, da objekt ni tako zelo poškodovan, kot so mislili, saj je dobro ohranjen tloris zgradbe. Najpomembnejša najdba lanskega tabora je bronasta ploščica, ki dokazuje, da je na griču nad Sv. Križem stal objekt iz najmanj 13. stol. Trdnjava je bila obdana z obzidjem, znotraj katerega je bilo pozidano dvorišče. Ker obstaja le zaselek Stari Grad in ledinsko ime za to točko, ni pa zgodovinskih zapisov o gradu, bodo arheologi morali teren odkriti širše, da bodo dobili pravo sliko o njem. Zato bodo z deli nadaljevali prihodnje leto na podobnem taboru. V petih letih naj bi tako odkrili, kakšen je bil nekoč grad, in poskrbeli za primerno predstavitev.

B. D.-G.

KULTURNI PROTEST PROTI ODLAGALIŠČU

POKLEK - Odbor za varstvo okolja pri gasilskem društvu v Pokleku nad Blanco prireja kulturno prireditev v znamenje protesta proti morebitni lokaciji odlagališča NSRAO na območju Gorenjega Leskovca. Prireditev z naslovom "Zaskrbljen sem za prihodnost svojega kraja" bo v nedeljo, 15. avgusta, ob 16. uri pri gasilskem domu na Pokleku.

• Lahko je vračati medalje. Vrnite vi delavske knjižice, če si upate! (Tof)

Janez Ivšič

odprto recepcijo in bližnjo bencinsko črpalno. Trenutno ima dober posel z menjavo hrvaških dinarjev in z odprtimi telefonskimi linijama, prek katerih je mogoče priklicati Srbijo. Vsak mesec tu stranke porabijo čez 400.000 telefonskih impulzov. Telefonirajo tudi soferji, ki jim, kar je pri nas redko, izstavijo tudi račun.

Čeprav se trenutno s prometom ne morejo pohvaliti, očitno verjamejo v prihodnost, saj načrtujejo v enem letu popotnikom ponuditi nove tuše. "Ob cestah gradimo avtopralnice, na mesta, kjer bi se lahko umil popotnik, pa pozabljamo. Pozabili smo tudi na to, da je motel točka, kjer se popotniki ustavijo tudi zato, da bi dobili kakšno informacijo. V občini bi se končno morali dogovoriti za centralno zbiranje informacij, tako da bi vsakemu gostu vsak trenutek lahko povedali, kaj se dogaja, kam lahko gre in kaj lahko doživi v bližnji okolici," pravi direktor Ivšič.

B. D.-G.

kultura in izobra- ževanje

IZKOPANE GOMILE - Tak je pogled na Kapiteljsko njivo ob koncu letošnjih izkopavanj. (Foto: B. Križ)

• Po prepričanju sem marksist: vseh so mi nemške marke. (Ž. Petan)

Mladi Korošci so zdaj bogatejši

Prijeten konec jezikovnih počitnic za 30 koroških šolarjev - V štirih letih se jih je v Novem mestu jezikovno izpopolnjevalo že 110 - Prišli tudi starši

ŠMARJEŠKE TOPLICE - V prijatni gozdni senci so se v soboto popoldne na prostoru za piknike zdravilišča Dolenjske Toplice zbrali mladi udeleženci jezikovne šole iz Koroške. Kakih trideset jih je bilo, a niso bili sami. Prišli so tudi njihovi roditelji pa vrstniki s starši, pri katerih so stanovali, in seveda vsi organizatorji in pedagogi, ki so se v času bivanja v Novem mestu z njimi ukvarjali.

Navzočim so mladi s Koroške, med njimi, je bilo tudi nekaj otrok z Dunaja, zapeli in spregovorili v slovenščini, prebrali spise o tem, kaj so na jezikovnih počitnicah prijetele doživeli, in recitali celo nekaj lastnih pesmi. Njihovi nastopi so poželi navdušene aplavze, saj so bili vsi, otroci, starši pa tudi pedagogi, ki so skrbeli za jezikovni napredek koroških gostov, ponosni nad doseženim.

V imenu organizatorjev je navzočim spregovoril Jože Škufca iz republiškega Zavoda za šolstvo in šport v Novem mestu, gostiteljem se je zahvalil predstavnik gostov in spremljevalec otrok s Koroške Franci Tomažič, vse skupaj pa je pozdravil tudi podpredsednik novomeške občinske skupščine Brane Kirn. Be-

sede vseh so se sukale predvsem okoli pomena, ki ga ima za jezikovno izpopolnjevanje mladih Korošcev ta oblika organiziranega počitništvaja, ki jo je v štirih letih izkusilo že 110 otrok. Ker se je izkazalo za uspešno, so se vsi zavzeli za nadaljevanje in širitev dela. Koroški otroci se v svojem domačem okolju ne srečujejo na tak način kot pri nas, zato jim bivanje tu ne krepi samo jezikovnega znanja, ampak tudi njihovo samozavest in narodno zavednost, kar je pomembno za nadaljnji obstoj slovenske menšvine na Koroškem. Pomebno pa je tudi prijateljevanje z vrstniki in njihovimi družinami, spoznavanje Novega mesta in Dolenjske ter etnoloških in kulturnozgodovinskih znamenitosti, ki jih nudi-

ta. Gostje so že izrazili željo po nadaljevanju prijateljskih stikov, ki so se v tem času spletli.

Udeleženci jezikovnih počitnic so skupaj z mentorji izdali tudi lično glasilo, ki jih bo še dolgo spominjalo na vse, kar so v času bivanja med rojaki v matični domovini doživeli.

T. JAKŠE

Bronasti Bojan

Na fizikalni olimpiadi v ZDA

METLIKA - Bojan Gornik iz Metlike, maturant novomeške gimnazije, je bil eden od petih srednješolcev iz Slovenije, ki so se letošnje poletje udeležili 24. mednarodne fizikalne olimpiade v Williamsburgu v ameriški zvezni državi Virginiji. Med skoraj 200 tekmovalci iz 41 držav je osvojil bronasto medaljo, prav tako je bron dobil tekmovalci iz Maribora, še eden od Slovencev pa si je prislužil pohvalo.

Bojan je s tem laskavim priznanjem le potrdil svojo dobro podkovanost v znanju fizike, ki si jo je nabral med dosedanjim šolanjem. To pa ni bilo njegovo prvo tekmovanje, saj se je doslej že mnogokrat pomeril bodisi v bivši Jugoslaviji na zveznih ali zadnji dve leti na slovenskih tekmovanjih in sicer v matematiki, fiziki in računalništvu. Zadanja tri leta se je udeležil tudi mednarodnega tekmovanja mest v matematiki, ki je potekalo med šolskim letom. Prvi dve leti je dobil priznanje, za zadnje pa še ni podatkov. Lani se je kot eden najboljših mladih slovenskih matematikov udeležil mednarodne matematične konference v Rusiji.

Letošnje najdbe so poplašale trud

Štirimesečna arheološka izkopavanja na Kapiteljski njivi na Marofu so končana - Peta gomila povsem odkrita, načeta že tudi šesta - Sledi strokovna obdelava najdb

NOVO MESTO - Po oceni arheologa Boruta Križa iz Dolenjskega muzeja, ki je vodil izkopavanja na Kapiteljski njivi, je ekipi sestavljeni iz strokovnjakov Dolenjskega muzeja in Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine ter delavcev na javnih delih od aprila pa do 1. avgusta, ko so bila izkopavanja uradno zaključena, uspelo odkriti 1.100 kvadratnih metrov površine. Kot zanimivost naj povemo, da so pri izkopavanjih prostovoljno sodelovala tudi tri dekleta, ki jih arheologija zelo zanima.

V peti gomili, ki so jo dokončali, so izkopali 74 skeletnih grobov, ki po oceni izhajajo iz 7. do 4. stoletja pred našim štetjem, v šesti gomili pa tudi 12 skeletnih grobov, približno iz istega obdobja, kar predstavlja približno četrtnino vseh grobov v gomili. Preostali grobovi v tej gomili bodo prišli na vrsto prihodnje leto, sploh pa strokovnjaki računajo, da bo izkopavanje na Marofu še najmanj za deset do petnajst let. "To so varovalna izkopavanja, ki jih je treba zaradi kisle zemlje, erozije in kemičnih vplivov čimprej opraviti, če ne, bodo ostanki v grobovih utrpeli še večjo škodo," pravi Križ in hkrati poudarja, da se pri tem delu ne da prehitovati. Izkopanine je treba po izkopu čimprej strokovno zaščititi in obdelati, tako da so varne pred škodljivimi vplivi, predvsem zraka. Zato je zmeren tempo izkopavanja ravno pravi, kajti arheološki predmeti, za katere ne bi mogli sproti

strokovno poskrbeti, so kljub temu še vedno najboljše shranjeni v zemlji.

Letos so bila izkopavanja vsestransko uspešna. Vreme je bilo delu naklonjeno, zanimive in s strokovnega gledišča dragocene pa so bile tudi najdbe. Arheologi so našli predvsem na lončene posode, steklene in jantarjeve jagode za ogrlice, sponke za obleke, bronaste zapetnice, uteži za vreteno in nekaj orožja. Orožja je bilo pravzaprav presenetljivo malo, iz česar bi lahko sklepali, da so bili grobovi že zelo zgodaj izropani ali pa je bilo med prebivalci malo vojščakov. Zanimiva je bila tudi najdba ostankov lončene posode, ki ni bila izdelana v naših krajih, ampak neke v Sredozemlju, kar dokazuje, da so bili naši kraji trgovsko dobro povezani z ostalim svetom. Seveda je arheologe presenetila tudi zlata najdba, o kateri smo že pisali. Zlati lističi sami po sebi seveda niso posebna vrednota, so pa za halštatsko dobo, v katero sodijo grobovi, velika redkost.

Zdaj, ko so za letošnje izkopavanja končana, se začne za strokovnjake natančno in trudapolno delo z najdbami. Vse je treba natančno popisati, evidentirati, dokumentirati in katalogizirati. Enostavnejše lončene najdbe bodo restavrirali strokovnjaki doma, steklene, jantarjeve in bronaste predmete v Novi Gorici, najdragocenejše najdbe pa strokovnjaki v nemškem Mainzu, kjer že dlje časa sodelujejo z Dolenjskim muzejem. Tu je vredno poudariti, da Nemci opravljajo delo zastoj, imajo pa zelo stroga merila. V restavriranje vzamejo le predmete širšega pomena, kate-

Borut Križ

rih kopije potem ostanejo v njihovi zbirki. Že dejstvo, da so v tej zbirki že številni predmeti iz Novega mesta, dokazuje, kako pomembno mesto v halštatski kulturi zavzema. Nemci sicer ne bi za nas delali zastoj, saj samo restavriranje ene dragocenejše situle zaposli dobrega strokovnjaka tudi deset mesecev in več.

T. JAKŠE

V SOBOTO NASTOP PEZDIRČEVE IN ČRNUGLJA

METLIKA - V soboto, 14. avgusta, bo ob 20. uri na grajskem dvorišču tukajšnjega gradu četrta prireditev v okviru metliških poletnih kulturnih prireditev. Tokrat se bosta predstavila domačina, flavtistka Ana Pezdirec in kitarist Tonček Črnučelj. Vabljeni!

KOROŠCI POJEJO IN IGRAJO - Na zaključni prireditvi so Koroški šolarji svojim staršem, gostiteljem in organizatorjem pokazali, kaj so se med jezikovnimi počitnicami v Novem mestu naučili. Vodi jih glasbena pedagoginja Cvetka Hribar. (Foto: T. Jakše)

Arheolog Tone Knez

in pozabiva večno bolečino, da smo samo ljudje, ki morajo umreti.

Tone Šifrer - Jern Ledina

V četrtek, 5. avgusta, so se številni Novomeščani in mnogi naši arheologi v pozni popoldanski uri na smihelskem pokopališču poslovili od našega odličnega arheologa Toneta Kneza. Že dopoldne istega dne so se na žalni seji v Dolenjskem muzeju poklonili njegovemu spominu muzejski sodelavci, Novomeščani in njegovi muzejski in arheološki znanci in prijatelji skoraj iz vse Slovenije.

Tone Knez je bil rojen 26. marca 1930 v Laškem, kjer je bil njegov oče uradnik na okrajnem sodišču. Nenadna smrt ga je že zgodaj iztrgala družinici in odtlej je Tone odraščal sam od srčno ljubljeni mami Moniki. Ljudsko šolo je končal v Laškem, gimnazijo pa v Celju. In prav gimnazijska leta v Celju so nekako začrtala tudi njegovo življenjsko pot. Že njegov razrednik in učitelj zgodovine, prof. Ivan Mlinar, je znal v doraščajočem dijaku zbuhati zanimanje za zgodovinsko preteklost domačega in tujih narodov, s pomenom terenskega arheološkega raziskovanja pa se je začel seznanjati, ko je po maturi l. 1950 z nekaterimi sošolci kot delavec pomagal pri odkrivanju Heraklejevega templja na Sadnikovem vrtu v Celju. Tamkajšnja arheološka raziskovanja je vodil dr. Josip Klemenc, profesor antične zgodovine in arheologije na ljubljanski univerzi. Pri vpisu na vseučilišče se je Tone Knez odločil prav za študij arheologije. O njegovih študijskih letih je Ludvik Tončič, kasnejši Knezov sodelavec v Dolenjskem muzeju, zapisal:

"K študiju arheologije ga je nago-

voril profesor Klemenc. Študij na univerzi mu ni delal težav, izpite je redno opravljal. Člani takratnega maloštevilnega arheološkega seminarja so se med seboj odlično razumeli in prijatelji so ostali vse do danes. Kot študenti so vsako leto med počitnicami sodelovali pri arheoloških izkopavanjih svojih profesorjev, se tako seznanjali z metodami arheološkega raziskovanja, spoznavali gradivo in načine dokumentiranja." (Napisano l. okt. 1989.)

Ob koncu svojih univerzitetnih študij je Tone Knez dobil prvo namestitev l. oktobra 1955 kot kustos pripravnik v krajevem muzeju v Bihaču ob Uni. Muzej je takrat vodila Branka Raunig, skoraj gotovo potomka kakega avstrijskega uradnika ali častnika slovenske narodnosti, ki je po aneksiji Bosne in Hercegovine l. 1908 služboval v tistih krajih. V tem muzeju je služboval cela tri leta: od začetka oktobra 1955 do konca septembra 1958. Med tem časom je februarja 1956 diplomiral na ljubljanski univerzi in odslužil enoletni vojaški rok.

Bosenski strokovni tovariši so mladega slovenskega sodelavca, kot je zapisal L. Tončič, pristržno sprejeli in z njim prijateljsko sodelovali. Knez se je takoj lotil posla: v muzeju je uredil prvo stalno muzejsko zbirko, v Golubiču pri Bihaču pa sodeloval pri arheoloških izkopavanjih na tleh pomembnega naselja Japodov, severnoilirskega plemena, iz časov halštatske kulture in rimske zasedbe Balkana. V mlajši dobi železa ali latenskem obdobju so se Japodi razširili tudi na del naše Bele krajine v okolju Vinice.

Prvega oktobra 1958 je Tone Knez prevzel mesto kustosa-arheologa v Dolenjskem muzeju v Novem mestu. Tu je v svojem skoraj petinidesetletnem službovanju razvil in uveljavil vse svoje krasne sile znanstvene raziskovalca pradedne preteklosti na tleh današnjega Novega mesta. Najprej je preuredil prvo začasno arheološko zbirko v muzeju, potem pa se takoj lotil terenskih raziskav na območju osrednje Dolenjske in Novega mesta. Z načrtnimi in strokovno pravičnimi terenskimi posegi je reševal ogroženo arheološko dediščino pri Straži pri Novem mestu, v Šmihelu pri Žužemberku, v Pristavi pri Trebnjem in v Trebnjem, na Drnovem pri Krškem in v Novem mestu. Arheološke raziskave so potekale predvsem na področjih Mestnih njiv, Znančevih njiv v Kandiji, na Beletovem in proštjskem vrtu v mestu samem in na Marofu oz. na Kapiteljskih njivah. Od njegove zaposlitve v našem muzeju pa vse v današnje dni so potekale njegove terenske raziskave in objave o njih ter znanstveno vrednotenje arheoloških najdb v številnih člankih in študijah v domačem in tujem strokovnem tisku. V muzeju je na novo preuredil in obogatil arheološki oddelek in pripravil več občasnih arheoloških raz-

stav. Udeleževal se je mnogih strokovnih posvetovanj, kongresov in simpozijev doma in v tujini in na mnogih tudi sodeloval z referati. Študijska popotovanja so ga zanesla v Avstrijo, Italijo, Nemčijo in Grčijo. V Italiji je obiskal Rim, Napoli in Palermo na Siciliji, v Avstriji je bil v Gradcu, na Dunaju in v mestu Steyer ob Donavi, kjer mu je takratni predsednik avstrijske republike dr. Kirchschläger podelil ob odprtju pomembne arheološke razstave l. 1980 srebrni častni znak dežele Zgornje Avstrije. Dve leti predtem, l. 1978, je bil izvoljen v Berlinu za dopisnega člana nemškega arheološkega instituta, doma pa je že leta 1969 v Novem mestu prejel Trdinovo nagrado. Leta 1976 je prejel diplomio in bronasto plaketo Zveze arheoloških društev Jugoslavije. Leta 1989 je prejel tudi priznanje za življenjsko delo in raziskovanje na področju občine Novo mesto, skupnost muzejev Slovenije pa mu je l. 1974 podelila naziv muzejskega svetovaleca.

Posebno poglavje so Knezova strokovna predavanja o izsledkih arheoloških raziskav na tleh Novega mesta. Na zborovanjih slovenskih in jugoslovanskih zgodovinarjev in arheologov je poročal o pomembnosti novih najdb, od Ljubljane do Beograda in od Novega Sada do Prilepa je razglašal arheološko slavo Novega mesta. S svojim delom in slovenskim arheološkim delom je seznanjal evropski arheološki svet predvsem na nemškem govornem področju na vrsti predavanj, ki jih je imel po raznih institutih in univerzah v Avstriji in Nemčiji. V Sloveniji je predaval v Novem mestu v letih 1965, 1972; v Ljubljani leta 1978, 1983 in 1992; v Celju 1986 in v Laškem l. 1977 in 1992. Na tleh nekdanje Jugoslavije je imel predavanja v mestih: Slavonki brod 1970, Beograd 1971 in 1972, na Zlatiboru in v Prilepu l. 1976, v Novem Sadu 1977 in Varaždinu 1978.

Po stikih z zunanjim arheološkim znanstvenim svetom na univerzah v Gradcu in na Dunaju ga je predavateljska pot vodila v nemška univerzitetna mesta: Mainz ob Renu 1969, Marburg ob Lahni 1969 in 1970, Frankfurt ob Majni in Hamburg 1970, Regensburg 1975 in 1976, Innsbruck 1979 in 1983, Erlangen 1983, Berlin 1986 itd. Na Dunaju je predaval l. 1977 in v mestu Steyer 1980.

Veliko je tudi Knezovo publicistično delo. Napisal in izdal je 14 večjih ali manjših prikazov arheološke preteklosti Novega mesta v knjižni obliki in 75 razprav in poročil v domačih in tujih znanstvenih revijah. V Dolenjskem muzeju je Tone Knez pripravil še dvajset posebnih arheoloških razstav, novomeške arheološke najdbe pa je razstavljal tudi na dveh razstavah v Ljubljani in eni v Kranju, sodeloval pa tudi na več razstavah v inozemstvu. Posebej dragoceno so bili in so še vedno stiki z Rimskogermanskim muzejem v Mainzu in tamkajšnje odlično konservatorsko delavnico, ki je rešila tudi vrsto kovinskih najdb iz Novega mesta, npr. halštatski knežji oklep itd.

Ob vsem tem delu je imel Tone Knez še en veliki cilj: novo ureditev in postavitev arheološkega oddelka Dolenjskega muzeja in ureditev znanstvenega raziskovalnega središča za arheološke študije. Ko je 14. septembra 1990 v Novem mestu predaval ob priliki stoletnice arheoloških raziskovanj v našem mestu, je svoje predavanje zaključil z besedami:

"Na koncu mojega predavanja, ki naj bi imelo slovesno obeležje, moram z grenkim priokusom nemoči opozoriti na neuresničeni načrt, ki spremlja naš muzej že desetletja. To je: ustrezen razstaveni prostor za sodobno muzeološko prezentacijo naše bogate arheološke zbirke, ki je najprivlačnejša zbirka v Dolenjskem muzeju in ima tudi mednarodni sloves.

Zato zasluži, da bi bila čimprej predstavljena na moderno koncipirani stalni muzejski razstavi." Potem navaja, kar sem jaz zapisal l. 1974 v uvodu h katalogu razstave "Novo mesto v antiki".

"Ob vsem tem pa tudi ob tej priliki je potrebno z vso težo opozoriti našo družbo na nujnost pridobitve oz. zgraditve novega arheološkega oddelka Dolenjskega muzeja, nove in sodobnim zahtevam ustrezne zgradbe, ki bo središče arheološkega znanstvenoraziskovalnega dela, obenem pa dostojen hram kulture prazgodovinskega, rimskega in zgodnjemednjoveškega obdobja na tleh Novega mesta in Dolenjske."

Predavanje je zaključil z besedami:

"Ta jasno formulirana zahteva se do danes ni uresničila. Zato ob stoletnem jubileju arheoloških raziskav v Novem mestu apeliram na vse tiste osebe in institucije, ki imajo moč odločanja in oblast, da bo ta načrt uresničen. To naj bo sporočilo in obveza našega zborovanja."

Zadnja leta se je pri Tonetu Knezu vse pogostejše javljala usodna bolezen. Bil je srčni bolnik, pridružil pa se je še obolenje pljuč, kar je nujno zahtevalo težak operativni poseg. Po srečno prestani težki operaciji je bilo videti, da bo vse v redu. Spet je oživel bistri in radoživ človek. Za tisk je pripravil in oddal v tiskarno tretji del svoje monumentalne arheološke monografije o Novem mestu. Odzval se je vabilu univerze v Stuttgartu na predavanje, po nekajdnevem bivanju v tem mestu pa se vrnil rahlo bolan. Napadla ga je težka bolezen in po nekajdnevem upiranju v bolnišnici je omahnil v smrt. "Tako je padel siromak in zasanjal bronasti sen," bi rekel stari Homer.

Novo mesto je arheologu Tonetu Knezu zavezano s trajno hvaležnostjo in priznanjem.

JANKO JARC

Avtomobili namesto letal

Nekdanje vojaško letališče v Cerkljah že vse od odhoda jugoslovanske armade pred dvema letoma sameva, letališke steze, ki so po ocenah strokovnjakov izredne kakovosti, pa počasi propadajo.

S prenovljenimi vojaškimi objekti ob letališču v imenu države razpolaga ministrstvo za obrambo, letališko stezo pa so ponudili v upravljanje brežiški občini, ki pa ni sposobna prevzeti tako velikega finančnega bremena in je upravljanje zavrnila, čeprav v Posavju obstajajo interesi za izkoriščanje letališča, predvsem v športne in turistične namene.

Nemci in desant na Drvar

Nastanek cerkljanskega letališča sega v leto 1938. Vojska kraljevine Jugoslavije se je za

ogledu ogromnega objekta hitro odnehali.

Jugoslovanska vojska je zapustila kar 12 km asfaltiranih površin. Glavna vzletno - pristajalna steza je dolga 2.260 m in široka 45 m. Pomožna steza je široka 12 m in enako dolga kot glavna, pomožna travnata steza pa je dolga 1.800 m in široka 30 do 40 m. Steze so izredno kakovostne in v Sloveniji nimamo boljše, žal pa zob časa že načena betonske dovodne poti, kjer reže med ploščami zarašča trava in mlade vrbe. Za nujna vzdrževalna dela na stezi in opremo z instrumenti za letenje

bi potrebovali 30 milijonov nemških mark, osnovno vzdrževanje steze pa bi zahtevalo 1 do 3 milijone mark.

Velikost letališča in kakovost vzletno - pristajalnih stez ustreza standardom za pristajanje in vzletanje srednje velikih potniških letal, za ureditev letališča za športna, mala potniška in gospodarska letala pa bi zadostoval le del kompleksa. Za tako rešitev bi bili najbrž zelo zainteresirani doljenjski in posavski turistični delavci (Terme Čatež, grad Mokrice, Atonske Toplice, Casino Otočec, Zdravilišče Šmarješke Toplice...) in seveda gospodarstveniki, vendar nihče izmed njih ni pripravljen vlagati v tako drago investicijo.

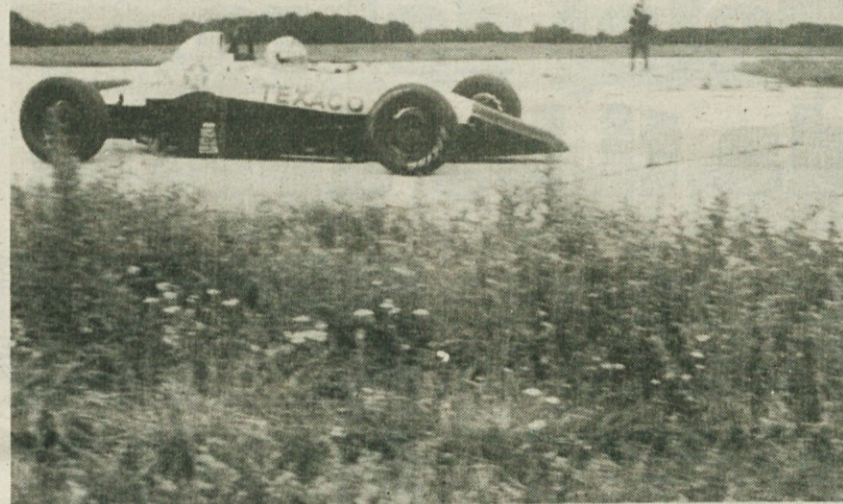
Avtomobilne dirke

Lani ustanovljeno avtomobilistično društvo Promotor team iz Brežic je ob odpovedi Ptujčanov, ki naj bi bili organizatorji ene izmed krožnih avtomobilističnih dirk, predlagalo, da bi odpovedano tekmovanje izvedli na letališču v Cerkljah. Brežiška občina je predlog za organizacijo sprejela z velikim zadovoljstvom, ker letališče že od končane vojne miruje. Navezali so stike z ministrstvom za obrambo, pridobili vsa soglasja in dobili dovoljenje za izvedbo dirke in tako se bodo 21 in 22. avgusta na 3.300 m dolgi krožni progi pomerili dirkači za pokal Jeklotehne daihatsu ter v razredih A in N.

Tekmovalno stezo so avtomobilisti že preizkusili, po njej pa se je zapeljala najobetavnejša slovenska voznica, šestnajstletna Nina Jerančič s formulo ford, v kateri bo v prihodnje nadaljevala izredno uspešno kariero, ki jo je z osmimi leti starosti začela v kartingu.

S pomočjo avtomobilističnih tekmovanj - prihodnje leto želijo na letališču pripraviti mednarodno dirko - bodo Brežičani lažje seznanili slovensko in mednarodno javnost z letališčem in tako morda le privabili še koga, da bo začel razmišljati o vlaganju v objekt, sicer pa se bodo uresničile črne slutnje predsednika brežiškega izvršnega sveta, da bo najceneje pustiti letališče, da počasi propade.

IGOR VIDMAR

Nina Jerančič je cerkljansko letališče preizkusila z bolidom formule ford. Mlada Primorka pravi, da strahu ne pozna, trema pred štartom pa je že nekaj drugega.

gradnjo letališča pri Cerkljah odločila predvsem zaradi njenega izredno ugodnega meteorološkega in geografskega položaja. Vzletno - pristajalna steza je bila travnata, ob njej pa so postavili nekaj lesenih barak, ki so nudile zatočišče 8 - 12 že tedaj zastarelim letalom.

Po izbruhu druge svetovne vojne je Posavje zasedla nemška vojska, ki se je še kako zavedala velikega pomena cerkljanskega letališča in je zato mejo med tretjim rajhom in Italijo s Save premaknila na Gorjance.

Nemci so že leta 1941 stezo podaljšali in razširili, barake ob njej pa nadomestili z zidanimi stavbami. Mnoge domačine, ki so pod prilo sodelovali pri gradnji letališča, so še istega leta izgnali v taborišča v Nemčijo. Celo vojno sta bili na cerkljanskem letališču nastanjeni eskadrili meseršmitov in štuk, ki so leta 1944 od tam poletela na desant na Drvar.

Galebi, jastrebi, orli

Po koncu vojne je letališče prevzela JLA ga leta 1953 pričela prenavljati, gradnja pa se je zavlekla celih 20 let. V petdesetih letih so bila v Cerkljah nameščena letala tipa thunderjet in v šestdesetih jastrebi ter galebi. Pred osamosvojitvijo Slovenije so bile na letališču tri eskadrilje letal - jastrebi, orli - izvidniki in lovski bombniki tipa orl.

27. junija 1991 je v poznih popoldanskih urah z minometi letališče napadla slovenska teritorialna obramba in iz Cerklj pregnala večino letal, ki so pobegnili v Bihač, Zadar in na Pleso. V času do odhoda jugoslovanske armade iz Slovenije so bile v Cerkljah ves čas pristajala in vzletala transportna letala, ki so z letališča odpeljala vse, kar se je odpeljati dalo.

Zapuščene steze

Ministrstvo za obrambo Republike Slovenije, ki sedaj upravlja s celotnim kompleksom, je brežiški občini odobrilo uporabo letališča v civilne namene, za kar obstaja veliko zanimanje, a žal nihče nima denarja, da bi svoje želje tudi uresničil. Za letališče sta se zanimali celo letalski družbi iz Združenih držav Amerike in iz Kanade, ki naj bi v Cerkljah uredili servis za civilna letala, vendar sta po

Srečni predsedniki in žejni Kamenjčani

Bi verjeli, da bo nekega dne pri vas doma potrkal predsednik novomeške občine ali morda Milan Kučan, dr. Janez Drnovšek ali Lojze Peterle in vas prosil, če bi mu oprali srajco? Verjetno ne! A nekateri "navadni" prebivalci novomeške občine res že nosijo pral drugam: zato, ker sami nimajo več vode!

Denimo, da tako nosijo pral drugam iz Gorenjega ali Dolenjega Kamenja pri Novem mestu. Ni nujno, da se to dogaja res prav v teh krajih, vsekakor pa drži, da v Kamenju manjka vode. Zaradi tega dejstva, ki se ga domačini bojuje že nekaj let zapovrstjo vsakega julija in avgusta, je prišlo v Gornjem Kamenju pred nedavnim do tepeža. In ker ni tekla voda, je tekla kri.

O tem, kuma je tekla kri, ali bolje, kdo je koga pri rezervoarju na Lazah mikastil, obstajata dve glavni zgodbi. Izpoved Slavka Bašlja, ki so mu oni večer zaradi poškodbe zdravilni v bolnišnici šivali brado, je povzel Dolenjski list v Prilogi 29. julija. Zgodbo obdolžene skupine domačinov iz Dolenjega Kamenja, ki naj bi se bila znesla nad Bašljem, Dolenjski list v skrajšani obliki objavlja danes.

"Morda britvica, klešče ne"

Obdolženi domačini iz Dolenjega Kamenja pravijo, da so šli s krampi odprati omenjeni vodni zbiralnik zato, ker jim Slavko Bašelj ni dal ključa, po katerega so šli k njemu ponj prejšnji večer. Pogrelo jih je, ker jim je takrat rekel, kot trdijo, da pri rezervoarju nimajo kaj iskati. Da se zbiralnik nekako odpre, so vztrajali, ker so se hoteli prepričati, ali je

voda vsaj v rezervoarju, če je že v pipah v Dolenjem Kamenju ni.

Oni so bili tam, prišel je Bašelj in on je začel prepričati, kot trdijo Kamenjčani. Franc Saje, ki je stal najvišje na vzpetini pri rezervoarju, ga je po tej razlagi odrinil in Bašelj je res padel. "Že ko je prišel do nas, je imel nekaj na bradi, mogoče obliž, mogoče papir. Če je imel naslednjega dne na bradi rano, ne vemo od česa. Lahko, da je bila od britvice. Nikakor pa ni bila od cevnihih klešč. Nihče mu ni grozil s krampom, kaj šele, da bi ga udaril s kleščami. S kleščami, saj to človeka ubije, ne samo raniš." Tako pravijo Kamenjčani.

Trdijo, da niso nikomur grozili z ubojem, če je to kdo počel, je bil po njihovih besedah Bašelj, ki je tisti večer izza policista, sicer oblečenega civilno, bral v Sajeta. "To si je Bašelj izmislil, se pravi, da je laž," pravijo Kamenjčani in pri tem mislijo zlasti na očitani jim udarec s cevnihih kleščami in na to, da naj bi bili tisti večer grozili z ubojem njegovi družini.

Kakšna je torej resnica o pretepu v Gorenjem Kamenju? Do nje se bodo skušali dokopati na sodišču, ki bo tudi obravnavalo vso stvar. Upamo si trditi, da domačini niso taki, da bi se zavravali kar zaradi lepšega, in da do

tega pretepa ne bi prišlo, če bi bilo za vse prebivalce obeh vasi dovolj vode?

"Po odhodu policije je pritekla voda"

Omenjeni Kamenjčani prisegajo, da so se doslej že večkrat prepričali, da imajo v Gorenjem Kamenju vodo, ko je v nižje ležečem Dolenjem Kamenju ni. Ze od vsega začetka so vedeli, da je kamenjski vaški vodovod zgrajen zapleteno in da bi znal presenetiti tudi na tak način. Kmalu so ugotovili, kot pravijo, še nekaj. "Ko smo napeljevali vodo iz Cegelnice, so strokovnjaki rekli, da bo vode dovolj. V resnici jo je kmalu začelo primanjkovati in vaščani Gorenjega Kamenja so si privoščili vgraditi v glavno cev ventil, in to brez vednosti Dolenjega Kamenja. Ta ventil smo mi iz Dolenjega Kamenja odkrili sami in po naključju. Ker se dogaja, da gornji imajo vodo, mi v dolini pa smo brez nje, sklepamo, da s tem ventilom zapirajo vodo Dolenjemu Kamenju," pravijo Kamenjčani.

Za to, ali omenjeni ventil za hlevom Slavkovega brata Mirka Bašlja res zapira glavno vodovodno cev, po kateri sicer teče voda v

Franc Saje iz Dolenjega Kamenja je vodo potegnil iz vodnjaka, ampak samo "za pokazat", ker je je malo in jo iz doline pripeljejo za kar velik denar.

Dolenje Kamenje, drugih potrdil za zdaj ni. Ali je dovolj za pravo sliko o razmerah že navedba ljudi iz Dolenjega Kamenja, da so po omenjenem tepežu spet "oživele" pipe v Dolenjem Kamenju? "Dan po dogodku je prišla policija. Skupaj z njo smo šli k rezervoarju na Cegelnico in Laze. Prepričali smo se, da je notri voda. Skupaj s policijo smo se takoj za tistim prepričali, da v Dolenjem Kamenju vode kljub temu ni. Po odhodu policije, je v Dolenje Kamenje pritekla voda. Ali to ne pomeni, da jo je nekdo odprl z nekim vmesnim ventilom in da jo je bil prej zaprti? Zdaj voda vsak dan malo priteče. Vsaj piha skozi pipe, prej pa niti tega ni bilo več kot mesec dni. Tako je, čeprav ni bilo dežja, zaradi katerega bi več priteklo v rezervoar," pripoveduje v Dolenjem Kamenju. Toda Slavko Bašelj je o tem že takoj po tistem tepežu dejal: "Pred leti smo zapirali ventil, da bi izmenoma imeli vodo obe vasi. Potem smo to opustili, ker ni bilo reda. Zdaj nismo zapirali."

Kaj pa "vodni" sklad?

Ker manjka vode, je po malem vsega drugega: žejni Kamenjčani in žejne kamenjske živine, dobri prijatelji, ki ti operejo na svojem domu, krvi, ki "vre" in ki teče, namigov in uganjaj o hudobiji sosedov in še česa. So tudi take besede, kot smo jih slišali v Dolenjem Kamenju: "Mi v hribovskih vaseh pridemo do vsega z velikim trudom. Ampak za hribovce se nihče ne briga. Kmetje v hribovih bodo v tej suši živino prodali, na katerem je že bil govor prejšnjic. Kamenjčanom in drugim trpinom se torej obetajo v tem pogledu boljši časi. Sicer pa, v bližnji prihodnosti bo v novomeški občini naposled le začel delovati težko pričakovani in zdavnaj predlagani "vodni" sklad, namenjen tudi izboljšanje vodovodov, kakršen je kamenjski.

MARTIN LUZAR

Sprava, a le z resnico!

27. december 1942 je bil za družino šentrupeškega župana Jožeta Mavsarja usoden. Njega, njegovo ženo in pet od njunih deseth otrok je ob partizanskem napadu na italijansko postojanko grad Dob, kjer so imeli zatočišče, doletela kruta smrt. Ali so jih prej partizani postrelili ali pa so jih še žive pometali v ogenj, priče različno razlagajo.

Pred kratkim se je v domovini mudil Jože Mavsar, zdaj generalni vikar škofije Montana v ZDA. Je ena od redkih prič, ki je pripravljena o dogodku odkrito spregovoriti. Ko se je rešil iz gorečega gradu, mu je bilo 22 let.

"To je bila božja previdnost, drugače si pobeza ne morem razlagati. Naj poudarim, da so tudi drugi že pred mano skočili iz gorečega gradu. Zdalj skušajo prikazati ljudem, da ni bil nihče ustrelen in da so vsi zgoreli zato, ker niso prišli ven. To ni res! Sam sem bil priča, so pa še drugi. Gospodu Tomincu, ki je tudi streljal za mano, sem zdaj rekel: 'Že bi me ti takrat ustrelil, potem bi lahko tako govoril, ker me pa nisi zadel, sem pa priča, da smo poskakali ven,' je obudil boleč spomin na 27. december 1942 Jože Mavsar.

23 ur boja za postojanko Dob

Ker je živih prič tega dogodka le malo, te pa so bodisi težko dosegljive ali pa sploh niso pripravljene spregovoriti, pogledimo najprej, kaj o tem pravi uradna zgodovina, ki so jo pisali zmagovalci. Zoran Hudales v knjigi "Občina Trebnje v NOB" med drugim piše, da so postojanko Dob, ki je štela 19 fašistov iz mokronškega 117. bataljona črnih srajc, postavili Italijani na željo lastnika gradu grofa Feliksa Logothetija. "K njim se je zatekel v varstvo bivši šentrupeški župan Jože Mavsar (pisec zbornika dosledno uporablja za družino to nekoliko prekršeno ime - op. p.) z družino. Decembra 1942 se je kljub partizanskim opozorilom naselil v Dobu, ker se je v Prapročah čutil negotovega in se je bal partizanov. V gradu so bili še grofovi služabniki. Dob je predstavljal oviro za politično delo naših aktivistov, delo OF pa je bilo treba po italijanski ofenzivi poživiti zaradi naraščajoče italijanske in belogardistične propagande."

Hudales zatem dokaj podrobno opisuje, kako so se partizani I. bataljona Gubčeve brigade pod poveljstvom komandanta Antona Zgonca - Vasje odpravili v napad na Dob. Bataljono so dodelili še nekatere najboljše borce II. in III. bataljona. Vaščani z Volčih Niv in z Glinka so parti-

zanom 26. decembra 1942 ponoči pomagali tako, da so jim dali lestve, naslednji dan pa so vozili ranjence na Rihpovec. Ko se je že danilo, Italijanom pa ni bilo moč ugnati, so po 23 urah boja grad zažgali. Ko so plameni švigali visoko v zrak, so se oglašili borci iz čet v zasedah in navdušeno zapeli pesem iz časov kmečkih puntov: Grad gori, grof beži, vino teče, naj še teče kri...

27. decembra 1942 je poročal poveljnik trebanjskih karabinerjev, podporočnik Manlio Zuaro, da so bili med mrtvimi v gradu Dob en oficir, en podoficir in 17 črnosrajčnikov. Ob napadu sta izgubili življenje družini grofa Logothetija in župana Mavsarja ter dva partizana. Italijani iz postojank v Mokronogu in Trebnjem so skušali priti na pomoč napadenemu Dobu, a so jim partizani to preprečili. Po mrtve na Dob so šli

Jože Mavsar ob družinskem grobu

FOTO: P. PERC

Drzen pobeg

Prisluhni smo zopet pripovedi Jožeta Mavsarja: "Vsi smo skakali iz gradu. Na tleh je bilo nekaj snega. Kroglo so švigale naokrog, ker so me pač takoj opazili. Takoj sem se domislil, da bo najbolje, če padem na sneg. Potem so nehali streljati, ker so mislili, da so me zadel. Od tam naprej sem se pa plazil. Kmalu sem zaslišal nekoga, ki je jokal. Bil je nek možakar, ki je bil z nami. Bil je obstreljen. Vlekel sem ga do prve vasi, od tam sem pa ušel. S pomočjo naše dekle sem prišel v kloster Rakovnik. Tam so bile Baragove sestre. Poskušal sem ugotoviti, kako bi varno prišel do Mokronoga. Ena od sester, ki se je vrnila iz Bistrice, Prelesja in okoliških krajev, mi je rekla: 'Gospod Jožko, vse je v redu, tam ni nobenega partizana, v tej smeri pojdite!' Komaj pa pridem do prve hiše, je tam stal partizan s puško. Mrzlično sem začel razmišljati, kaj naj storim. Vedel sem, da de ne smem ustrašiti. Klobuk sem dal malo postrani

in ko sem prišel do njega, sem rekel: 'Zdravo.' Odzdravil mi je. K sreči me ni spoznal. Tako sem prišel na Bistrico in naprej do Mokronoga. Maja 1945 sem šel v Italijo, od tam pa po približno štirih letih v Ameriko."

Za duhovnika se je Jože Mavsar odločil že kot otrok, zmeraj si je želel takega življenja in nikoli ni spremenil tega mnenja. "Seveda so me skušali pregovoriti. Ko so vse naše pobili, mi je rekel stari oče: 'Domov pojdi, kjer imaš dve, tri kmetije, vinograde, da boš vse to vodil.' No, hvala bogu, sem pri svoji odločitvi ostal. Dve leti zatem sem bil posvečen v duhovnika."

Sprava z morilci?

Ob svoji zlati maši v Šentruptu 4. julija letos je prelat Jože Mavsar strnil svojo življenjsko izkušnjo in spomin v pretresljivo pripoved sprave z morilci svojih domačih. Te je poimenoval, ne pa tudi tistih, ki so verjetno najbolj krivi za njihovo smrt. Še več: eden od odgovornih za tragično smrt družine Mavsarjevih je sprejel povabilo na kozarec sprave, drugi pa se je tega simbolnega dejanja na vse pretege branil.

Jože Mavsar je našel v svojem poklicu in veri duševno ravnovesje. V njegovem srcu je vedno prostor za odpuščanje. Precej drugače podoživlja družinsko tragedijo mlajši brat Frank, ki tudi živi v ZDA. Frank je septembra 1991 posvaril Jožeta in Justa Zorenč, rojeno Jerman, iz Straže pri Šentruptu, naj onadva in Jermani ne računajo, da bodo po denacionalizaciji še lahko uživali premoženje v Prapročah in na Podgorici, ki so jo Mavsarjem zaplenili komunisti. Frank Mavsar je tedaj pisal tudi Janezu Pirmatu na republiško skupščino v Ljubljano, da ne bi smeli dovoliti, da bi bili na oblasti in imeli še kaj besede komunisti, tatovi in morilci. "Znani komunist Milan Tominc, zdaj že upokojeni polkovnik 15. divizije, je rekel mojemu staremu

očetu, da ne pusti odpeljati mojega brata, malega Stanka, domov, češ da bodo vse zaslili in jih nato izpustili. Ni držal besede. 27. decembra 1942 so vse pomorili, kar so v gradu Dob dobili," piše med drugim Frank.

Bolečina žrtve in preganjalca

"Frank je bil takrat še mlad. Bil je v Ljubljani pri salezijancih. Ko je čez leta začel strahote podoživljati, pa je bilo obupno. Skoraj vsak teden je klical: 'Tominca sem videl v Clevelandu. Išče me in me bo ustrelil.' Potem je klical agente FBI v Washington, skratka povsod. Celi dve leti je bilo tako. Rekel sem mu, da sem govoril s Tomincem dan prej v Šentruptu, Frank pa je vztrajal, češ da mu je ta sledil. Tega ni nikoli povsem prebolel. Saj sem tudi jaz v začetku prišel poln sovraštva, toda kot duhovnik moram s tem živeti. Pisala mi je Pepca Jaki: 'Jožko, Tominčev Milan je pa zdaj velik revež! Vidim ga, na žplacu' stoji v Šentruptu, v luno gleda, pa kliče: Jože, Terezija, Darko, Dolfi, Pavel, torej imena naše družine. Menda ga strašno boli, da je bil udeležen pri teh pomorih. Kako je bil, jaz ne vem. Vili in Dolfi sta bila ubita oz. sta umrla maja 1943, Pavla so pa, kolikor vem iz pričevanja, na trmivi poti domobrancev v Rog tako zbili, da najbrž ni prišel do Roga. Tudi Ciril ni pokopan v Šentruptu. Po napadu sem šel na grad pogledat, kaj je ostalo. Od vsakega trupla sem nekaj ugotovil. Dobil sem nekaj maminih las in njeno svetinjo, očetove čeljusti, bratov čevlječek in tako naprej. Najmlajši brat Stanko, samo 9let je bil star, pa je bil po mnenju zdravnika na vrhu grmade. Roke je tiščal k sebi. 'Vidiš, to je znak, da poba niti ustrelili niso, predno so ga vrgli v ogenj. V ognju se je še boril.' Sestrična Pepca Jaki je posmrtno ostanke prinesla v vreči in pokopali so jih v Mokronogu," je pripovedoval Jože Mavsar.

PAVEL PERC

naše korenine

Delaj dobro, da ti bo dobro!

Slavica jih ima še danes pred očmi, kakšni so bili, ko so jih pripeljali v Novo mesto: slabo oblečeni, povečini bos, neumiti. Nezaupljivo so gledale drobne otroške oči, polne strahu in spominov na grozote, ki so jih videle. Otroci so bili brez svojcev. Večina jih je tudi videla, kako so nasilno končali pod streli in noži svojih rabljev. Ostali so sami, z očmi polnimi groze in na milost in nemilost prepuščeni tujim ljudem.

Bilo je leto 1945. Otroci so bili bosanske vojne sirote, ki jim je bilo treba čimprej, še pred zimo, v Novem mestu in okolici najti tople dom. Slavica ne bi nikoli pozabila Muhamida, mršavega fantička, ki je pod pazduho tiskal koran, edino preostalo družinsko svetinjo. "Pri tebi bi ostal," je dejal Slavici in se poln upanja zazrl vanjo, ko sta se malo bolj spoznala. Toda ona ga ni mogla vzeti. Sama je bila begunka z lastnimi otroki in takrat še brez lastnega doma. Ne bo pozabila tudi pretresljivega krika, ki se je razlegel, ko sta kamiona, naložena z otroki, eden za drugim, drugi za Mačkovec, krenila vsakebi. Sestrica je bila ne enem, bratec pa na drugem, edina preživela v družini. Ta nenadna ločitev je tako pretresla tudi druge otroke, da so zajokali. Seveda ni bila predvidena, ampak se je zgodila po pomoti in brata in sestrico so nemudoma posadili na isti kamion in ju dali v skrb isti družini. Skupaj z drugimi novomeškimi ženskami, ki so tisti čas izpeljale marsikatero dobrodelno akcijo, je Slavica za bosanske otroke našla prenekatere prijazen dom.

"Kako neki se imajo danes?" se sprašuje Slavica in s strahom posluša srhljiva poročila iz znova vzkipelke Balkana. Spet od tam pljuskuje valovi beguncev, spet prestrašeno sijajo drobne otroške oči, ki so mnogo prezgodaj spoznale, kaj je strah in groza. Se bo ta krog našlija, sovraštva in maščevanja ponavljal v nedogled?

Slavica je na lastni koži že zelo zgodaj spoznala, kaj je begunstvo. Ko je po prvi svetovni vojni Italija zasedla Primorsko, se njen oče Jožef Cibic, pokončen in ponosen Slovenec, s tem ni ni mogel sprijazniti, zato se je z družino preselil v Ljubljano, ki je bila takrat v Jugoslaviji. Oče je bil že v stari Avstriji postajenec in naključje je hotelo, da je kmalu dobil službo v slavonski Vrbanji. Tu, pri samostanskih sestrah v sosednjem Brakem, je Slavica tudi prišla s šolo. No, to ni trajalo dolgo, kajti železničarska družina je morala vedno biti pripravljena na selitve. Tako se je Slavica leta 1922 prvič znašla v Novem mestu. Od tu se njeni starši niso več selili. Oče, ki je medtem zbolel za rakom v grlu in bil v zagrebški bolnišnici eden prvih primerov uspešne operacije, se je tu kot blagajnik na bršlinski železniki postajal ustalil.

Cibicevi so bili med prvimi, ki so si zgradili hišo na Mestnih njivah, na planoti pod Marofom, ki so jo prej Novomeščani uporabljali za zelenjavni vrt. Tu je Slavici tekla srečna mladost. Okoli hiše je bil lep vrt in sadovnjak, od tam pa čudovit pogled na Novo mesto in Krko, ki se vije okoli njive. Oče se je spoznal na vse. Urejal in vrtnaril je okoli hiše, da je bilo res veselo videti. Kar 120 metrov dolg okrašen grm pušpana, ki ga je zasadil okoli leta 1930, se še sedaj v čudovitih zavojih vije med gredicami. Oče je bil tudi sicer dobričina. "Delaj dobro, da ti bo dobro," je bilo njegovo geslo in tako je učil tudi svoje otroke.

Slavica Rupnik z Mestnih njiv.

FOTO: T. JAKŠE

Leta so tekla in treba se je bilo posloviti tudi od cvetočih Mestnih njiv. Slavico je ljubezen spet vrgla v svet. V Črnomlju, kjer je bila zaposlena kot poslovodkinja v Polhovih trgovini, je spoznala finančnika Alojzija Rupnika iz Logatca. Rupnik je bil svobodni človek, takih pa v državi službi niso radi videli. Še predno se je poročil, je bil na nekem izletu v planinah. Nepoklicana oseba je v njegovem suknjicu našla časopis Jutro. Sledila je prijava, tej pa ukrep: kazenska premostitev. Tako je naneslo, da se je mladi par takoj po poročnih slavnostih v Ljubljani leta 1933 odpravil na vlak v Bosno. V Bosanskem Novem je bil njun prvi dom. Nanj ima Slavica lepe spomine. Ljudje, ki so živeli okoli nje, so bili prijazni in radi so prisločili na pomoč, če je bilo kaj treba. Ne glede na to, kakšne vere so bili, so se lepo razumeli med seboj. Prav zaradi tega Slavica ne more razumeti zla, ki je prišlo med te ljudi in jih tako usodno sprlo.

Druga svetovna vojna pa je Rupnikove dosegla že na Jesenicah, kamor so se preselili leta 1937. Takrat so imeli že hčerko Danjo in sina Mirka. Pri Nemcih je bil Alojzij Rupnik v nemilosti. Družino so že imeli na seznamu za izgnanstvo, pa so jih Rupnikovi prehiteli. Pustili so vse imetje v stanovanju in se samo z osebo prtljago sami izgnali k Slavičinim staršem na novomeške Mestne njive. Tu živi Slavica, ki se ji počasi bliža že deveti kriz, sama v očetovi hiši. Vsi so že odšli: oče, mati in mož, otroka pa sta odrasla in si ustvarila lastni gnezdi. Tri vnuke in štiri pravnuke ima.

Konec avgusta bo v kraški vasi Prosek nad Trstom slavje. Na domačiji Valentina Cibica, ponosnega in trdnega Slovenca, Slavičinega deda, iz katerega izhaja Cibicev rod, se bodo zbrali njegovi potomci. Kakih tristo jih bo prišlo iz vseh koncev sveta, kamor jih je treščila nemila usoda ali pognal njihov lastni nemirni duh. Za en dan se bodo spet vrnili k svojim koreninam, prežeti s spoznanjem, da duha, ki jim ga je vcepil pokončni prednik, nič ne more uničiti, kjerkoli so že. Tudi Slavica bo šla na srečanje: s svojimi otrokoma, vnuki in pravnuki.

TONE JAKŠE

privatna praksa

Z rokami vrača zdravje

Eden redkih zdravstvenih delavcev na Dolenjskem z zasebno prakso je fizioterapevt France Grubar. Ordinacijo si je uredil v Šentjerneju. Pridobil je tudi koncesijo, to pa pomeni, da je k njemu moč priti tudi z napotnico. Cenijo ga zlasti športniki.

"Vse je legalno, uradno, pacienti pa imajo pravico od svojega zdravnika, če je to seveda upravičeno glede na njihovo zdravstveno stanje oziroma poškodbo, zahtevati napotnico. Tako ko drugje po svetu so javni in zasebni zdravstveni zavodi zdaj glede tega izenačeni. V boju za paciente ima odlično besedo kakovost, o njej pa naj govorijo neodvisni strokovnjaki in, jasno, pacienti sami," pravi lastnik privatne ordinacije.

Za Franceta Grubarja pravijo, da ima zlate roke. To pa ne pomeni, da je pri svojem delu nežen in božajoč. Nasprotno, sam pravi, da so nekatere njegove tehnike ročne manipulacije morda res boleče, a je to potrebno, če naj bodo učinkovite in pomagajo. Za to, za končni uspeh, pa pri njegovem delu gre. Samo za to.

Grubar je daleč od tega, čemur bi se rekel konvencionalen, vsakdanji in v tradicijo utrjen človek. Prej nemiren in nevsakdanji duh, ki ga zanima v prvi vrsti njegova stroka in njen končni učinek pri pomoči trpečemu, prizadetemu, poškodovanemu človeku. Po srednji medicinski šoli v Novem mestu je končal višjo šolo za zdravstvene delavce v Ljubljani, smer fizioterapija. Kot Krkin štipendist se je najprej zaposlil v zdravilišču v Dolenjskih Toplicah, potem delal v novomeški bolnišnici, nato pa je, iščoč duh, ki se ni sprijaznil z delom "na tekočem traku", odšel v Kanado. "Kanada je poleg Anglije v svetovnem vrhu glede rehabilitacije," pravi Grubar, ki je v tej državi opravil zahteven in dolgotrajen staž, si s svojim delom in znanjem pridobil licenco in delal v zasebni kliniki najvišjega kakovostnega razreda. Od tod je za 8 let odšel na delo na Nizozemsko, ko pa so se pokazala prva znamenja, da se bodo slej ko prej tudi pri nas razmere bistveno spremenile, se je vrnil. "Ves čas sem si želel, da bi odprl svojo fizioterapevtsko ordinacijo, in to prav v Šentjerneju. Prvič, sem iz teh krajev doma, v Stari vasi sem si zgradil hišo, tu rad živim, poleg tega pa Šentjernej leži dovolj blizu Novega mesta, Krškega, Sevnice in Brežic."

Se preden pa se je lotil dela na svoje, je bil Grubar deležen prej nasprotovanj in nagajanj

kot podpore. Tudi pri uvajanju novih, sodobnih fizioterapevtskih prijemov, tehnik in načinov zdravljenja. "Le v novomeškem domu počitka, kjer sem delal preden sem začel na svoje, sem imel vso podporo direktorice in celotne zdravstvene ekipe. Tam se je res dalo dobro in koristno delati." Tudi pri Grubarju se je potrdil stari pregovor, da nihče ni prerok doma. Medtem ko so ljudje iz Šentjerneja in okoliških krajev hodili in še vedno hodijo na fizioterapijo drugam, je Grubar vsak teden hodil v Ljubljano, kjer je kot fizioterapevt delal z baletnim ansamblom tamkajšnje Opere. Dances, ko ima v Šentjerneju dela čez glavo in ne more več hoditi v Ljubljano, pa iz Ljubljane prihajajo pacienti k njemu.

Grubar je svojo ordinacijo v Šentjerneju uredil lično, funkcionalno in na visoki strokovni ravni. Vse aparate, zlasti gre tu za tretmansko mizo in aparate za električno terapijo, je uvozil iz Nizozemske. "Nizozemci so na tem področju v

France Grubar pri svojem delu

FOTO: A. BARTELI

samem svetovnem vrhu," pravi poznavalec. Že do sedaj je v opremo vložil več deset tisoč mark. "Sprejemem in terapevtsko lahko obdelam vsakega pacienta, tako kot v kateremkoli zdravstvenem domu," trdi.

Grubar velja še za posebnega specialista na področju hrbtničnih bolezni, stanj po možganski kapi, izredno pa ga cenijo - poleg baletnikov - športniki in velja za pravega čarovnika pri zdravljenju športnih poškodb. Na nedavnem državnem prvenstvu v atletiki sta dva novomeška atleta, ki sta prav sedaj Grubarjeva pacienta, osvojila odličji. Oba sta se pred kratkim na tekmovalnih takih poškodovala, da brez Grubarjevih "čarovniških" rok ne bi mogla niti dobro trenirati, kaj šele tako uspešno tekmovali. "Izredno pomembna je diagnostika, ki pa je pri mehkih tkivih zelo težka zadeva. Reči pa je treba, da se da pri rehabilitaciji s fizioterapijo ogromno narediti in izboljšati ali vsaj olajšati na pogled morda brezupno stanje. Bistvena stvar po pravilni diagnozi je ročna terapija, vse ostalo, vključno z električno terapijo, so pripomočki." H Grubarju so pripeljali človeka s Parkinsonovo boleznijo, ki je grozila, da ga bo dokončno "zvila". Dances, po tretmaju pri Grubarju, ta človek vozi avto. "Moji pacienti so v glavnem ljudje, ki trpijo zaradi hrbtničnih bolezni, tisti po poškodbah in po raznih operacijah, pa ljudje z nevrološkimi obolenji in seveda poškodovani športniki. Delam tudi s spastičnimi otroki."

Čeprav so sprva zdravniki precej nezaupljivo gledali na Grubarja, sedaj že marsikateri sam napoti pacienta k njemu. "Želim, da bi čim boljše sodeloval z zdravstvenimi ustanovami, kajti to bi bilo le v korist pacientov. Pa ne gre za to, da ne bi imel dela, imam ga dovolj in delam cele dneve. Jeseni se mi bo pridružila še žena, ki je tudi fizioterapevtka. Res je sedaj še precej samoplačnikov, vendar je prav, da zavarovanci vedo, da imajo pravico izbirati fizioterapevta, tako kot si lahko izbirajo zdravnika specialista."

V kratkem si bo Grubar v okviru svoje ordinacije uredil tudi primerno telovadnico in tako še razširil svojo dejavnost. "Že do sedaj so mi pri uresničitvi moje želje po tej fizioterapevtski ordinaciji ljudje in organizacije pomagali in me podprli in upam, da bom lahko navezal kakšno poslovno sodelovanje tudi pri nabavi še potrebnih aparatov. Dober laserski aparat, kakršnega bi potreboval, stane na primer kakih 10.000 mark, jaz pa si tega ne morem sam privoščiti," pravi France, hvaležen vsem, ki so mu pomagali prebiti zid nezaupanja.

ANDREJ BARTELI

NAGRADA V NOVO
MESTO IN LESKOVEC

Žreb je izmed reševalcev 30. nagradne križanke izbral VALENTINO ČRNČIČ iz Novega mesta in SABINO FRANKOVIČ iz Leskova. Črnčičevi pripada denarna nagrada 3.000 tolarjev (sporoči naj nam številko tekočega računa ali bančne knjižice in EMŠO), Frankovičeva pa bo prejela knjižno nagrado. Nagradjenkama čestitamo!

Rešite današnjo križanko in rešitev pošljite najkasneje do 23. avgusta na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 32. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vходу v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 30. NAGRADNE
KRIŽANKE

Pravila rešitev 30. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: TLAK, TANA, RETA, OPAS, OBALNOST, TRIER, LAR, TOUR DE, ODA, FRAN, OMAN, KURIR, ONAN, AS, IRAK, ARC, KENT, KIN, INDIKATOR, LECONTE, ORADA, ALERGEN, SATAN.

prgišče misli

Zelo malo pošasti zasluži strah, ki ga čutimo pred njimi.

A. GIDE

Obravnavati kulturo kot blago - rezati ji možnost kot drugim oblikam potrošnje - pomeni padati nazaj v zgodnje kapitalistične in z birokratizmom spajane oblike dehumanizirajoče družbe.

T. KERMAUNER

Med vsemi slavami je še najmanj varljiva tista, ki jo živimo.

A. CAMUS

zanimivosti iz sveta

Kaj nas lahko naučijo Maji?

Čeprav katastrofe zadnjih let dokazujejo, da se človek iz svoje preteklosti pravzaprav le malo nauči in vedno znova trmasto rine v svojo lastno nesrečo - primere za to najdemo v vojnih žariščih današnjega Balkana, Bližnjega vzhoda in Somalije, v grozečih ozonskih luknjah in nezmanjšanem izkoriščanju amazonskih gozdov - pa nam izginule kulture z lastnim zgledom dokazujejo, da je človekova usoda predvsem v njegovih lastnih rokah.

Odkar je ameriški advokat in raziskovalec John Lloyd Stephens pred kakimi 150 leti v srednji Ameriki, točneje v hribovitem predelu Honduraških deževnih gozdov, ves zaprepačen obstal pred mogočnimi ostanki majevskega mesta Copan, vlada za to izginulo civilizacijo med znanstveniki in amaterskimi raziskovalci veliko zanimanje. Od tedaj je bilo na zemeljskem jeziku, ki povezuje Severno in Južno Ameriko, odkritih na desetine zapuščenih naselbin, ki so s svojo bogato, z gozdom preraščeno arhitekturo presenečale raziskovalce. Piramide in palače, ki so zrastle pred njihovimi očmi, ko so jih rešili iz pogoltnega oklepa deževnega gozda, so zares čudovite. Žal je zaradi neugodnega ponebja, vlage in vročine razen stavb, kamnitih kipov, zidov in dolgo nerazvozlanih majevskih hieroglifov ostalo le malo, kar bi odgovorilo na vprašanje, ki se je kar samo pojavljalo ob pogledu na mogočne zgradbe: kdo so bili ti Maji in zakaj je njihova tako cvetoča civilizacija propadla?

Novejša dognanja arheologov in drugih znanstvenikov so majevsko skrivnost osvetlila v novi luči. Izkazalo se je, da so mnoga sklepanja sicer priznanih strokovnjakov za Maje iz petdesetih let, npr. J. Erica Thompsona in Sylvanusa Morleya iz Washingtona, v mnogočem napačna. Če smo se od njiju naučili, da so mogočne majevske palače služile predvsem verskim obredom, ne pa za bivanje, da so majevski hieroglifi predvsem verska in astronomska sporočila, ne pa zgodovinski zapisi, da so Maji poznali predvsem požigalsko kmetovanje in da so bila njihova plemena miroljubna in so živela v mirnem sožitju s svojimi sosedi, potem je treba večino teh spoznanj korenito spremeniti.

Še vedno velja ugotovitev, da je bila cvetoča doba majevske kulture med leti 200 in 900 našega štetja. Do sredine osmega stoletja, trdijo zdaj strokovnjaki, so bile njihove vojne, čeprav številne, v kar "normalne", potem pa so se spremenile v vseuničujoče vojne pohode, ki so končno uničili tudi civilizacijo.

Seveda pa vojne niso bile edino zlo, ki

NAGRADNA KRIŽANKA32

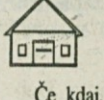
OKR. ZA JOULE	V GRŠKI MIT. ZEVSOVA REDNICA	NAKANA	ČEŠKI PEŠNIK KAREL 1818-70	PAKIST. POLITIK UL-HAK	REDKEJŠE MOŠKO IME	KAČA VELIKANKA	ŽENSKO IME	ŠTRCELJ	PRITOK RENA V SVICI
LUTKA									
POSŁANIK									
AM. GENERAL V SECESI- JSKI VOJNI ROBERT				OSUNJEN DEL	ZAREBRNI- CA				
KRAJ PRI GORICI					NAJSTA- REJŠE GODALO				
STARA LEKARNI- ŠKA UTEŽ						UGASLI VULKAN NA JAPON- SKEM	ČLOVEK, KI SE DRŽI DIETE	SPREJEM MENIČNE OBVEZNO- STI	
AVTOR JOŽE UDIR	VERSKA LOCINA	RIM. PREDDVER- JE	GRŠKA BOGINJA ZEMLJE SMUČARKA WACHTER		KONCIL KELTSKI PREBIVAL- CI BRITANIJE				
DESNI PRITOK MOZELE					DELIRIO- ZEN BOLNIK				
VULKAN NA SICILIJ					PODOBA FANTICA S KRILI LIRSKA PESEM				
KRILO NA OBROČE						GRŠKA BOGINJA NESREČE STANE SEVER			
RIMSKI CESAR				OTROK		RUSNIŠKA PRIPRAVA			
GRŠKA MIT. SONČNA DEZELA				PRVI RIMSKI ZALOŽNIK		PENEČE SE VINO			

K
praktični KRIŽ
A
Ž

Poživitev oblačil

Če smo v prejšnji številki svetovali oblačila za otroke, ki naj bodo čim bolj preprosta in po možnosti bela, da jih lahko tudi prekuhavate, se tokrat lotimo pisanih oblačil za naše najmlajše. Otroci imajo namreč zelo radi razigrana oblačila iz živobarvnega blaga z domiselnimi vzorci. Za njihovo zadovoljstvo in presenečenje lahko poskrbite mamice same. Našite na poletne majice različne aplikacije, ki jih izrežete iz ostankov blaga. Najlaže bo gotovo narediti različno sadje ali zelenjavo, bodisi jabolko, hruško, češnjo, jagodo, ananas, kos lubenice, korenček in še kaj. Aplikacijo pripnite na majico in jo prišijte z gostim cikcakom. Vendar pa tako majico kot blago, iz katerega boste naredili aplikacije, najprej operite, kajti tkanine se različno krčijo in otrok ne bo najbolj zadovoljen, če bo na primer hruška na njegovi majici "vlekla".

Rože v vazi

Če kdaj, potem prav sedaj lahko popestrite dom z živopisanim šopkom različnih cvetic, ki jih bodisi natrgate na vrtu ali kupite. Toda pri nakupu bodite previdni, da boste kupili le sveže rože, ki jih spoznate po tem, da imajo čvrste cvetove, popke in stebila. Da bodo rože čim dlje časa vzdržale v vazi, jo napolnite z mlačno vodo le do polovice ter ji dodajte na liter vode dve žlici svetlega kisa in dve žlici trsnega sladkorja. Preden rože položite v vazo, jim posevno prirežite stebila, olesnena stebila pa nekoliko razcepite, da lahko vsrkajo več vode. Vaze ne postavljajte na sonce ali preprih, najbolje je, če jo tudi čim manj premikate. Vodo menjavajte vsak drugi dan, če pa ste ji dodali negovalno sredstvo za rezano cvetje, jo samo dolivajte.

Cimetova jabolka s smetano

Če ste v zadregi katero sladico bi pripravili v teh poletnih dneh, je kot na dlani predlog: pripravite cimetova jabolka s smetano iz zgodnjih sort jabolk. Za 4 osebe potrebujemo: 4 čvrsta jabolka, 6 žlic sladkorja, 2 žlički mletega cimeta, 1/4 l sladke smetane, masčobo za pekač. Jabolka olupimo in prečno razpolovimo. Peščiča izdobljemo, pri tem pazimo, da jabolka ne preluknjamo do konca. Zmešamo cimet in sladkor. S 4 žlicami cimetovega sladkorja potresemo jabolka. V izvotljene vdolbinice nalijemo smetano, ki naj steče tudi čez rob jabolka v posodo. Damo v pečico in pečemo pri 200 stopinjah celzija 30 minut. Nato potresemo s preostankom cimetovega sladkorja in damo še za toliko v pečico, da sladkor karamelizira. Ponudimo še toplo.

Jabolko nima tekmeča

Jabolko upravičeno velja za najbolj razrizen in najboljši sadež, ki mu ni para ne pri nas in ne v svetu. Izjemni sta njegova hranilna in zdravilna vrednost. Sto gramov jabolk vsebuje 52 do 64 kalorij, bolj od kalorične vrednosti pa so pomembne zdravilne organske sestavine, kot so vitamini, pektini, rudninske snovi, encimi in seveda lahko razgradljivi sladkorji, monosaharidi, predvsem fruktoza, ki odločilno vpliva na okus posamezne sorte jabolk in ji daje kalorično vrednost. Jabolko je skratka odlični sadež; njegova voda nam gasi žejo, celuloza pospešuje prebavo, pektinske snovi preprečujejo arteriosklerozo in infarkt, tanini preprečujejo drisko, rudnine sodelujejo pri metabolizmu in skupaj z organskimi kislinami, predvsem z jabolčno, uravnavajo pH krvi, sladkorji pa so izborn vir energije. Strokovnjaki priporočajo, naj bi vsak odrasel človek pojedel vsaj 30 do 40 kg jabolk na leto. Vsaj eno jabolko na dan podi zdravnike stran.

zdravnik razlaga

mr.sc.dr. Tatjana Gazvoda

Menopavza

Nekateri imajo take predsodke do te metode, da je sploh nočejo uporabljati. Včasih se je treba zdraviti dve ali tri leta, čeprav se zdravniki strinjajo, da se mora to zdravljenje nujno občasno prekiniti. Med zdravljenjem morate hoditi na redne zdravniške preglede, poleg tega si morate tudi same pregledovati dojke.

Sicer pa hormonska nadomestna terapija ne odlaga staranja in ne preprečuje gub ter ohlapnih prsi, zato te metode ne smemo uporabljati le priložnostno.

Moška menopavza

Še danes vemo le malo o moški menopavzi, bolje rečeno klimakteriju. Še vedno ne vemo, kdaj se pojavlja, ali prav zares nastane, in če nastane, kakšni so znaki. Ali vsi moški doživijo klimakterij? Ali bi tudi moškim koristila hormonska nadomestna terapija? Na vsa ta vprašanja je zelo malo odgovorov, saj je bilo prav na tem področju opravljenih le malo raziskav. Verjetno pa se bo to v bližnji prihodnosti zagotovo spremenilo, ker se bo vse več ljudi zanimalo za znake moškega klimakterija. Sicer moški klimakterij ni tako dramatičen kot ženski. Je bolj postopen, blag in nekako bolj zahrbtn kot ženski. Ne pojavlja se natanko v istem obdobju. Zajema vse spremembe, ki se dogajajo v telesu in duševnosti, ko začne moški spolni sistem popuščati.

Najpogostejše in najbolj vztrajno navajajo monotonijo kot tisti dejavnik, ki povzroča izgubo zanimanja za spolnost. Do monotonije pride včasih zato, ker ljudje v zakonu premalo skrbijo za razvoj spolnega vidika partnerstva. Vzrok je lahko v preveliki domačnosti s partnerjem in ženska za moškega partnerja ni več privlačna. Če ženska ne čuti več potrebe, da bi se potrudila za svojo spolno zanimivost in privlačnost, prav lahko izzove spolno naveličanost.

Ni težko razumeti, zakaj se to zgodi. Ženska je preobremenjena z domačim delom, s skrbjo za otroke, s poklicnim delom in družbenimi dejavnostmi. Res pa je tudi, da se ženske v petdesetih in šestdesetih letih po zunanjem videzu resnično hitreje starajo kot moški. In če ženska ne skrbi za svoj videz, je lahko videti starejša od svojega partnerja.

Skoraj vsi moški med štiridesetim in šestdesetim letom gredo skozi najbolj tekmovalno obdobje v svojem poklicu. Napetosti, ki jih prinaša tekmovalnost pri delu, še dopolnjujejo finančne zahteve rastoče družine z vedno večjimi potrebami in dejavnostmi. Po eni strani se moške borijo za visok položaj, po drugi strani pa so preobremenjeni z blaginjo družine. V takem položaju moški dostikrat ugotovi, da porabi več časa za svojo kariero kot pa za družino. V takem stanju ostaja le malo časa za ljubečo povezavo s partnerjem in stres lahko vodi v postopno zmanjšanje spolne aktivnosti.

Duševna in telesna utrujenost sta pomembni sestavini pri popuščanju moške spolnosti in imata po srednjih letih vedno večji vpliv. Aktivno spolno življenje v srednjih letih pomeni biti v dobri kondiciji, kajti če poklic zahteva velik delež telesnih naporov, moškemu pač ne preostane več moči, da bi ob koncu dneva lahko še užival v spolnosti. Včasih, kadar moški ni več v dobri kondiciji, lahko pomeni rekreacija ob koncu tedna večjo obremenitev kot sam poklic, zlasti v strosti nad petdeset let. Tudi to dopušča le zelo malo energije za sproščeno povezavo s partnerjem. Če je moški izpostavljen nenavajenim ali prehudim telesnim obremenitvam, lahko za dan ali dva izgubi spolno odzivnost, kar še dodatno vpliva na njegovo malodušje.

Ko se začnejo moški starati, več jedo in pijejo. Prekomerno uživanje jedi in pijače jim zatre spolni nagon. Če moškega zadovoljuje dobra hrana, mu to znižuje njegovo potrebo, da bi se izkazoval na drugih področjih. Premomerno uživanje alkohola še posebej negativno vpliva na potenco. Impotenca, ki se pokaže pri sicer zdravem moškem, tega dostikrat žene v še hujše pitje in v drugačno vedenje, ki sicer ni v njegovi naravi.

(Se nadaljuje)

priloga dolenjskega lista 11

V tihem teku

Štiridesetemu letu bližajoči se Blaž Lukan je sicer gledališki človek, vendar mu tudi pero gladko teče. Od vsega piše tudi pesmi in je do zdaj izdal štiri zbirke. Peto, zadnjo knjigo pesmi, V tihem teku so mu tiskali pri koprski Lipi, in sicer je izšla v zbirki Rob.

Z novo pesniško zbirko se Lukan predstavlja kot nežen lirski glas, kot tih glasnik nekaterih "stalnic" našega življenja (rojstvo, ljubezen, smrt) in tradicionalnih vrednot (družina, rod, skupnost). Ubesečuje torej življenje, ki se je že nič kolikokrat človeško in pesniško preizkusilo, osrečevalo in grenilo, zato se na prvi pogled zdi, da nam njegova zbirka nima veliko in kaj res novega povedati. To pa je, kot rečeno, samo vtis, ki pa že po branju prvih pesmi povsem zbledi.

Pesnik je namreč znal iz nam tako znanega in tolikokrat povečanega pa hkrati prekletega življenja poiskati tisto, kar še vedno zbudi pozornost pri sočloveku, odzivanje njegovih čustev, misli in drugih tihih reakcij. Govori o samotni, osamljenosti, prijateljstvu, ljubezni, in to na preprost in neposreden način, tako da gre verz lahko v uho in naprej do srca. Tako o bodočem rojstvu v pesmi Novo življenje: "Tako malo ga je še, pa že cele dneve/ in noči razmišljam o njem". Ta hotena jezikovna preprostost pa je na drugi strani skrbno nadzorovana, da se skupaj s tistim, kar pomeni sporočilo, ne bi znašla na poti v banalnost.

Posebno vlogo in pomen daje pesnik poeziji, ki edina lahko v celoti zaobjame in izpove vse tisto, kar se dogaja "v tihem teku" življenja. Še več, pesem je edina, ki "lahko zajame vse vse to", se pravi ta življenjski krog "v en sam zlog". Ne nazadnje je taka pesem največ, ka pesnik lahko podari drugemu.

IVAN ZORAN

Tu in onstran

Tu in onstran, tako je naslovljena najnovejša pesniška zbirka Lojzeta Krakarja, ki je izšla pred dnevi pri Državni založbi Slovenije. Spremnno besedo je napisal Ciril Zlobec, knjigo pa opremil Lucijan Bratuš.

Pesmi, zbrane v tej knjigi, so nastale v letih 1991 in 1992. Razvrščene so v štiri cikle: Sanje v grobu, Otožno poletje, Komentarji in Ogorki zvezd. Že naslov zbirke, še bolj pa naslovi ciklov kažejo, da svet, obravnavan v

teh pesmih, sam po sebi ni niti malo veder, vesel(jaški) skoz in skoz svetla. Nasprotno, zlasti teme, ki nosijo pečat pesnikovih trpkih izkušenj, so dostikrat kar temne. To pa seveda ne pomeni, da je Krakarjeva poezija pesimistična. Če bi jo brali kot tako, bi to pomenilo, da je ne znamo brati ali pa da je ne razumemo.

Pravilno ugotavlja Zlobec, ko pravi, da Krakar že z metaforo, ki je nadvse vitalistična in v vseh pogledih polna življenja, dosega vrednost celo v pesmih, ki govorijo o neizogibnem minevanju, o smrti. Smrt preprosto je, kot vse

drugo, o tem ni več kaj modrovati. In vendar: ali se z njo res vse konča? Ne, doživetja, prelita v poezijo, preživijo, enako spomini na otroštvo, dom, prednike, domačo pokrajino, tisto s Semičem in Smukom nad njim.

V zadnjem ciklu, ki ga predstavlja dvajset sonetov, pesnik nekako izstopa iz zemeljskega kroga in skuša vzpostaviti dialog z vesoljem. Zastavlja si premnoga vprašanja, na katera tudi odgovarja. Kajpak z zemeljsko metaforo in mislijo, pretočeno v poezijo. Kot na začetku prvega soneta, kjer pravi: "Ko sem v avgustu včasih se zagledal / pred rojstnim domom v noč, v neba vrvišče, / bilo mi je, kot bi mi ded povedal / nekoč za neko mavrično mravljišče". Pogled v nebo pesniku marsikaj razkrije, toda čim globlje vanj vrta misel, tembolj skrivnostno se mu zdi. To pa v pesniku poraja različna občutja, saj "iz vesolja kaplja mi v dušo strah in radost hkrati".

Jezik, čustvo, misel so tri stvari, ki so najbolj prepoznavne v Krakarjevi poeziji. Poeziji, ki ime poezija upravičeno zasluži.

IVAN ZORAN

"PODGORJE", d.d., TOVARNA POHIŠTVA ŠENTJERNEJ, TRUBARJEVA CESTA 24

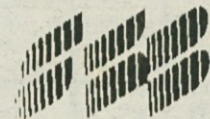
razpisuje na podlagi sklepa kolegija podjetja z dne 15.7.1993

JAVNO DRAŽBO

za prodajo objekta v Šentjerneju na Cesti oktobrskih žrtv 19, k.o. Šentjernej, parc. št. 402, s stavbo in dvoriščem.

Objekt sestoji iz poslovnega lokala in stanovanja.

1. Izklicna cena znaša 90.000 DEM v tolarski protivrednosti po srednjem tečaju Banke Slovenije na dan plačila.
2. Najugodnejši ponudnik plača kupnino v skladu s kupoprodajno pogodbo.
3. Javna dražba bo dne 20.8.1993 ob 8. uri v prostorih podjetja Podgorje, Šentjernej, Trubarjeva cesta 24.
4. Davek na promet od nepremičnin, stroške overitve podpisa pogodbe in s tem v zvezi druge stroške plača kupec poleg kupnine.
5. Če kupec ne sklene pogodbe v roku 3 (treh) dni po opravljeni dražbi ali ne plača kupnine pravočasno, se smatra, da je odstopil od pogodbe.
6. Vse podatke o objektu dobijo interesi na sedežu podjetja (kadrovska služba), telefon (068) 42-049.
7. Objekt se prodaja v obstoječem stanju na dan dražbe.
8. Vsi interesi morajo ob pristopu k javni dražbi poleg dokazila o vplačilu varščine predložiti še potrdilo o državljanstvu republike Slovenije (samo fizične osebe), predstavniki pravnih oseb pa pooblastilo pristojnega organa.

BANKA D.D.

PE Novo mesto, Novi trg 3

OBRETNOSTNE MERE KREDITOV ZA OBČANE IN OBRTNIKE

a) Potrošniški krediti	Obrestna mera
Prejemanje plače preko banke	
- brez vezave sredstev	R + 19%
- na osnovi vezave 15% od zneska kredita	R + 16%
Brez sodelovanja z banko	
- na osnovi vezave 15% od zneska kredita	R + 22%
b) Dolgoročni krediti obrtnikom	
Sodelovanje z banko	
- na osnovi vezave sredstev	R + 16%
- brez vezave sredstev	R + 19%
- na osnovi hipoteke	R + 19%
Brez sodelovanja z banko	
- na osnovi vezave sredstev	R + 18%
- na osnovi hipoteke	R + 20%
S poroštvo sklada Republike Slovenije ali občine in vezavo sredstev	R + 15%
Realne obrestne mere so fiksne in brez dodatnih točk zaradi ročnosti kredita ali sodelovanja!	

ZNIZANJE PROVIZIJE PRI PROMETU VREDNOSTNIH PAPIRJEV

Od 1.7.1993 veljajo naslednje provizije:

- a) Komisijski posli na borzi
 - za posle do 10.000 DEM 1,1%
 - za posle nad 10.000 DEM 0,9%

V provizijo sta že vključena provizija borze (0,11%) in prometni davek (0,1%).

- b) Pri prodaji v enotah iz zaloga se upošteva dnevna borzna cena, ki se spremeni:

	nakup	prodaja
- za posle do 10.000 DEM	- 1%	+ 1%
- za posle nad 10.000 DEM	- 0,8%	+ 0,8%

V navedeno provizijo je že vključen prometni davek (0,1%).

V kratkem bomo ponudili storitve dviga gotovine iz bankomatov v Novem mestu in Krškem.

PRIČAKUJEMO VAS V ENOTAH SKB BANKE, d.d.

OSNOVNA ŠOLA DOLENJSKE TOPLICE DOLENJSKE TOPLICE

razpisuje prosta delovna mesta:

- **svetovalec delavca** - diplomirani pedagog za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Začetek dela: 1. septembra 1993;
- **učitelj angleškega-slovenskega jezika**, PRU ali P za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Začetek dela: 1. septembra 1993;
- **učitelja matematike-fizike**, PRU ali P, za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Začetek dela: 1. septembra 1993.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh na gornji naslov. Kandidati bodo obveščeni o izbiri po končanem zbiranju prijav.

ŽVILSKA INDUSTRIJA FRUCTAL AJDOVŠČINA Ajdovščina, Tovarniška 7

išče sodelavca -

ZASTOPNIKA ZA PRODAJO svojih izdelkov na območju

TREBNJEGA, IVANČNE GORICE, RIBNICE, KOČEVJA, METLIKE in ČRNOMLJA.

Prednost imajo kandidati, ki so doma iz Kočevja in Ribnice.

Od kandidatov pričakujemo:

- najmanj srednjo izobrazbo ekonomske, komercialne ali druge ustrezne smeri;
- najmanj 2 leti komercialnih izkušenj;
- vozniški izpit in lasten osebni avto.

Po uspešno opravljenem 3-mesečnem poskusnem delu se delovno razmerje sklene za nedoločen čas.

Prijave pošljite v 8 dneh na naslov: FRUCTAL, Tovarniška 7, 65270 AJDOVŠČINA.

MERCATOR KMETIJSKA ZADRUGA TREBNJE, z.o.o. TREBNJE, Baragov trg 3

Na podlagi sklepa upravnega odbora razpisuje delovni mesti:

1. računovodje in vodje hranilno-kreditne službe
2. mesarja sekača

Pogoji:

Pod 1: delavec s posebnimi pooblastili in odgovornostmi s 4-letnim mandatom.

Poleg splošnih pogojev pa še: visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri in najmanj 5 let delovnih izkušenj.

Pod 2: KV mesar z najmanj 2 leti delovnih izkušenj. Poskusno delo traja 3 mesece.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo na naslov: M - Kmetijska zadruga Trebnje, Baragov trg 3, 68120 Trebnje, "za razpisno komisijo".

Rok za vložitev prijav je 15 dni po dnevu objave v časopisu, o rezultatih pa bodo kandidati obveščeni v 8 dneh po izbiri.

INSTALATERSTVO STRGAR Murnova 5 68250 Brežice

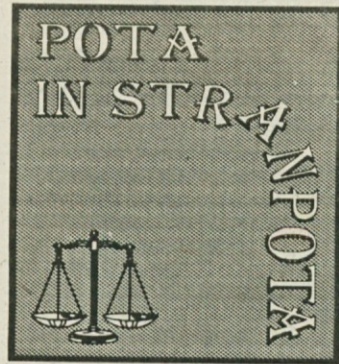
objavlja prosta delovna mesta:

- monter ogrevalnih naprav (4 delovna mesta)
- monter vodovoda (1 delovno mesto)
- izolater (1 delovno mesto)

Kandidati morajo poleg zakonskih pogojev izpolnjevati še naslednje pogoje:

- 3 leta delovnih izkušenj na podobnih delih,
- sposobnost vodenja skupine (1 kandidat).

Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s polnim delovnim časom. Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v 10 dneh po objavi na gornji naslov. O izbiri bodo obveščeni v 8 dneh po izbiri.

dežurni poročajo

UKRADEL CIGARETE IN KAVO - V noči na 3. avgust je neznanec vlomil v bife Stop na Medvedjeku ter ukradel cigarete in kavo. Lastnika bifeja T. Č. iz Grosupljega je oškodoval za okoli 18.000 tolarjev.

POTREBOVAL JE ELEKTRIKO - V noči od 3. na 4. avgust je neznanec iz agregata v kamnolomu Vrčice pri Semicu vzel avtomobilsko baterijo in s tem oškodoval Cestno podjetje Novo mesto za 10.000 tolarjev.

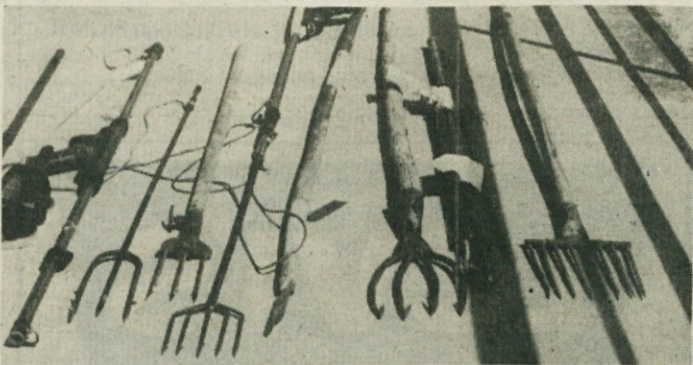
SPOSODIL SI JE MOPED - 7. avgusta okoli pol enajstih zvečer je neznanec odpeljal moped, last A. Z. z Volčjih Njiv, in ga pustil na dvorišču pred gostilno Kolar v Trebnjem ter s tem lastnika oškodoval za 25.000 tolarjev.

STRELA UPEPELILA KOZOLCA - Med neurjem 6. avgusta je strela zanesla na 3. na 4. avgust je neznanec vlagel v bife Stop na Medvedjeku ter ukradel cigarete in kavo. Lastnika bifeja T. Č. iz Grosupljega je oškodoval za okoli 18.000 tolarjev.

Krivolovci morijo tudi v vodi

Krivolovci naredijo ribiški družini veliko škodo - Z ostmi nad sulca med drstenjem in nad soma v nizkem vodostaju - Zločinski lov z eksplozivom

NOVO MESTO - Krivolovci naredijo novomeški ribiški družini veliko škodo. Seveda ne gre tu le za klasične "ravbšice", ampak so krivolovci tudi med člani ribiške družine. Ti so ponavadi še bolj prekanjeni in nevarni. Pa pri krivolovu ne gre šteti

KRIVOLOVSKI ARZENAL - Del zaplenjenega krivolovskega orodja. (Foto: A. B.)

KRONIKA NESREČ

S FIČKOM V AVTOBUS - 4. avgusta ob 18.30 je 37-letni Jože Juršič z Velikega Cerovca 30 pri Novem mestu s fičkom peljal iz Novega mesta proti Mirni Peči. Ko je na križišču v Bršljini zavijal na neprednostno cesto je izsilil prednost pred voznikom avtobusa Alojzom Gazvodo iz Vinje vasi pri Novem mestu, ki je peljal iz Bučine vasi proti Novemu mestu. V trčenju se je huje poškodoval Juršičev sopotnik v fičku Slavko Hudorovac z Ruperčrha, ki se zdravi v novomeški bolnišnici. Škode na vozilih je za okoli 400.000 tolarjev.

PADEL ZARADI PESKA - 4. avgusta ob 18.30 se je 19-letni Boris Jereb iz Velike Bučine vasi z mopedom peljal iz smeri Šmarjete proti Šmarješkim Toplicah. Na na križišču v Šmarjeških Toplicah ga je zaradi neprimerne hitrosti in peska na cestišču zaneslo do ograje na mostu in ga pod ograjo vrglo na breg potoka Toplica. Pri padcu se je hudo poškodoval. Škode je za okoli 30.000 tolarjev.

Z MOPEDOM V AVTO - 2. avgusta ob 13.30 se je Franc Sajevec z

Zagorelo sedem hektarjev gozda

Nekdo je zakuril na suhem listju sredi gozda - 150 gasilcev in še 50 domačinov preprečilo večjo škodo - Če bi potegnil veter, bi ogenj ogrozil tudi domačije

GLOBOKO - Suša ne dela preglavic samo kmetom, ki lahko le opazujejo, kako jemlje njihov s trudom vzgojen pridelek. Večina lokalnih vodovodov je v minulem tednu presahnila, poleg tega je zaradi suhih tal že najmanjša nepredvidnost povzročila požar. Natanko pred tednom dni so prostovoljni gasilci v brežiški

občini v enem samem dnevu priskočili na pomoč kar trikrat.

Ob 17. uri je zagorelo grmičevje v Borštu, kjer je ogenj ogrožal bližnjo asfaltno bazo. Le slabo uro pred polnočjo so gasili leseno barako za orodje v Čateških Toplicah. Največ dela so imeli z ognjem, ki so ga bližnji prebivalci opazili kmalu po 15. uri. Iz gozda Dobrava blizu Globokega se je valil siv dim. Gasilci so pohiteli na kraj požara z vsemi razpoložljivimi cisternami, kaj hitro pa so pripeljali s terena tudi tiste, s katerimi so ravnokar razvažali vodo po okoliških vaseh.

Požar, ki je zajel 7 do 8 ha gozda, je gasilo 150 gasilcev, poleg njih pa še prek 50 okoliških prebivalcev, ki so bili močno zaskrbljeni za svoje domačije na drugi strani gozda. V požaru je na srečo zgorela samo podrast in grmičevje, tako da večje škode ni bilo. K temu je svoje prispevalo brezvetrje in pa dejstvo, da se je ogenj začel širiti delu gozda, kjer so bila drevesa posekana do golega, tako za ogenj ni mogel do drevesnih krošenj.

Brežiške prostovoljne gasilske enote so okrog 17. ure že omejile ognjene zublje, vendar so morale še tja

do 20. ure pridno dovažati cisterne z vodo, da so pogasile tlenje. Enoti dveh društev sta s traktorskimi cisternami dežurali na mestu požara prav do jutra, vendar v gozdu ni več zagorelo.

Uradnega pojasnila, zakaj je prišlo do požara, konec tedna še ni bilo, vendar smo se na kraju dogajanja prepričali, da je do požara po vsej verjetnosti prišlo zaradi nepremišljenega kurjenja sredi gozda. Ni bilo namreč težko opaziti večjega pogo-rišča, ki je jasno kazalo, da je nekdo kuril ostanke podrtih smrek. O krivcu bo svoje rekla preiskava, vsekakor pa je moč zaključiti, da je, kdorkoli je že bil, ravnal zelo neodgovorno. Tla na tem delu gozda so namreč na debelelo prekrita s kot poper suhim listjem in iglicami. Za lažjo predstavo naj navedemo še to: ko so gasilci na tleča tla zlili cisterno s 5.000 litri vode, se mokrota skorajda ni poznala, saj je kmalu zatem na istem mestu spet začelo goreti.

B. DUŠIČ-GORNIK

OKRADEL AVTOMOBILA

GOLOBINJEK PRI MIRNI PEČI - 7. avgusta zvečer sta I. G. iz Sodne vasi v občini Šmarje pri Jelšah in T. R. z Jesenic parkirali svoji osebni vozili v bližini zidanice sorodnikov v Golobinju pri Mirni Peči. Ko sta se ob 3. uri zjutraj hoteli vrniti, sta ugotovili, da je nezaklenjena avtomobila obiskal neznanec in I. G. odnesel žensko torbico, v kateri je imela devizno knjižico, čekovno karto, fotoaparati in 3.000 tolarjev, T. R. pa iz denarnice 8.000 tolarjev.

PREŽIVELE PRENESLI

DOLENJA PREKOPA - 5. avgusta je prišlo do pogina postrvi v potoku Lačen pri Dolnji Prekopi. Strokovnjaki so po pregledu potoka ugotovili, da je bil vzrok poginu presušitev potoka, pretočila voda in kanalizacija, speljana neposredno v potok. Ribiči so še žive ribe iz tolmunov prenesli v drug potok.

OGENJ UŠEL

JUGORJE - 4. avgusta je P. A. z Jugorja pri Metliki okoli 10. ure na svoji parceli na Jugorju sežgal kup grmičevja. Zaradi suše se je ogenj hitro razširil na sosednjo parcelo, pogasili pa so ga le 3 metre pred stanovanjsko hišo Marije Ogulin z Božič Vrha 9. V požaru je zgorelo okoli pol hektara suhe trave in grmičevja.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Medtem ko poštene ljudje spijo spanje pravičnih, se začenja delovna noč dojenjskih tolovajev. Neznan ovčji tat je v noči od sobote na nedeljo nepovabljen obiskal hlev na Planini pod Mimo goro, kjer ima G. L. iz Novega mesta svojo čredo ovac. Ker je zaradi omejenega uvoza ovčjega mesa iz sosednje dežele pri gostilničarjih in njihovih cenjenih gostih povpraševanje po njem veliko večje od ponudbe, je tat s še neugotovljenim vozilom odpeljal kar 11 kuštravih živali in lastnika oškodoval za 80.000 tolarjev.

• Rokomavh, ki je v isti noči splezal skozi odprto okno bifeja GTM Metlika na kopaljšču v Podzemlju, je imel precej manj poslovne žilice. Če je dober pivec, sta steklenici viskija in stocka danes že prazni, 30 zavojčkov cigaret pa bo strastnemu kadičcu nudilo zadimljen užitek še nekaj dni. Gostince je oškodoval za 10.000 tolarjev.

• Žeparji so bolj predrzni, saj za svoje delo ne iščejo zavetja noči. Eden izmed njih je prejšnji terek izkoristil nepazljivost S. P. iz Metlike in ji iz cekarja izmaknil denarnico, v kateri je imela tolarje in nekaj tujega denarja. Ko je za prvim vogalom prešel svoj plen, se mu je najbrž kar smejala, saj je lastnico osiromašil za 27.000 tolarjev.

• Še bolj se je najbrž svojega plena razveselil nočni ključavničar, ki je v noči na drugi dan velikega srpana na grajskem parkirnem prostoru na Otočcu vlomil v osebni avto B. W. iz Novega mesta. Poldrugi tisoč hitro "zasluženih" nemških novcev je lahko v banki zamenjal za 115.000 tolarjev.

EVROPSKI OPAZOVALEC ZBIL PEŠČA

ŠENTJURJE - Belgijski državljani Pierre Nyssen, zaposlen pri Evropski skupnosti in član misije v Zvezni republiki Jugoslaviji je 6. avgusta ob 7.35 peljal s kombiniranim vozilom fiat ducato po magistralni cesti iz Obrežja proti Ljubljani. Pri vasi Šentjurje je v desnem slabopreglednem ovinku pred sabo na cesti zagledal 66-letnega Jožeta Špringarja iz Dolenje vasi, ki je z Nyssenove desne strani proti levi prečkal cestišče. Nyssen je zmanjšal hitrost, pešca opozarjal z zvočnimi signali in ga hotel obiti z leve strani, vendar mu nesreče ni uspelo preprečiti. Špringarja so s hudimi poškodbami glave v kritičnem stanju prepeljali v novomeško bolnišnico.

Ni mu uspelo

Dva neuspela poskusa kraje avtomobila

ŠENTJERNEJ - 6. avgusta ob pol petih popoldne je 21-letni M. J. z Draškovca pri Šentjerneju na parkirnem prostoru pred bifejem Cukero v Šentjerneju skozi nezaklenjena vrata sovznika vstopil v parkirano osebno vozilo M. R. iz Dolenje Brezovice in ga skušal odpeljati, vendar mu ni uspelo zagnati motorja, zato je vozilo zapustil in se napotil na parkirni prostor trgovine Dolenjka. Izbral si je zastavo 750, last E. B. iz Turopolja, kjer je ravno tako našel odklenjena sovznikova vrata. Staknil je žice ob volanu in vžgal motor. Po petih metrih vožnje mu je motor ugasnil, tedaj pa so ga že zalotili krajani in njegove avanture je bilo hitro konec.

MINISTRSTVO ZA NOTRANJE ZADEVE REPUBLIKE SLOVENIJE

objavlja prosta dela in naloge v

UPRAVI ZA NOTRANJE ZADEVE KRŠKO:

1. INŽENIRJA ZVEZ

Zahteve in pogoji:

- VI. stopnja izobrazbe elektrotehniške smeri
- zaželeno delovne izkušnje
- odslužen vojaški rok

2. VODJE ODSEKA ZA MATERIALNO-TEHNIČNE ZADEVE

Zahteve in pogoji:

- VI. stopnja izobrazbe ekonomske ali tehniške smeri
- 2 leti delovnih izkušenj
- odslužen vojaški rok

Poleg splošnih pogojev po Zakonu o delovnih razmerjih morajo kandidati izpolnjevati še pogoje 4. člena Zakona o delavcih v državnih organih.

Pisne ponudbe pošljite v 15 dneh po izidu objave Upravi za notranje zadeve Krško, Cesta krških žrtev 53, 68270 Krško, informacije na telefon št. (0608) 22-080.

Trgovina obutve

BENEFIT

Ljubljanska 27, Novo mesto
— JAVNA SKLADIŠČA

Ponovno odprta od ponedeljka, 16. avgusta.

Obiščite nas v

novi, preurejeni, veliki, še bolj založeni trgovini.

JELOVICA

Šk. Loka, Kidričeva 58, tel.:064/631-241, fax.:064/632-261

10%

popust

okna, senčila, vrata
montažne stene,
prenova oken

40%

popust

za opuščeni program
stavbnega pohištva

(količina omejene)

5%

popust

za stanovanjske hiše

na GORENJSKEM SEJMU

v Kranju

od 13. do 22. avgusta

in na useh naših

prodajnih mestih po Sloveniji

NOVO MESTO, Ob potoku 5, tel./fax: 068/22-772
METLIKA, Vinogradniška 41, 068/58-716
KRŠKO, CKZ 21, 0608/21-236
TREMEK Trebnje
KERA TRADE Zagorje ob Savi
MK TRGOIMPEX Kočevje

Favoriti so ostali v ozadju

Na državnem prvenstvu v kolesarjenju so zmagali manj znani kolesarji - Novomeščani osvojili največ medalj - Izredno težka proga

TRŽIČ - Državno prvenstvo v cestni vožnji je za slovenske kolesarje najpomembnejša domača dirka v letu. V Tržiču so prišli vsi, ki pri nas kaj pomenijo v kolesarjenju. Najštevilnejši moštvi pri članih sta bili novomeška Krka z 12 in ljubljanski Rog z 11 tekmovalci, kranjska Sava je imela na dirki 7 in celjski Newconcept 6 kolesarjev. Med tekmovalci teh klubov so bili tudi vsi favoriti za zmago.

Da gre tokrat zares, se je pokazalo že takoj po startu 150 km dolge dirke, na kateri je nastopilo 43 kolesarjev iz osmih klubov, ko so pobegnili Pintarič, Pagon in Premožič, ki pa jih je glavina kmalu ujela. Tudi v naslednjih krogih je več kolesarjev skušalo uiti iz skupine, prvi resnejši pobeg pa je v 5. krogu uspel Novomeščanoma Glivarju in Turku ter Ljubljancu Svibnu, ki so si kmalu prikolesarili dobro minuto prednosti pred ostalimi. Trojka je složno vrтела pedala celih 8 krogov, v vodstvu sta se menjavala le Krkina kolesarja, Sviben pa jima je v 12. krogu poskusil uiti, vendar za uspešno samostojno akcijo ni imel dovolj moči, zato jih je skupina hitro ujela.

V 16. krogu je uspel pobeg Novomeščanu Gimplju in Ljubljancu Petku, ki sta si prikolesarila minuto in 5 sekund prednosti, skupina v kateri so vozili vsi favoriti za naslov državnega prvaka pa ju je ujela šele dober krog pred koncem dirke. Takrat se je iz glavine pognalo 5 kolesarjev: krkaša Ravbar in Fink, Jure Robič iz kranjske Save ter rogovca Šmerc in Velkavrh. Ubežniki so si hitro privozili minuto prednosti, kolesarji v glavini pa so vse do konca dirke uspešno preprečevali, da bi se pobeglim pridružili kdo od favorited.

Zadnje kilometre pred ciljem so se vodeči kolesarji borili kot levi, saj se je vsak izmed njih hotel postaviti v čim boljši izhodišni položaj za zaključni sprint. Največ znanja in sreče je imel Ljubljancin Marko Velkavrh, ki je bil o zmagi prepričan že sredi ciljne ravnine, ko je videl, da ob njem ni najnevarnejšega špinterja med ubežniki, Novomeščana Bogdana Finka. Bogdan je svoje sposobnosti dokazal z drugim mestom, tretji je bil nekdanji krkaš Jure Robič, ki sedaj vozi za kranjsko Savo, 4. rogovec Šmerc in 5. Novomeščan Bogdan Ravbar. Vsi ostali kolesarji so prišli na cilj z zaostankom minute in 14 sekund, v sprintu glavine pa je močno zmagal krkaš Boštjan.

jan Mervar, ta čas najboljši slovenski sprinter.

Precej drugače se je odvijala 112 km dolga dirka starejših mladincev, kjer si je šesterica ubežnikov, med njimi sta bila tudi Novomeščana Gašperin in Kastelic, že v prvi polovici proge zagotovila prednost šestih minut. V glavini sta ostala tudi najboljša krkaša Murn in Filip, ki sta se sicer trudila pobegniti za ubežniki, vendar so jima številčno premočni Rogovi kolesarji uspešno preprečili, da bi se priključila vodečim. Ubežniki so povečevali svojo prednost in nekaj krogov pred ciljem prehiteli glavino za cel krog. V razburljivem zaključku dirke sta bila najmočnejša Novogoričan Domjan in Kranjčan Ziherl. O zmagi je odločal fotofiniš: za nekaj milimetrov je pripadla Novogoričanu. Robertu Gašperinu, članu novomeške Krke pa je še uspešno izboriti si bronasto kolajno. Drugi krkaš med ubežniki, Andrej Kastelic, ni držal hitrega tempa in je na cilj pripeljal kot šesti z 8-minutnim zaostankom.

DIRKA POD POKROVITELJSTVOM NOVOTEHNE

KRŠKO - V nedeljo, 15. avgusta, ob pol štirih popoldne bo na Štadionu Matije Gubca v Krškem dirka v speedwayu za srednjeevropski pokal. Ta velika mednarodna športna prireditve bo potekala pod pokroviteljstvom novomeške Novotehne, kot gostja pokrovitelja ji bo prisostvovala tudi smučarka Nataša Bokal. Novotehna, ki bo predstavila avtomobile iz svojega prodajnega programa, daje gledalcem na podlagi vstopnice 10-odst. popust pri gotovinskem nakupu blaga v vseh njihovih maloprodajnih trgovinah razen v diskontu na Ljubljanski cesti v Novem mestu.

Motokros v Dolenjskih Toplicah

V nedeljo državno prvenstvo podmladka, mednarodna dirka članov in tekmovanje v skokih - Bodo gledalci spet goljufali?

DOLENJSKE TOPLICE - V nedeljo, 15. avgusta, bodo spet zahrumeli motorji na stezi za motokros v Dolenjskih Toplicah. Motoklub Mel bo pripravil mednarodno dirko za člane v razredih 80, 125 in 250 cm in zadnjo dirko za podmladek v razredih do 60 in 80 cm.

Po treh dirkah za državno prvenstvo podmladka do 60 cm so na čelu

● Vstopnina za ogled dirke je le 200 tolarjev, za oroke pa je vstop brezplačen, zato upamo, da se obiskovalci prireditve tokrat ne bodo izogibali redarjem in bodo ogled športnega spektakla pošteno plačali ter s tem pokazali kulturo ljudstva pod Gorjanci. Priprava takega tekmovalja in vadba tekmovalcev stane veliko denarja in truda zagnanih športnih delavcev, pokroviteljev je vse manj, zato goljufanje mladih športnikov res ne bi bilo pošteno.

lestvice sami domači tekmovalci. Z dvema točkama naskoka vodi Matej Žvan (Motoklub Žvan) pred melovcem Popovičem in Možetom, v razredu 80 cm pa vodi Gregor Mede (Mel), ki mu za osvojitev naslova državnega prvaka manjkajo le še 4 točke. Dirka podmladka se bo začela ob 12. uri, vozili pa bodo 2 vožnji po 10 minut in še en krog.

Dirka članov je na sporedu ob 13.30. Vozili bodo dve vožnji po 20 minut in en krog. Organizator pričakuje nasup tekmovalcev iz Hrvaške, Avstrije,

NOČNI NOGOMET V ŽUŽEMBERKU

ŽUŽEMBERK - Nogometni klub Žužemberk bo v soboto, 14. avgusta, ob 20. uri na igrišču Loka v Žužemberku pripravil nočni nogometni turnir. Nagrada za prvo mesto bo 20.000 tolarjev in 12 obrokov kmečke hrane z zabojem piva, za drugo 15.000 tolarjev in odojek z zabojem piva ter za tretje 5.000 tolarjev in dva zaboja piva. Prijavnina znaša 5.000 tolarjev, prijave pa sprejemajo uro pred začetkom turnirja ali na telefon 87-059.

● Na prvenstvu so člani metliškega kolesarskega društva, ki letos prvič po nekaj letih premora znova tekmujejo, dosegli lep uspeh. Pri dečkih B je bil Rajko Vidic deveti, pri dečkih A pa Peter Jaklič 13., Marko Geršič 19., medtem ko so se Gregor Govednik, Miha Maver in Marjan Bradica uvrstili v sredino lestvice.

Edina tekma na državnem prvenstvu v Tržiču, kjer so si medalje razdelili favoriti, je bila dirka mlajših mladincev, ki so, kljub večim poskusom pobega, na cilj pripeljali skupaj. Zmagovalec je odločil izredno drzna vožnja Kranjčana Tadeja Valjevca, ki si je v nevarnem spustu pred ciljno ravnino pridobil odločilno prednost. Martin Dergan iz novomeške Krke je v šprin-

● Krkini kolesarji so na državnem prvenstvu osvojili največ medalj, manjkala jim je le zlata med člani, ki so si jo najbolj želeli. Ker se slovenski kolesarji mad sabo zelo dobro poznajo, so izredno dobro pazili na najboljše tako, da niso imeli nikakršnih možnosti, da bi se izločili iz glavine, o medaljah pa so odločali nekoliko manj znani kolesarji.

tu premagal svojega največjega tekmeča Ljubljancina Leona Berganta. Edina novomeška kolesarka Marjeta Sajevec je na državnem prvenstvu osvojila 3. mesto in tako dopolnila uspeh fantov.

I. VIDMAR

Prvoligaš Studio D bo Krka Novoterm

Novo ime nogometašev

NOVO MESTO - Novomeški nogometni prvoligaš Studio D oz. nekdanji Elan, ki je ob koncu preteklega sezone zabredel v denarne težave, bo od ponedeljka dalje nosil ime novega pokrovitelja Krke Novoterm, mešanega nemško - slovenskega podjetja, ki proizvaja izolacijske materiale.

Odločitev podjetja, katerega 80-odstotni lastnik je nemški Pfeiderer, 20-odst. pa novomeška Krka, je premišljena marketinška poteza. Sklep o pokroviteljstvu nad novomeškim prvoligašem je sprejel upravni odbor Krke Novoterm prejšnji teden v Salzburgu, v ponedeljek popoldne pa so podpisali pogodbo. Za začetek bo novi pokrovitelj nakazal nogometašem 200.000 nemških mark, njihov cilj pa je uvrstitev v sam vrh slovenskega nogometa in nastop v enem izmed evropskih pokalov. Želja nemškega lastnika novomeškega podjetja je, da bi na nogometnem igrišču pod Portovalom že kmalu gostovala moštva iz Nuemberga, Leverkusna, Muenchna in drugih nemških mest.

Predsednik kluba bo še naprej predsednik novomeškega izvršnega sveta Boštjan Kovačič, podpredsednik pa bo po novem generalni direktor Krke, Miloš Kovačič.

I. V.

KRKAŠI SO VES ČAS NAPADALI - V 16. krogu je na najtežjem in najbolj strm delu proge skupini pobegnil Andrej Gimpelj (levo), med vodilnimi kolesarji v glavini pa so "priplezali" na vrh tudi ostali krkaši: Baloh (desno), Fink, Štangelj in Ravbar (v ozadju). (Foto: I. Vidmar)

ODBOJKARICE V VYŠNJIH HAGOV

NOVO MESTO - Slovaška odbojarska zveza je povabila odbojkarice Ženskega odbojarskega kluba Novo mesto, ki bodo letos zaigrale v prvi državni ligi, na mednarodni turnir za Tatry cup 93 v Vyšnjih Hagov. Od 12. do 15. avgusta se bodo novomeške odbojkarice na Slovaškem pomerile z ekipami iz Tunisa, Turčije, Nemčije, Ukrajine Slovaške in Češke. Nastop na turnirju spada v sklop priprav na novo sezono. Stroške bivanja in nastopanja na močnem mednarodnem turnirju jim bo kril lastnik slovaškega podjetja Wilex, Srečo Brezovar iz Žužemberka.

AVTO BUM PREMAGAL OLIMPIJO

KOČEVJE - Na nogometnem turnirju, ki ga je priredil domači Avto Bum, sta poleg domačih nogometašev nastopila še SCT Olimpija in Maribor Branik. Na tekmi z Olimpijo je Avto Bum ves čas prevladoval, in že pred golom, s katerim je povedel 1:0, nanizal tri zares lepe priložnosti. Tudi Maribor Braniku so domačini povzročali podobne probleme, toda bili so manj udarni. Izgubili so z 1:0. SCT Olimpija pa je z 1:0 premagala Maribor. Po streljanju enajstmetrovk so turnir dobili nogometaši Avto Buma.

PIONIR AVTOHIŠA

Servisno prodajni center Novo mesto, d.d., Ločna 48, 68000 Novo mesto

v sodelovanju z zavarovalnico

objavlja javno licitacijo poškodovanih vozil:

1. VOLVO 460 GLE
Letnik 92, 34000 km
830.000,00 SIT izključna cena
2. SAFRANE RXE V6
Letnik 92, 12600 km
2.520.000,00 SIT izključna cena
3. PEUGEOT 405 i Lux
Letnik 92, 22665 km
460.000,00 SIT izključna cena
4. ŠKODA PICK UP
Letnik 93, 302 km
390.000,00 SIT izključna cena
5. OPEL VECTRA 18 i
Letnik 91, 93500 km
750.000,00 SIT izključna cena

Licitacija bo v soboto, 21. avgusta, ob 9. uri v prostorih PIONIR AVTOHIŠE. Ogled vozil je možen eno uro pred pričetkom licitacije.

Levi's

specializirana prodajalna

bo odprta

v ponedeljek, 16. avgusta,

v BTC, Ljubljanska 27, Novo mesto (Javna skladišča)

Za prve kupce prijetna presenečenja!

... LEGENDA ŽIVI

MELE

ROLETARSTVO • IZDELOVANJE ŽALUZIJ KOVINSKI PREDMETI

68000 NOVO MESTO • Žabja vas 47 • telefon: (068) 23-673

Se priporočamo!

TORTA NAJBOLJŠEMU - Državno prvenstvo pionirjev na Trški gori si je ogledal tudi Aute Lampe iz Langenhagna, ki ne zamudi nobenega kolesarskega tekmovalja na Dolenjskem. Zmagovalcu pri starejših dečkih Petru Ribiču je poleg medalje in pokala izročil tudi torto, ki so jo spekli v Krkinih Zdraviliščih. (Foto: I. V.)

Borbeno v strmi klanec

Ribič državni prvak v gorski vožnji - Pionirji premagali Trško goro brez odstopov

TRŠKA GORA - V soboto se je na strmih klanec od Bajnofa do Krkinega hrama za naslove državnih prvakov v gorski vožnji pomerilo 107 pionirjev iz 14 sloveskih klubov. Po besedah "očeta" novomeškega kolesarjenja Jožeta Majesa je bila to ena najlepših dirk v njegovem bogatem kolesarskem življenju, saj tako borbenih športnikov, kot so bili v soboto najmlajši kolesarji, ne vidimo vsak dan. Trškgorska strmina je zahtevala svoj davek, vendar kljub padcem in in joku ob naporu nihče od mladih športnikov ni odstopil, kar vzbuja zaupanje v rod, ki bo moral nadomestiti že nekoliko utrjene šampione pedal.

I. VIDMAR

Glas evangelija

Se en ugovor na pismo s tem naslovom (DL 29. VII.)

Ko sem brala vaše vtise ob poslušanju radijske oddaje Glas evangelija, me je, gospod Judež, grabila jeza. Iz vašega prispevka veje nam, kristjanom, znano nestrpno vzdušje, ki pravi: skrijte in potuhnite se, da vas ne vidimo! V tem vzdušju so slovenski kristjani živeli zadnjih petdeset let, prestajali poniževanja zaradi svoje vere, za katero je veljalo v celofan zavito mnenje, da je to le stvar posameznika, pomnilo pa je le to, da se o tem ne sme nikjer nič videti niti slišati.

Mogoče niste opazili, ampak minili so časi, ko smo morali slovenski kristjani zaradi svoje vere zardevati in jo ponižno skrivati. Ampak zakaj naj bi skrivali nekaj tako velikega? Kristjani verjamejo v tiste vrednote, ki jih priznava ves civiliziran svet. To, da smo vedno bolj agresivni, pa se vam le zdi in je le posledica tega, da zadnjih petdeset let niste ničesar vedeli o nas. Zdjaj, ko se nam ni več potrebno skrivati, pa počnemo tisto, kar počnejo tudi vsi drugi ljudje na svetu - živimo!

Pišete, da je večino ljudi strah te nove krščanske vrane, ki leta nad Slovenijo, vendar naj vam povem, da se je v naši novi državi kar 73 odst. ljudi izreklo za kristjane, torej govorite v imenu manjšine, in ne večine. Naj vas potolažim, ta nova krščanska vrana vas ne bo požrla, kot se bojite. Kristjani vemo, da je za prejem vere potrebna predvsem milost od Boga, zato vam mi, navadni ljudje, ne moremo škodovati. Skrajno žaljivo je tudi namigovanje, da sami plačujemo radiu za predvajanje oddaje Glas evangelija. Ali potemtakem mislite tudi, da o Božiču ali Veliki noči podkupimo tudi druge medije in politike, da nam javno zaželijo vesele praznike? To je le del kulturne strpnosti, ki je potrebna za skupno življenje različnih mislečih in te se boste morali naučiti tudi sami, če boste hoteli v teh časih zaživeti mirno.

Vaš strah, da avtor sam oddaje ne razume, je povsem odveč, študiral je teologijo in se dobro usposobil za stvari, o katerih govori. Če bi sami želeli razumeti oddaje, pa stopite do najbližjega župnišča. Prepričana sem, da vam bodo z veseljem pomagali. Če pa bodo muke ob poslušanju oddaje le prevelike - spremenite kanal.

MOJCA SLANA

ŠE GLAS EVANGELIJA

Ni rečeno, da napake v Cerkvi vidijo le komunisti, saj je znano, da se tudi cerkveni uslužbenci, ko pridejo do novega spoznanja, obrnejo proti Cerkvi, to pa še ne pomeni, da so komunisti. Ko je ekonomist Marko Voljč skušal priti na oblast, so ga začeli napadati, češ da je komunist, čeprav je šlo za ekonomista. Zdi se mi, da se včasih ti dve besedi mešata. Mitja Verbič, Cerkev pustimo pri miru tam, kjer ji je mesto! Pri javnem nastopanju pa moramo računati na polemike, kajti javnosti so različne. Ne želimo pa, da bi Cerkev in nacionalisti iz Slovenije naredili samostan.

JUDEŽ ANTON
Štatenberk

• Politika pri nas ni igra, temveč boleštna sla. (Božič)

• Nekaterim je v slabem letu dni uspelo na Slovenskem ustvariti ozračje verbalne državljanske vojne. (J. Zlobec)

Kolpa ne bo dolgo vzdržala vse te svinjarije

Zeleni, kje ste zdaj?

Poletja v Beli krajini so tesno povezana z reko Kolpo, to zaslanjano lepoto. Z nostalgijo pomislim na leta svojega otroštva, ko je bila še kristalno čista in obiskana le od ljudi, ki smo živeli ob njej. Z leti pa se je vse spremenilo. Kolpa je oblegana od dopusta željnih obiskovalcev. In tu se danes začneja njena tragedija in se bo, čeprav z grozo pomislim na to, nadaljevala do konca.

En sam sprehod po "divjem" kampu (podobnih je na desetine) v Adlešičih (po domače pri Trzoku) mi je pokazal vso razsežnost pospešenega onesnaževanja vode in okolja ob njej nasploh. Ze ko se spuščam po sicer razširjeni poti proti reki, se ti pogled ustavi na onesnaženem bregu. Svojo sliko v obliki kupa nesnage je pač tam pustil nekdo brez osnovnega znanja o higieni in varovanju okolja. Tabla, ki opozarja, da je tu "Širši varstveni pas vodovoda Adlešiči", je na pol zasuta z gručem in nič ne kaže, da bi jo kdo spet postavil na pravo mesto. Kaže, da so krajani problem varstvenega pasu tako rešili na svojstven način z odstranitvijo table. Ali je kdo pomislil, kakšno vodo bodo pili čez nekaj let, če se bo njihov divji kamp širil oz. ostal tak, kot je sedaj. Le nekaj sto metrov je oddaljen od studenta - zajetja! Čudno, kje so zdaj zagreti "zeleni", ki so pred volitvami toliko obljubljali tudi v zvezi s Kolpo in so na račun tega dobili tudi moj glas?

Sprehod po kampu in samem bregu reke je nemogoč. Lesene ograje v stilu rančev z Divjega zahoda ločujejo parcele. Lastniki njiv in travnikov oz. lok ob Kolpi so se znašli in so zagradili vsak svoje zemljišče tako, da ni več vidno, kje naj bi bil tisti pas brega, ki je menda last Vodne skupnosti oz. nas vseh. Nastajajo tako rekoč zasebni bregovi. Da so v takih kampih higienске razmere na dnu, je več kot očitno, ko se sprehodiš mimo njive, zasajene s koruzo. Iz nje zaudarja, po stezicah, ki so speljane v notranjost zelenih stebel, pa je "razkošje" toaletnega papirja. Če greš na jez, ki je v zelo žalostnem stanju, vidiš, da so kopalci zelo radi čisti. Tam je veliko vrečk od Narta šamponov, vidiš pa tudi kakšno uvoženo plastično stekleničko.

Slišati je, da razmere niso nič boljše na primer v Poljanski dolini, kjer je baje še več divjih kampov. Skratka, Kolpa je postala odlagališče smeti za cene no dopustovanje Slovencev, ki si ne morejo več privoščiti morja, oblast pa ni zmožna tega dopustovanja organizirati, da bi bili vsi zadovoljni. Zato se sprašujem, kaj so storili tisti, ki imajo na vsaki seji, pri vsakem planiranju, ko je govor o belokranjskem turizmu, zlata usta, ko izpostavljajo Kolpo praktično kot edini adut turizma. Edini lep, organiziran kamp je na Vinici, ki pa je žal, na pol prazen. Verjetno zato, ker je treba tam plačati bivanje. A drugače očitno ne bo šlo.

FANIKA POŽEK

SKD gradi preveč na ideologiji

Odgovor na pismo Slavka Dragovana, objavljeno v Dolenjskem listu 29. julija

G. Slavko Dragovan v svojem pismu v Dolenjskem listu in še kje (Kmečki Glas, Brazde, Delo) načena vprašanje združitve slovenskih krščanskih demokratov in slovenske ljudske stranke ter krivde zaradi nezdružitve obeh strank. Pri tem direktno ali pa med vrsticami vali krivdo za nezdružitve na SKD in njeno ideološko zavezanost. Vendar v statutu in programu SKD ni nikjer članstvo v stranki pogojeno s kakršnokoli ideologijo. V sami preambuli statuta piše, da so slovenski krščanski demokrati politična stranka, ki si prizadeva za uresničitev ciljev iz svojega programa in katere delovanje izhaja iz krščanskega etosa (in ne iz krščanske ideologije, opomba pisca). Tudi nikjer ne piše, da se stranka veže ali se mora vezati pri svojem delu na Cerkev (tu je mišljena rimskokatoliška Cerkev kot večinska cerkev na Slovenskem).

V preambuli Programa SKD pa lepo piše: Slovenski krščanski demokrati smo politična organizacija, ki želi z demokratičnimi sredstvi povezati vse ljudi, ki v javnem in političnem delovanju sprejemajo temeljne obče človeške vrednote in krščanski etos. Naš skupni cilj je, da na osebnih in družbenih ravni dosežemo višjo duhovno in materialno dobro.

Iz teh dveh citatov izhaja vse bistvo dela in udeleževanja SKD v političnem življenju naše mlade demokratične države, zato si SKD želi samo toliko oblasti, kolikor ji pripada po demokratičnih načelih, nikakor pa ne absolutne oblasti ali pa po vsej sili biti na oblasti ali blizu nje. V tem smislu moramo razumeti

tudi naš vstop v veliko koalicijo, ki pa nikakor ni vstop za vsako ceno in za vedno ter je bil pogojen s predhodnim sporazumom o skupnem delovanju stranke LDS in stranke SKD v vladi mandatarja dr. Janeza Drnovška, kateremu se je pridružila še SSDS dr. Jožeta Pučnika oz. Janjeza Janše ter s podpogodbo še Združena lista.

Na statutu, programu stranke, Sporazumu in Programskih usmeritvah stranke ob vstopu v vladno koalicijo sloni vse delo SKD v vseh sferah družbenega in političnega življenja pa tudi odnos do družine in slovenskega podeželja. Tako je v trinajstem poglavju Programa SKD celovito obelodanjen naš odnos do kmetijstva kot celote, vloge kmetijstva za našo mlado državo, odnos do obnove kmetijstva, zadružništva in ciljev kmetijske politike. Zato se v SKD zavedamo in tudi prizadevamo za boljši in enakovrednejši družbenoekonomski položaj našega podeželja oz. kmeta z družbenoekonomskim položajem ostalih državljanov. Čeprav je kmetov samo 7% v populaciji države in ustvarjajo nekaj odstotkov družbenega proizvoda, pa se zavedamo, da daje kmetijstvo direktno ali indirektno življenjske pogoje četrtini Drnovškove vlade, ki je sprostila uvoz tako kmetijskih kot tudi industrijskih proizvodov na popolnoma liberalističen, če ne celo na anarhističen način, ni v prid kmetu kakor tudi ne delavcu. Tudi smatramo, da je delo kmeta popolnoma podcenjeno, če je na primer liter odkupljenega mleka manj vreden kot krepica sladoleada v slaščičarni, da o mesu in žitih ne govorimo. Posle-

dice takega uvoza bosta nosila tako naš kmet kakor tudi delavec s poslabšanim družbenoekonomskim položajem kakor tudi na zdravju (nekontroliran uvoz hrane dvomljive kakovosti in dvomljivega porekla).

Zato smo SKD Metlika organizirali javno tribuno o problemih kmetijstva že v marcu na Krasincu, na kateri, kakor kaže, ni bil prisoten g. Dragovan. Vsekakor bi mu lahko kmetijski minister g. Osterc in vodja Kmečke zveze pri SKD g. Ivan Oman odgovorila na marsikatero nedorečeno vprašanje kmečke problematike.

Koliko pa imajo vpliva in moči ministri SKD v sedanjih vladi, in to ne v vseh najbolj odgovornih resorjih, pa se vidi iz stanja v naši družbi. Zato je tudi odveč očitke, da postaja SKD "meščanska" stranka, ki ji ni mar za probleme podeželja in vasi.

Tudi očitke g. Dragovana, da SKD gradi s pomočjo ideološkega prij-

POSEBNI VLAKI NA BREZJE

BREZJE - V nedeljo, 15. avgusta, bo na Brezjah praznovanje Marijinega vnebovzvetja. Ob prvi obletnici posvetitve slovenskega naroda Mariji bo ob 11. uri maševal ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar. Slovenske železnice so ob tej priložnosti pripravile vrsto izrednih vlakov za prevoz do Otoč, v neposredno bližino Brezj. Do Otoč bodo vozili naslednji izredni vlaki: vlak, ki odpelje iz Metlike ob 4.30, iz Novega mesta ob 5.44, in vlak iz Dobove ob 6. uri. Poskrbljeno bo tudi za vožnjo nazaj: posebni vlak bo odpeljal iz Otoč ob 13. direktno do Ljubljane (prihod ob 13.45) in bo imel zvezo z vlakom v Dobovo (13.45), vlak proti Metliki pa bo iz Ljubljane odpeljal ob 14.05. Za vožnjo z vlakom 15. avgusta do Otoč in nazaj dajejo Slovenske železnice 50 odst. popusta.

Klerikalizacija družbe?!

Verouka ne v šole! Kdo je dal Cerkvu to, kar hoče nazaj

Dnevnik, 2. avgusta. Verouk res ne spada v šole; v nobene! Gasilci imajo v gasilskih domovih spravljeno opremo, se v njih sestajajo, na dvoriščih pa prirejajo veselice. Podobno naj bi veljalo tudi za ostale organizacije oz. stranke. Krščanski demokrati in verujoči ljudje imajo na razpolago za svoje aktivnosti cerkve in župnišča. Tam in okoli njih naj se sestajajo in prirejajo verska srečanja. Šole naj bodo ustanove, kjer naj zaposleni otrokom omogočijo pridobitev osnovnega znanja - v osnovnih šolah - oz. splošne izobrazbe.

Glede vračanja cerkvenega premoženja: Kdo je dal Cerkvu to, kar ta hoče nazaj? Župnik mi je drugače razložil, kako so prišli do premoženja. Povedal sem mu tole: "Če je res, da so prišli naši predniki izza Karpátov, je res, da kdor je imel takrat večjo rit, se je bolj na široko usedel, kdor pa je imel majhno, se je pa bolj na ozko. Cerkev je bila prva 'stranka' na svetu, ki je zelo vztrajno vlekla - tudi s prisilo - ljudi na svoji stran - v cerkev. Cerkev je bila tudi prva, ki je imela stalne 'zaposlene' hlapce in dekle. Od takrat veliki svinjaki, hlevi, vinogradi..."

Brez verouka v šoli znam otrokom razlagati, naj starejšim pomagajo, jih pozdravljajo, naj smeti ne mečejo skozi okno avtomobila... Seveda so rezultati take šole odvisni od drugih dejavnikov. Prav je, da ima Cerkev nekaj gozda, da ne bodo treba za vsako desko prosili vernikov. Njiv pa ne bi smela imeti, ker bo potem spet potrebovala hlapce in dekle.

V Leskovcu pri Krškem bi bilo prav, da bi tisti, ki so razsvetlili cerkev, poskrbeli tudi za spomenik žrtvam prve svetovne vojne, ki je le osem

metrov od cerkvenega vogala. Ko bo to storjeno, bom morda tudi sam spremenil prepričanje o nevarnem dvigovanju klerikalnih glav.

LOJZE ŠRIBAR
Leskovec pri Krškem

BILA JE SUŠA, DA SO KRKO PREKOPAVALI - Letošnja suša je močno osušila dolenske vodotoke, pomanjkanje padavin se pozna tudi na Krki, saj ji pritoki ne prinašajo dovolj vode. Na Krki se je že marsikaj zgodilo. Kot pomnimo, je zamrznila leta 1929, potem še leta 1984, vendar ne tako hudo kot prvič, kakor pomnijo starejši ljudje. Presahnila še ni, čeprav bi se nekaj takega lahko zgodilo pred drugo svetovno vojno, menda je bilo leta 1936. Krka je zlasti v svojem gornjem toku, med Žužemberkom in Dvorom, že krepko kazala svoja lehnjakasta rebra, zato so se vrli Suhokrajinci lotili prekopavanja Krke, kar lahko vidimo tudi na sliki iz časov pred drugo svetovno vojno, ki jo je naredil fotograf P. J. Lavrič iz Žužemberka. Poseg jim je uspel, pomagalo pa jim je tudi večje deževje, ki je sledilo katastrofalni suši. (Besedilo: S. Dokl)

Izkušnje 15. divizije za današnji čas

Te dni je minilo pol stoletja od ustanovitve prve in druge slovenske divizije - Resnica o bojih za Žužemberk

Z odlokom Glavnega štaba NOV in POS od 13.7.1943 so bile formirane prva in druga slovenska divizija, ki so v okviru NOVJ dobile naziv 14. in 15. divizija. 15. divizija je v svojo sestavo sprejela Gubčevo, Cankarjevo in Slandrovo brigado, ki je po načrtu grupiranja enot v Ljubljanski pokrajini prišla iz Stajerske na Dolenjsko. Komandant divizije je postal Predrag Jevtič-Dragan, dotedanji komandant Cankarjeve brigade, izredno sposoben starešina, posebno hraber in spoštovan, komisar pa Jože Borštnar. Ustanovni miting divizije - prisotni sta bili le Gubčeva in Cankarjeva brigada - je bil na Velikem Lipovcu pri Ajdovcu 23.7.1943 neposredno pred bojnim pohodom na prvo skupno operacijo divizije v napad na Žužemberk, kjer je bila močna italijansko-belogardistična posadka. Napad se je končal delno

uspešno. Ofenzivna dejstva je divizija nadaljevala 30.7. z napadom na Sela - Šumberk kjer pa je bil plačan enkratni krvni davek. Italijanska artilerija je udarila na komandnem mestu divizije in padli sta član Glavnega štaba Ivan Kavčič-Nande in komandant divizije Dragan Jevtič, načelnik Glavnega štaba Milan Šaranovič pa je podlegel ranam na poti v bolnico.

Ob kapitulaciji Italije se je divizija znatno ojačala na 5.600 borcev z novo formirano 12. novomeško in 15. belokranjsko brigado in artilerijo. Iz njene sestave pa je odšla Slandrova brigada nazaj na Stajersko. Divizija je izvršila ofenzivni zalet od Save, v oktobru pa je sprejela nase udar velike nemške ofenzive, katero je prebrodila s spretnim manevrom enot, čeprav je bilo tudi taktičnih iznenadenj in krize pri posameznih enotah. Posebno v obliki

posameznega pa tudi organiziranega dezertiranja, zato je bil ukrep najstrožji, nekateri so bili obsojeni in ustreljeni. Brigadam so v tem času poveljevali preizkušeni komandanti. Gubčevi Stane Potočar-Lazar, Cankarjevi Franc Hočvar-Ciril, 12. Drago Jerman in 15. brigadi Tone Zgonc-Vasja.

Po formiranju še 18. divizije sredi septembra so bile v Ljubljanski pokrajini kar tri divizije. Da bi se rešil problem poveljevanja na tem operacijskem področju, je formiran 3. oktobra 1943 7. korpus, kar je pomenilo novo kvaliteto nadgradnjo NOV Slovenije.

Takoj po končani ofenzivi je divizija pristopila k odpravi posledic in urejanju enot ter je že sredi novembra izvedla napad na Novo mesto kjer so bile enote drugega SS tankovskega korpusa in novo organizirane, v sestavi SS slovenske domobranske enote.

Zaradi pomanjkljivosti v presoji in organizaciji se je napad spremenil v dolgotrajno blokado Novega mesta občasno izredno uspešno, v nekih akcijah pa je okupator imel tudi uspehe, kot je poraz Cankarjeve bataljona na Javorovici, od katerega je ostala komaj desetina živih borcev, in udor nemško-domobranskih enot na osvobodeno ozemlje Bele krajine vse do Črnomlja.

Aprila 1944 je divizija z glavnino svojih enot upadla v Ribniško dolino v okviru korpusne operacije. Da bi razbremenili ta pritisk na postojanke v Ribniški dolini, so nemške in domobranske SS enote vdrl v dolino Mirne vse do Krke in vzpostavile posadke v Žužemberku, Dobriču, Dobruču, Trebnjem in Mirni Peči. Komanda 7. korpusa je bliskovito reagirala, 18. divizija je ostala v obrambi in zapirala

smeri iz Kočevja in Ribnice, a 15. divizija je operativno in taktično popolnoma presenetila sovražnika in po vrsti so padali Dobrava, Žužemberk, Dobrič, Trebnje in Mirna Peč. Posebno srditi so bili boji za Žužemberk, ki so trajali od 1. do 4. maja 1944. Samo del okupatorsko-kvadrilskih enot se je prebil iz postojanke. Na Zafaro, kjer so se utrdile v cerkvi in župnišču enote 13. SS polka in slovenske SS domobranske enote, je bilo izstreljeno 967 granat in to je bila največja akcija naše artilerije. Takrat je Slovenec pisal: "Prišlo je do boja z noži in puškinimi kopiti. Komunisti so s težkimi minometi in topovi strahovito obstreljevali Zafaro in mine so zažgale poslopja". To je bilo točno poročilo. Ali 31.12.1992 je časopis Slovenec pisal: "V Žužemberku ni bilo v župnišču, ko je zagorelo, nikogar, ravno tako ne v cerkvi ne v zvoniku". Časopis Družina pa je 29. novembra 1992 pisal: "Ko je v maju 1944 farna cerkev v Žužemberku zgorela, je bila tedaj prazna, pometena in zaklenjena".

Posadka v Žužemberku je tretji in četrti dan borbe, ko sta zagorela župnišče in cerkev štela okrog 700 nemško-domobranskih vojakov. Človek je

ma, in to s pomočjo Cerkve in zagledanosti v preteklost, je več kot brezpredmeten. Tudi SKD kot stranka prepušča vero posamezniku in nikogar ne zavezuje za določeno ideologijo. Seveda pri tem ne zanika, ampak samo potrjuje vlogo Cerkve v tisočletni borbi slovenskega naroda za njegov biološki obstoj ter duhovni in materialni napredek. Upamo si trditi, da je samo Cerkev kot institucija s svojimi predstavniki očevala do dandanašnjega dne slovenski življenjski na avstrijskem Koroskem, Tržaškem, Goriškem, da ne govorimo o zaslugah škofa Slomška in Mohorjeve družbe za obstoj in ohranitev slovenstva tudi na današnjem slovenskem Stajerskem.

Vsekakor pa podpiramo ločitev Cerkve kot institucije od države in političnega delovanja, kar je prisotno v vseh demokratičnih krubah današnje Evrope in tudi zapisano v naši Ustavi. Tudi očitke o zagledanosti v preteklost je brezpredmeten, če je namenjen naši stranki, kajti zahteva po razjasnitvi nedorečenih strani zgodovine slovenskega naroda ni zagledanost v preteklost, ampak kvečjemu prizadevanje za čimprejšnjo uveljavitev pravne države z vsemi njenimi atributi legalnosti in legitimnosti.

Zato, g. Slavko Dragovan, ni samo ena resnica in ena pravovernost, zato tudi v SKD nočemo, da bi kjerkoli in kdajkoli na Slovenskem ponovno zmagala samo ena pravovernost in samo ena resnica.

Želja po oblasti ni a priori želja SKD. Sodelovati pri oblasti in krojiti usodo ljudi vsaj delno po svojih vizijah in programskih načelih pa je legaina in legitimna pravica vseh strank, tudi Vaše, g. Dragovan, ne le SKD. Bila je dilema vstopiti ali ne vstopiti v vlado tako v vrhu stranke kakor med članstvom. Delo v vladi, odgovornost do ljudstva ter skrb za celoten narod bo ocenil volilec na rednih ali pa tudi predčasnih volitvah (seveda, če ne bo ponovno zmanipuliran in zaveden, volilec namreč) in takrat se bo videlo, ali je bilo delo dobro opravljeno ali ne. Zato ne gre za politično kupčijo SKD z ostalimi člani koalicije in ne za delitev "interesnih" področij, pač pa gre za prizadevanje za boljši jutri večine slovenskega naroda, in ne le za desetino ljudi. Tudi ne vemo, če res obstaja dilema o združitvi obeh strank. Verjetno bi združenji dosegli relativno večino na večini volitev in s tem v vsakem primeru mandatstvo, kar bi pripeljalo k hitrejšemu in ustrežnejšemu reševanju problematike v vseh sferah življenja na podlagi krščanskega etosa (ali evropske civilizacije), in ne na popolnem anarholiberalizmu, ki smo mu priča sedaj (po balkansko: Koji bolje rodilo mo polje) - na podlagi krščanskega etosa delujeta obe stranki.

Da pa ne bo "krščanski etos" popolnoma pozabljen, bomo oboji hodili h gospodu nadškofu Šuštarju, h kateremu hodijo tudi predstavniki LDS in na novo preimenovanih socialdemokratičnih združenjih liste ter ostalih strank. Bodi v dobro vsem! Za veselo razpoloženje pa bomo prirejali tabore ali na Brezjah ali v Trebnjem ali kje drugje, ki se bodo obvezno začeli z mašo, kajti vera je prepuščena posamezniku. Potem se je pa udeležite, ali pa ne. Za vsak primer.

O drugih globljih vprašanjih in namigovanjih bodo odgovarjali verjetno tudi drugi. Nekateri so že (glej Brazde z dne 5.8.93, članek Ivana Omana). Najbolj pa je demantiral vaš članek predsednik vaše stranke g. Marjan Podobnik v sobotni prilogi Slovenca z dne 7.8.1993, in sicer na drugi strani v članku z naslovom "Bremena iz preteklosti in alternativa veliki stranki".

Dileme ni.

OO SKD Metlika

SPOMENIK IVANA KRAMBERGERJA - Preteklo je več kot leto, odkar je bil v Jurovskem Dolu pri Lenartu ubit Ivan Kramberger, imenovan dobri človek iz Negove. Njegov dom, ki je pravzaprav gostišče ob Negovskem jezeru, je še vedno dobro obiskan. Veliko obiskovalcev pa gre tudi na njegov grob na pokopališču v Negovi, ki je od jezera oddaljeno le tri kilometre, do njega pa je moč priti po lepi asfaltni cesti. Ob obletnici smrti, to je 7. junija, so na njegovem grobu odprli nagrobnik z doprsnim kipom Ivana Krambergerja, ki sta ga izdelala umetnik Stmad in umetnica Kavčičeva iz Maribora. S tem je grob bolj viden, saj je doprski kip kopija pravega Ivana Krambergerja, predsedniškega kandidata, ki je na volitvah dobil 20 odst. glasov slovenskih volilcev. (L. K.)

OSTRNICA JE DOMA V LOŠKEM POTOKU - Ostrnica ima svojo domovinsko pravico prav v Loškem potoku. Gre za preprosti pripomoček za sušenje trave in žit. Ostrnica je tri do štiri metre dolg obeljen smrekov ali jelkin vrh, z do deset centimetri dolgimi štrgli in na debelejšem delu je na dolgo ošiljen. Da dobro stoji v zemlji, potrebujemo kovinski drog za zvrtnje luknje in krepkega moža. Da na tako visoko pripravo lahko obesimo deteljo ali žito, potrebujemo primerno dolgo lestev z repom in posebne vile, ki jim v Loškem potoku pravijo podajač, obešanju trave pa zdevanje. Med prvo junijsko košnjo popotnik, ki prvič zaide v te kraje, preprosto začuden obstane pred gozdom tisočih ostrnic, ki za dobre tri tedne spremenijo pokrajino v edinstven prizor, ki ga ni moč najti nikjer v Sloveniji. Se je pa uporaba ostrnic v zadnjem desetletju razširila predvsem v Loško dolino in na Bloško planoto. Na sliki je vas Retje v Loškem potoku. (Foto: A. Košmerl)

VODA, ZAKAJ SI MRZLA? - Ker pravijo, da voda še za v čevlji ni dobra, nikoli ne plavamo obuti. Pa tudi oblečeni ne. To resnico so malčki, ki na sevniškem bazenu odpravljajo strah pred vodo na poldnevem tečaju plavanja, že spoznali. Vendar je bilo precej nelagodja in strahu, dobro skritega v očeh najmlajših, pri njihovih starših pa se to seveda ne preverja. Le-ti so si izbrali najbolj oddaljeno senco (blizu pijače), otroci pa so padli v roke Iztoku in Urši, vendar posebnih žuljev ni bilo treba. Vsi so se sami in prostovoljno spogledovali z vodo, čez dobre pol ure pa se je mali bazen spremenil v veliko škropilnico, iz katere so gledale razposajene glavice in množica rok, ki tudi voditeljema tečaja, Iztoku in Urši, niso prizanesle. (D. Krošelj)

Stavke po tekočem traku

“Kmete na kmetije, južnjake na jug, delavcem delo”

Sindikati lahko v vsakem hipu spravijo na ceste sto tisoč in še več delavcev, tako da ohromijo promet in življenje. S tem početjem naredijo velikansko škodo, ki je nikoli ne poravnajo. Zato bi morala biti kazni! Nikoli pa še niso dali recepta za to, kje dobiti denar za stavkajoče.

V vseh poklicih, kar jih ima Slovenija, je zaposlena velika množica kmečkih ljudi - delavcev, ki imajo doma premožne kmetije. Sindikati delajo veliko napako, ko združijo kmečke in mestne delavce in jih

spravijo na ceste, da vpijejo, da so lačni in da nimajo za preživetje. Velikanska požrešnost je, da ljudje iz kmečkih družin, ki imajo doma dovolj hrane in pridelke drago prodajajo mestnim ljudem, kričijo, da nimajo za preživetje. Kdo je bolj potreben denarja: tisti, ki hrano drago prodaja, ali tisti, ki jo drago plačuje?

Komunizem je v mesta privedel kmečke ljudi in “južnjake”, ki škodijo mestnim ljudem, ki so zaradi njih brezposelni. Ne bi bilo potrebno odpreti sto tisoč delovnih mest, če bi vsi kmečki ljudje odšli nazaj na kmetije, “južnjaki” pa na jug. Tako bi bilo za ljudi, ki nimajo kmetij, dovolj praznih delovnih mest, da nobeden ne bi bil brezposeln.

DOMINIK OPREČNIK
Zatišje, Celje

DRUGO SREČANJE SLOVENCEV POVRATNIKOV

GORJUŠE - Društvo Slovencev povratnikov je 18. julija organiziralo že drugo srečanje, ki je bilo v gostišču Jamski dom v Gorjušah blizu Domžal. Vse zbrane je pozdravil predsednik Franc Kališnik, ki je poudaril nujno medsebojne pomoči posameznih strok, gospodarstvenik Marjan Retelj pa je članom s posameznih območij Slovenije dajal smernice za širjenje društva. Ker društvo nima lastnih sredstev in je njegov napredek odvisen le od prizadevnosti članov, je predlagal izdajo Biltena, v katerem bi se predstavljali obrtniki in podjetneži. Med enodnevnim bivanjem v Jamskem domu so si člani ogledali zbirko kamnin in fosilov domžalske občine ter eksponate naravoslovca Simona Robiča, seznanili so se z razvojem slannikarstva na tem območju, poleg tega pa so si ogledali še Železno kraško jamo na severnem robu Ljubljanske kotline.

DRAGICA NUNČIČ

TELOVADCI NA KALU

Telovadno društvo Partizan Brežice organizira za brežiške telovadce športnih razredov letne priprave. Priprave bodo trajale od 12. do 19. avgusta in bodo potekale na Kalu nad Hrastnikom. Program priprav, ki vsebuje predvsem nabiranje splošnih moči in treniranje novih elementov, bo potekal pod strokovnim nadzorom profesorjev športne vzgoje. Strokovni nadzor in varnost mladih telovadcev sta zaradi njihovega hitrega razvoja zelo pomembna. Poleg treniranja pa se bodo brežiški telovadci v trboveljskem bazenu izpopolnjevali v plavanju, udeležili pa se bodo tudi krajših planinskih tur na bližnjo Mrzlico, Gozdnik in Malič.

BERTO ŽNIDARŠIČ

SNEŽNIK TESNO IZGUBIL

KOČEVJE - Košarkarji Snežnika iz Kočevske Reke se pripravljajo na začetek tekmovalnega v drugi slovenski ligi. Ta vikend so v Sežani odigrali prijateljsko tekmo s prvoligaško ekipo Kraškega zidarja in tesno izgubili s 65:67 (34:37). Gostje iz Kočevja so vseskozi vodili, tri minute pred koncem celo z 9 točkami razlike, nato pa so v enem samem napadu dobili 5 točk, kar je pripomoglo k temu, da so na koncu tekmo izgubili. Najboljši strelec je bil Rizah Nurkanović iz ekipe Snežnika, ki je dosegel 15 točk.

Soteške novice

● V Soteski je bila 1. avgusta otvoritev prenovljene samopostrežne trgovine, ki je bila dolga leta v lasti Mercatorja. Ko je uprava Mercatorja objavila javne ponudbe, ki jih lahko prevzamejo tudi privatniki, je trgovino prevzela Milena Bradac. Trgovino “Pri gradu”, ki je odprta non - stop, je v kratkem času uredila tako, da kupec takoj opazi rasko stvar. In ker iz majhnega vase veliko, ima v načrtu urediti tudi majhen bife.

● Še vedno so problem smeti - center Soteske kazi odlagališče večjih neuporabnih predmetov. Taka navlaka bi morala biti “pospravljena” v za to namenjene kontejnerje, za to pa bi morala poskrbeti KS Dolenjske Toplice.

● Podobne kontejnerje bi morali postaviti tudi na pokopališču, pri farni cerkvi Sv. Erazma, kjer je na zid prislonjena nekakšna ograja, ki ni ravno v ponos zavodu za spomeniško varstvo. Ta ograja že več let ni bila izpraznjena, uveli in že tudi gnili venc in rože pa tudi niso ravno lepi. Vaški odbor pa menda stalno počitnikuje, ker njihovega delovanja od izvolitve dalje še ni bilo opaziti. Če bi se morda lotili gradnje mrliške vežice, bi vsaj malo okusili, kako se tej reči streže. Nekdaj se je v soteški dolini venomer nekaj gradilo, zdaj pa...

TONE VIRANT

● Kar je res pri sončni svetlobi, še ni res pri luči svetilke. (Joubert)

● Misli vsakega vodje morajo biti najprej matematične. (Jelcin)

● S knjigami je tako kot z devicami. Prav najboljše, najvrednejše ostanejo najdlje same. (Feuerbach)

● V zadnjih dveh letih se je pokradlo več kot prej v vseh petdeset letih skupaj. (F. Kržišnik)

● V Cerkvi še velja prepričanje, da je Kristus moškim dodelil oblast, ženskam pa služenje. (V. Žabot)

ZARJA, d.d., Novo mesto
Prešernov trg 8
NOVO MESTO

Komisija za izvedbo javne dražbe

RAZPIS

Komisija za izvedbo javne dražbe razpisuje na podlagi sklepa Izvršnega sveta Skupščine občine Novo mesto številka 466-70/93-IS-016-18/93 z dne 20/7-1993

JAVNO DRAŽBO

za prodajo delno zasedenega objekta Osnovne šole Bela Cerkev. Objekt stoji na parc. št. 2707 v izmeri 125 m² kot poslovna stavba in dvorišče v izmeri 377 m², vse zkv. 192, k.o. Bela Cerkev.

1. Izklicna cena znaša 1.596.932,00 SIT
2. Vsak interesent za odkup objekta mora 5 dni pred dnevom dražbe nakazati 10% varščine od izklicne vrednosti na žiro račun ZARJE, d.d., Novo mesto št. 52100-601-20561. Varščina se obračuna v kupnino najugodnejšemu ponudniku, ostalim ponudnikom se vrne v roku 8 dni po opravljeni dražbi.
3. Prodajna pogodba se sklene z najugodnejšim ponudnikom.
4. Javna dražba bo 27/8-1993 ob 8. uri v prostorih Stanovanjskega podjetja ZARJA, d.d., Novo mesto, Prešernov trg 8/II.
5. Stavba je delno zasedena.
6. Predkupno pravico imajo pod enakimi pogoji uporabniki stavbe.
7. Davek na promet nepremičnin in ostale stroške prodaje plača kupec.
8. Vse podatke o nepremičnini dobijo zainteresenti pri Stanovanjskem podjetju ZARJA, d.d., Novo mesto, Prešernov trg 8, ali po telefonu št. (068) 23-928, 23-140, 22-071.

KOMISIJA
ZA IZVEDBO JAVNE DRAŽBE

KARIERA S PHILIP MORRISOM

PHILIP MORRIS je vodilno mednarodno podjetje, ki si je svoj ugled pridobilo s kakovostnimi izdelki, kreativnim marketingom in vrhunskimi finančnimi rezultati.

Za razširitev naše dejavnosti na področju Novega mesta razpisujemo del. mesto

KOORDINATORJA PRODAJE (SALES MERCHANDISER)

Pogoji: - odlično pogovorno in pisno znanje angleškega in slovenskega jezika
- prebivališče: Novo mesto
- ekonomska šola ali sorodna smer
- vozniško dovoljenje / delo na terenu
- komunikativnost in veselje do timskega dela

Vse kandidate prosimo, da pošljejo pisne ponudbe v angleškem jeziku s priloženim življenjepisom in sliko na naslov iz razpisa, priporočeno, v roke G. Valentiniju.

PHILIP MORRIS LJUBLJANA d.o.o.,
Šmartinska 130/I,
61000 LJUBLJANA.

Kolpa postaja nadomestilo za morje

Dobre in slabe strani letošnjega nepričakovanega navala turistov in izletnikov - S potepanja ob vodi

FARA, DOL - V teh, vročih poletnih dneh je velik naval turistov na Kolpo. Nekateri menijo, da je glavni vzrok zanj vročina, drugi, da predrago morje, itd. Gotovo pa je k takemu turističnemu navalu največ pripomogla objava v raznih sredstvih obveščanja, da je Kolpa najbolj čista slovenska reka in zato tudi najbolj primerna za kopanje.

Na že desetletja priljubljenem naravnem kopališču Zavrtka pri Slavskem Lazu je bilo tudi tisti delovni dan popoldne polno kopalcev. Slavica Klarič iz Kočevja, ki ima tam v prikolici urejen bife “Kvik”, je povedala, da je ob sobotah in nedeljah naval še večji. Takrat je toliko avtomobilov ob cesti in na njej, da se med njimi komaj prebija avtobus, ki letos prvič v poletni sezoni vozi sem kopalce iz Kočevja.

Slavica pravi, da bi bil tu zelo potreben prostor za kampiranje, ki ga namerava urediti prihodnje leto, če se ji bo uspelo dogovoriti z lastniki zemljišča. Mnogi bi namreč radi tu prenočili ali ostali več dni, pa ne morejo, saj so organizirani kampi že polni prikolic in šotorov, da mnogi kampirajo kar na divje.

Ob cesti, ki vodi skoraj tik Kolpe naprej proti Dolu, je še veliko

prostora, kjer kopalci šotorijo, pa tudi obvestil o gostiščih, ki so precej zasedena, če so v senci in če se da v bližini parkirati ali pa šotoriti. Pri vseh se nismo ustavili. Med najbolj zasedene prostore gotovo sodi tudi

Rudi Verderber, upokojenec, je edini kovač ob Kolpi in rad predvsem turistom pokaže, kako se je nekdanje koval v tej kovačiji, ki jo je zgradil njegov oče. Pove tudi, kako je očetu neprestano nagajal pri delu vrag. (Foto: J. Primc)

Bartolov tabor pri Žagi, kamor že dolgo let in tudi letos prihajajo taboriti taborniki odreda Bičkova skala iz Škofje loke. Popolnoma je bil zaseden tudi letos urejeni kamp Ivana Konde v Dolu.

Mladi Dušan Majerle, ki je v prikolicah prodajal, je povedal, da tistega dne ni imel posebnega prometa, saj je kasiral do našega prihoda le okoli 8.000 tolarjev. Največ prometa ima ob sobotah in nedeljah. Sicer pa je zdaj glede gostinske ponudbe v Dolu ostra konkurenca. Včasih je bila tu namreč le ena gostilna, zdaj pa jih je kar pet in vse imajo zadovoljiv promet.

KOVAČIJA NI NAPRODAJ

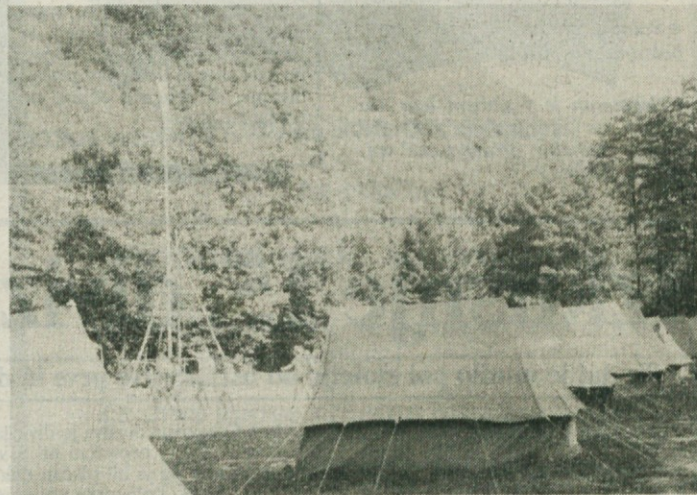
Rudi Verderber je dani kovač na območju od Čabra do Dola, ki še dela (čeprav je sicer upokojen). Njegova kovačija je znana daleč naokoli. Postala je turistična zanimivost in oni dan je neka ženska iz Metlike vprašala kovača Rudija, če bi kovačijo prodal. Odgovoril ji je, da ne, saj bi bilo to tako, kot da bi župnik prodal cerkev z vsemi svetniki.

V mali vasi Bilpi, ki šteje komaj tri hiše, pa je polno zanimivosti in

na nekatere izmed njih je opozoril že Valvasor, ki je bilparsko steno odmevov narisal v obliki vragove glave. Po pripovedki je v tej steni, in sicer v eni izmed štirih votlin, prebival vrag, ki je uspil na tisoče neumnosti, dokler ga ni pregnal neki menih tako, da je narisal na skalo pod votlino križ, kar je vrata tako razjezilo, da je skočil iz votline, se odgnal s kamna v potoku Bilpi (ki je ponovni izvir ponikalnice Rinže), skočil na hrvaško stran Kolpe in tam vse drevje polomil, popukal in drevesa z vrhovi havičil v zemljo. Od takrat pravijo na Hrvaškem kraju in vasicama tam Zgornja in Spodnja Lamana draga.

Kovač Rudi ve še mnogo zanimivih o vragu in tudi sicer, a o tem kdaj drugič. Tokrat naj povemo le, da on in njegova hči Francka nimata posebno dobrega mnenja o turistih, ki taborijo tudi pri Bilpi. Ribe lovijo ne le s trnki, ampak tudi z ostmi, harpunami, mrežami in vršami, da v Kolpi skoraj ni več rib. Po njihah krajejo koruzo, krompir, solato, jesi pa bodo še sadije. “Takah turistov si seveda ob Kolpi ne želim,” pravi Rudi.

Podobno sta o turistih in turizmu menila tudi zakonca Janežič, edina

BARTOLOV KAMP - Pri Žagi je ob Kolpi Bartolov kamp, na katerem že leta, pravzaprav desetletja, taborijo taborniki odreda Bičkova skala. Tudi to poletje je kamp poln šotorov. (Foto: Primc)

prebivalca v vasi Žlebe, ki je v teh dneh tudi dobro obiskana. Dodajata še, da avtomobili drvijo mimo po makadamski cesti, dvigajo prah, ki seda na travo, da je niti koze nočejo več jesti. “Od takega turizma nimamo niti tolarja dohodka,” pravi.

Kolpa je torej postala slovensko morje oz. nadomestilo za morje. Turisti, ki zaidejo sem, pojejo tem lepim krajem le hvalo. Tako so vedeli mnogo lepega povedati tudi turisti iz Velenja, ki so taborili v dveh šotorih

prav pod vrazjo bilparsko steno, kjer so pred leti izgubili življenje štirje kočevski jamarji. Sem so prišli prvič pred tremi leti, nato zaradi vojne eno leto ne več, zdaj pa spet prihajajo, saj tako lepih krajev niso videli, pravijo. Žal pa domačini prav o teh turistih niso povedali kaj posebno dobrega, saj jih sumijo, da so krivolovci in da so oni krivi, da na tem območju v Kolpi skoraj ni več rib.

JOŽE PRIMC

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 12. VIII.

SLOVENIJA 1

9.45 - 0.10 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.35 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
11.25 TEDENSKI IZBOR
11.25 MPMF CELJE 93
12.00 ANALITIČNA MEHANIKA, 27/52
12.30 DOMAČI ANSAMBLI:
BRATJE IZ OPLOTNICE
13.00 POROČILA
16.35 PRO ET CONTRA, ponovitev
17.30 OTROŠKI PROGRAM:
SNORČKI, amer. risana serija, 6/11
18.00 DNEVNIK 1
18.10 KRONIKA, ponovitev 16. dela kanadske dok. serije
18.35 ZE VESTE?
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.00 TV NOČOJ
20.05 ŽARIŠČE
20.30 GOZDARSKA HIŠA FALKENAU, nemška naniz., 10/13
21.20 ŠKANDAL, ponovitev angl. dok. serije, 2/4
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.40 SOVA
22.40 NOVOPEČENI PRINC Z BEL-AIRA, 9. epizoda amer. naniz.
23.05 SRHLJIVKE, amer. naniz., 3/12

SLOVENIJA 2

15.45 - 0.00 Teletekst
16.00 Video strani - 16.30 Tedenski izbor: Moja hčerka pripada meni (nemški film); 18.00 Sova (ponovitev): Ribicija (amer. naniz. 4/6); 18.30 Šrljivke (amer. naniz., 2/12) - 19.20 TV nočoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Svetilo (angl. dok. oddaja) - 20.35 Umetniški večer: Samorastnik Prežihov Voranc (dok. film ob 100. obletnici rojstva); 21.30 Boj na požarniku (TV igra) - 23.00 Znanost in resnica: Atomi in svetloba (amer. znanstvena serija, 5/6)

KANAL A

9.00 CMT - 9.45 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angleščini) - 11.00 Turbo čas (ponovitev) - 12.35 Helena (ponovitev) - 13.15 A shop - 13.30 Video strani - 17.45 Drugačen svet (ponovitev 223. dela) - 18.30 A shop - 18.45 Rock starine (ponovitev 27. oddaje) - 19.20 A shop - 19.35 CMT - 20.10 Poročila - 20.30 Pobesneli robot (amer. film) - 21.55 Ruske tržnice na Poljskem (dok. film) - 22.25 5 minut - 22.30 Poročila - 22.50 Drugačen svet (224. del amer. nadalj.) - 23.35 A shop - 23.50 CMT

PETEK, 13. VIII.

SLOVENIJA 1

9.15 - 1.00 TELETEKST
9.30 VIDEO STRANI
10.00 TEDENSKI IZBOR
10.00 SAFARI, češka nadalj., 5/13
10.25 GRIČ, angl. film
12.25 ZE VESTE?
13.00 POROČILA
13.05 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
17.35 ZMIGAJ SE!, športna oddaja za mlade
18.00 DNEVNIK 1
18.10 SVETILO, ponovitev angl. dok. oddaje
18.40 ZNANJE ZA ZNANJE - UČITE SE Z NAMI
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 FORUM
20.25 ZARADI ENEGA ČEVLIJA UMOR, amer. film
22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.25 SOVA
22.25 SRHLJIVKE, amer. naniz., 4/12
23.20 CIKLUS FILMOV P. DE BROCA:
LEPLJIVA JULIE, franc. film

SLOVENIJA 2

16.45 - 0.25 Teletekst
17.00 Video strani - 17.10 Tedenski izbor: Gozdarska hiša Falkenau (nemška naniz., 10/13); 18.00 Sova (ponovitev) - 19.20 TV nočoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Tisočletje (amer. dok. serija, 6/10) - 21.00 Moški, ženske - 22.15 Koncert ansambla Musica antiqua - 23.25 Kristjani: Vera in strah (angl. dok. serija, 4/13)

KANAL A

9.00 CMT - 9.45 A shop - 10.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angleščini) - 11.00 Pobesneli robot (ponovitev filma) - 12.25 A shop - 12.40 Video strani - 17.45 Drugačen svet (ponovitev 224. dela) - 18.30 A shop - 18.45 Ruske tržnice na Poljskem (ponovitev) - 19.15 A shop - 19.30 CMT - 20.10 Poročila - 20.30 Teden na borzi - 20.40 Tilit (amer. film) - 22.30 Zakaj nisi z mano? (5. del dok. naniz.) - 23.00 5 minut - 23.05 Poročila - 23.25 Drugačen svet (225. del amer. nadalj.) - 00.10 A shop - 00.25 CMT

SOBOTA, 14. VIII.

SLOVENIJA 1

9.45 - 0.10 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.30 TEDENSKI IZBOR:
10.30 RADOVEDNI TAČEK
10.45 LISICA ZVITOREPKA
11.00 SNORČKI, amer. risana naniz., 6/11
11.25 OTROČI ŠIRNEGA SVETA, amer. dok. naniz., 7/26
11.50 ZMIGAJ SE!, športna oddaja za mlade
12.10 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
13.00 POROČILA
13.05 MOŠKI, ŽENSKA, ponovitev
16.20 ZARADI ENEGA ČEVLIJA UMOR, ponovitev amer. filma
18.00 DNEVNIK 1
18.10 BROOKLYNSKI MOST, amer. naniz., 4/12

18.35 DIVJI SVET ŽIVALI, 14. del angl. poljudnozan. serije
19.00 RISANKA
19.14 ZREBANJE 3 x 3
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 UTRIP
20.25 KRIZKRAŽ
21.30 LJUBEZEN DA, LJUBEZEN NE, 13. epizoda amer. naniz.
21.55 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.30 SOVA:
NEDOLŽNOST, angl.-italij. film

SLOVENIJA 2

13.15 - 0.50 Teletekst
13.30 Video strani - 13.45 Tedenski izbor: Kvartet Tartini; 14.50 Sova (ponovitev): Šrljivke (amer. naniz., 4/12); 15.50 Ciklus filmov P. de Broca: Lepiliva Julie (franc. film) - 17.15 Športna sobota: EP v streljanju; 17.30 SP v atletiki - 21.45 TV nočoj - 21.50 Vrzi kovance (avstral. nadalj., 4/4) - 22.40 Homo turisticus - 23.10 Sobotna noč: Bruce Springsteen

KANAL A

9.00 Country Music Television Europe (CMT) - 9.45 A shop - 10.00 Tilit (ponovitev filma) - 12.40 Teden na borzi (ponovitev) - 12.45 A shop - 18.00 Matlock (ponovitev 19. dela) - 19.00 5 X 5 - 19.25 CMT - 20.00 Matlock (20. del) - 20.55 Počitnice gospoda Hulota (franc. film) - 22.20 Glastonbury festival (2. oddaja) - 23.15 Videogram - 00.15 Poročila v angleščini - 00.40 Erotična uspanka - 1.00 Razdevičen 4. julija (erotični film)

NEDELJA, 15. VIII.

SLOVENIJA 1

8.15 - 0.15 TELETEKST
8.30 VIDEO STRANI
8.40 OTROŠKI PROGRAM
8.40 ŽIV ŽAV, ponovitev
9.35 HUCKLEBERRY FINN IN NIEGOVI PRIJATELJI, 23/26
9.55 VELIKI ŠMAREN, prenos maše s Svete gore pri N. Gorici
11.15 GLAŠBA IN PLESI SVETA
12.00 SLOVENCI V ZAMEJSTVU
12.30 ČETRTI POLETNI VIDEO MEH
13.00 POROČILA
13.05 DEČKI IZ BUNGALJE, avstral. film
15.20 TISOČLETJE, ponovitev amer. dok. serije, 6/10
16.20 QUO VADIS, 2. del amer. filma (ČB)
18.00 DNEVNIK 1
18.10 SPOŠNA PRAKSA, avstral. naniz., 9/11
19.00 RISANKA
19.20 LOTO
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ZRCALO TEDNA
20.25 NEDELJSKIH 60
21.25 PREŽIVETJE V AVSTRALSKI DIVJINI, avstral. dok. serija, 4/15
22.00 DNEVNIK 3, VREME
22.20 SOVA
LJUBEZEN DO LIDIJE, angl. nadalj., 7/13
SRHLJIVKE, amer. naniz., 5/12

SLOVENIJA 2

11.15 - 1.45 Teletekst
Opomba: 13.45 F-1; SP v atletiki
11.30 Video strani - 11.55 Tedenski izbor: Ogledano drevo Thike (angl. nadalj., 3/7); 12.45 Krizkraz - 13.45 Športna nedelja - 19.30 Dnevnik 2, vreme - 19.55 Šport - 21.00 Alpe-Donava-Jagran - 21.50 Profesor glasbe (amer. film) - 0.25 Športni pregled

KANAL A

8.00 Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha - 8.15 Ris (risanje in spoti) - 9.00 Robin Hood (2. del otroškega risanege filma) - 9.30 Male živali - 9.50 Charlie Chaplin (burleske) - 10.35 Počitnice gospoda Hulota (ponovitev filma) - 12.00 Nedeljski nagovor patra Benedikta Lavriha - 12.15 Helena - 18.00 Glastonbury festival (ponovitev 2. dela) - 18.55 Videogram (ponovitev) - 20.00 Športni M (dok. film o športu) - 20.30 Tropska vročica (14. del) - 21.30 Sneg na Kilimandžaru (amer. film) - 23.25 CMT

PONEDELJEK, 16. VIII.

SLOVENIJA 1

10.45 - 0.15 TELETEKST
11.00 VIDEO STRANI
11.30 TEDENSKI IZBOR
11.30 SAFARI, češka nadalj., 4/13
12.00 DIVJI SVET ŽIVALI, 14/25
12.25 ZNANJE ZA ZNANJE - UČITE SE Z NAMI
13.00 POROČILA
13.05 TEDENSKI IZBOR
13.05 ALPE-DONAVA-JADRAN
13.35 KAŠAŠKE DIRKE, reportaža
14.05 ŠPORTNI PREGLED
14.35 VIDEO STRANI
16.50 HOMO TURISTICUS
17.20 OTROŠKI PROGRAM
18.00 DNEVNIK 1
18.10 DOBER DAN, KOROŠKA
18.40 4 x 4
19.10 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 GOSPODARSKA ODDAJA: 10000 OBRA TOV
20.50 OMIZJE
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.40 SOVA
SO LETA MINILA, angl. naniz., 11/13
SRHLJIVKE, amer. naniz., 6/12

SLOVENIJA 2

15.15 - 23.45 Teletekst
Opomba: 18.45 - 21.30 SP v atletiki
15.30 Video strani - 15.45 Tedenski izbor: Forum, Utrip, Zrcalo tedna, Nedeljskih 60; 17.00 Ljubezen da, ljubezen ne (13. epizoda) - 17.25 Sova (ponovitev): Ljubezen do Lidijske (angl. nadalj., 7/13); 18.15 Šrljivke (amer. naniz., 5/12) - 19.20 TV nočoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 21.35

Od jutra do svita (slovaška drama, 2/2) - 22.35 Konfliktne situacije (angl. izobraž. oddaja, 1/4) - 23.05 V živo (2. del glasb. oddaje)

KANAL A

9.00 CMT - 9.45 A shop - 10.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angl.) - 11.00 Sneg na Kilimandžaru (ponovitev filma) - 12.55 A shop - 17.00 Karting Portorož (posnetek) - 17.45 Drugačen svet (ponovitev 225. dela) - 18.30 A shop - 18.45 Upravljanje (ponovitev 18. dela) - 19.15 A shop - 19.30 CMT - 20.10 Poročila - 20.30 Srce, telo in duša (amer. film) - 22.05 Upravljanje (19. del amer. dok. serije) - 22.35 5 minut - 22.40 Poročila - 23.00 Drugačen svet (226. del amer. nadalj.) - 23.45 A shop - 00.00 CMT

TOREK, 17. VIII.

SLOVENIJA 1

9.45 - 0.15 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.25 TEDENSKI IZBOR
10.25 PAMET JE BOLJŠA KOT ŽAMET
10.55 4 X 4
11.25 KONFLIKTNE SITUACIJE, 1/4
12.00 OD JUTRA DO SVITA, slovaška drama, 2/2
13.00 POROČILA
15.45 ŠOBOTNA NOČ, ponovitev
17.15 OTROŠKI PROGRAM
HUCKLEBERRY FINN, 24/26
LISICA ZVITOREPKA
18.00 DNEVNIK 1
18.10 PORABSKI UTRINKI
18.35 IZ ŽIVLJENJA ZA ŽIVLJENJE
ZNANJE ZA ZNANJE
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.40 GORE IN LJUDJE
21.40 KRONIKA, 17. del kanadske dok. serije
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.40 SOVA
ALO, ALO, angl. naniz., 24. epizoda
SRHLJIVKE, amer. naniz., 7/12

SLOVENIJA 2

15.15 - 0.15 Teletekst
15.30 Video strani - 15.45 Tedenski izbor: Gospodarska oddaja: Slovenci v zamejstvu - 16.55 Sova (ponovitev): So leta minila (angl. naniz., 11/13); 17.25 Šrljivke (amer. naniz., 6/12) - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 21.35 Modžeevska (poljska nadalj., 3/7) - 22.50 Videošpon - 23.30 Svet poroča

KANAL A

9.00 CMT - 9.45 A shop - 10.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angl.) - 11.00 Srce, telo in duša (ponovitev filma) - 12.35 A shop - 17.45 Drugačen svet (ponovitev 226. dela) - 18.30 A shop - 18.45 Jazzbina (ponovitev 27. oddaje) - 19.15 A shop - 19.30 CMT - 20.10 Poročila - 20.30 Poletni cikel slovenskega filma: Sreča na vrvi - 22.00 Jazzbina (28. oddaja) - 22.30 5 minut - 22.35 Poročila - 22.55 Drugačen svet (227. del amer. nadalj.) - 23.40 A shop - 23.55 CMT

SREDA, 18. VIII.

SLOVENIJA 1

9.45 - 23.55 TELETEKST
10.00 VIDEO STRANI
10.45 TEDENSKI IZBOR
10.45 SAFARI, češka nadalj., 7/13
11.15 VIDEOŠPON
11.55 IZ ŽIVLJENJA ZA ŽIVLJENJE
12.30 PREŽIVETJE V AVSTRALSKI DIVJINI, avstral. dok. serija, 4/15
13.00 POROČILA
13.05 VIDEO STRANI
16.35 MODŽEEVSKA, ponovitev poljske nadalj., 3/7
18.00 DNEVNIK 1
18.10 SVET POROČA, ponovitev
18.45 ANALITIČNA MEHANIKA, amer. izobraž. serija, 28/52
19.15 RISANKA
19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
20.05 ŽARIŠČE
20.30 FILM TEDNA
NOSILA JE RUMEN TRAK, amer. film
22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
22.40 SOVA
RIBICIJA, amer. naniz., 5/6
SRHLJIVKE, amer. naniz., 8/12

SLOVENIJA 2

14.15 - 0.35 Teletekst
Opomba: 20.05 nogomet Publikum:Odense (posnetek)
14.30 Video strani - 14.50 Tedenski izbor: Gore in ljudje; 15.50 Omizje - 17.10 Sova (ponovitev): Alo, alo; 17.40 Šrljivke (amer. naniz., 7/12) - 18.30 Otroški program - 19.20 TV nočoj - 19.30 Dnevnik 2, vreme, šport - 20.05 Športna sredi - 22.15 Prežihov Voranc-Franček Rudolf: Borba na tujih tleh (izvima TV igra) - 23.10 Koncert Marka Finka in Nataše Valant

KANAL A

9.00 CMT - 9.45 A shop - 10.00 Macneil in Lehrer komentirata (oddaja v angl.) - 11.00 Sreča na vrvi (ponovitev filma) - 12.30 A shop - 17.45 Drugačen svet (ponovitev 227. dela) - 18.30 A shop - 18.45 Male živali - 19.05 A shop - 19.20 CMT - 20.10 Poročila - 20.30 Elizije - kanaliziranje (1. del) - 21.05 Smrtonosni panter (amer. film) - 22.40 Rock starine (28. oddaja) - 23.15 5 minut - 23.20 Poročila - 23.40 Drugačen svet (228. del amer. nadalj.) - 00.25 A shop - 00.40 CMT

DOLENJSKI LIST
Vaš četrtkov prijatelj

Jože Ožbolt

Pred kratkim so se na kočevskem pokopališču poslovili od Jožeta Ožbolta, ki je bil med ljudmi znan kot zavzet bорец za pravice malih ljudi.

Rojen je bil leta 1923 na Smuku v Suhi krajini in bi decembra dopolnil 70 let. V bližnji Stavci vasi se je izučil za mizarja, nato pa je kot pomočnik delal v Dobropoljah. Med drugo svetovno vojno je bil terenski delavec v kočevskem rajonu. Po vojni je delal pri milici in bil tudi pomočnik komandirja postaje milice v Kočevju ter komandir v Ribnici in Grosuplju. Potem se je spet zaposlil v svojem poklicu in delal najprej v Mizarstvu Dvor, nato pa v Mizarstvu Kočevje (predhodniku današnje Opere), kjer je leta 1955 opravil mojstrski izpit. V tem podjetju je delal do invalidske upokojitve leta 1965.

Vedno je pošteno in zagnano delal tudi v političnih organizacijah od nekdanje ZK do SZDL in tudi v organih Krajevne skupnosti Kočevjemesto. Bil je oster kritik napak, ki so jih počenjali tudi na raznih odgovornih mestih, zato pri nekaterih oblastnikih ni bil priljubljen. Rad je imel naravo. Bil je navdušen polhar in gobar. Razen tega je bil zelo znan tudi kot zbiralec starega denarja. Zelo rad je prebiral časopise, še posebno Dolenjski list, na katerega sta z ženo Tincino naročena vse od začetka izhajanja.

J. P.

Jože Mikulič

V torek, 3. avgusta, so se prebivalci Dragarske doline v kočevski občini poslovili od svojega krajana Jožeta Mikuliča, požrtvovalnega člana GD Podpreska in družinskega očeta. Rad je imel te kraje in zato je v teh ostal od svojega rojstva v letu 1915.

Ob okupaciji se je vključil v organiziran boj za osvoboditev naše domovine, zato so ga aretirali in odpeljali v taborišče. Prizadevno je delal v gasilski organizaciji in je bil okoli 30 let predsednik upravnega odbora društva. Bil je vedno pripravljen pomagati drugim, posebno mnogo časa pa je brez plačila uporabil pri delu v prid preprečevanja požarov in ostalih nevarnosti. Kot prizadeven delavec v gozdarstvu in v gasilstvu je mnogo prispeval za napredek Podpreske in ostalih krajev v teh odročnih krajih kočevske občine.

V. D.

Valerija Starc

Na kočevskem pokopališču smo 3. avgusta spremenili na zadnjo pot priključeno učiteljico Valerijo Starc, ki je za vedno zatisnila oči v osemdesetemu letu starosti. Rojena je bila 14. septembra 1913 v družini Kobol v Gaberju pri Ajdovščini. Učiteljšče je končala leta 1933 v Ljubljani.

Sele leta 1937 je lahko nastopila prvo službo, in sicer v Tomažu pri Ormožu. Tu je učiteljevala do druge svetovne vojne. Kot begunka je med drugo svetovno vojno pribežala v Loški potok in Sodražico, kjer je bila med vojno partizanska učiteljica. Po vojni je najprej učiteljevala v Prigorici pri Ribnici, nato pa od leta 1946 naprej v Kočevju, kjer je bila najprej učiteljica, nato pa ravnateljica na osnovni šoli Mirka Bračiča. Upokojena je bila leta 1972.

Svojim učencem je ostala v lepem spominu, saj jim je bila ne le učiteljica, ampak tudi prava mama. Za svoje nesebično delo pri vzgoji in izobraževanju mladine je prejela več odlikovanj in priznanj. Ostala nam vedno v lepem spominu, predvsem njenim nekdanjim učencem.

J. P.

ZAHVALA

V 59. letu starosti nas je po težki bolezni zapustila naša draga mama, stara mama in sestra

ALOJZIJA BREGAR

rojena Hočevnar
iz Dobrave pri Škocjanu

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem, ki so po kožno pospremili na njeni zadnji poti, ji podarili cvetje in sveče ter nam izrekli sožalje. Hvala osebju Splošne bolnice Novo mesto za zdravniško pomoč, Domu starejših občanov Novo mesto, podjetjema Krka Zdravilišča in Krka Novoterm, govnici za poslovilne besede pri oprtem grobu in g. kaplanu za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 82. letu starosti je umrla naša draga mama, stara mama, babica, sestra, teta in tašča

ANGELA GRANDOVEC

iz Vel. Podljubna 11

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom in vaščanom, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje ter pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala osebjem Splošne bolnice Novo mesto, kolektivu Novolesa - enota Ruperčevrh, govniku za po slovilne besede, pevcem iz Ruperčevrha ter g. župniku iz Smihela za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat lepa hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob mnogo prežgodnih izgubi najinega moža in očija

TONETA KNEZA

kustosa Dolenjskega muzeja

se iskreno zahvaljujema vsem prijateljem, sodelavcem, sorodnikom in sosedom ter Dolenjskemu muzeju za vso pomoč v težkih trenutkih, izrečeno sožalje in darovano cvetje ter vsem, ki ste pokojnega pospremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala g. proštu za lepo opravljen obred, ravnatelju Dolenjskega muzeja g. Bojanu Božiču za prelepe poslovilne besede, g. Borutu Križu in dr. Stanetu Gabrovcu ter Dolenjskemu oktetu za poslovilne pesmi. Posebna hvala dr. Emilu Balažiču, dr. Iztoku Gradeckiju in vsem sestram šok sobe internega oddelka Splošne bolnice Novo mesto.

Žalujoci: žena Sibila in hči Monika

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je zapustila naša mama, stara mama, prababica, sestra in teta

MARIJA MUC

rojena Krštinc

z Gornje Lokvice 9 pri Metliki

Ob boleči izbugi se iskreno zahvaljujemo sosedom, vaščanom, prijateljem in sorodnikom za vsestransko pomoč ter podarjeno cvetje. Zahvala velja tudi Zdravstvenemu domu Metlika, nevrološkemu oddelku bolnice Novo mesto, govnici Mariji Nemančič, pevкам iz Otovca in župniku za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi njeni

DEPOZIT PLAČALO 44 ČRNOGRADITELJEV

METLIKA - Do 12. junija je v Metliki vplačalo depozite po zakonu o spremembah in dopolnitvah zakona o urejanju naselij in drugih posegov v prostor le šest črnograditeljev, sedaj pa jih je poravnalo depozit že 44. Kot je bilo slišati na seji občinskega izvršnega sveta, so v Metliki vzeli ta zakon zares, zato so sedaj toliko bolj nezadovoljni zaradi nedosled-

nosti pri njegovem izvajanju. Metliška vlada meni, da Jazbinskovo ministrstvo ne ve natančno, kaj sploh hoče. Zato je prepričana, da so bili tisti, ki so prvi plačali depozit, potegnjeni za nos. Sprejela je zatore sklep, da inšpekcije in upravni organi pripravijo analizo, katere gradnje bodo legalizirali in katerih ne, in dajo tem zadevam prednost pri reševanju. Sicer pa je šel denar od plačanih depozitov na republiko in občina doslej ni dobila še niti tolarja.

tedenski koledar

Četrtek, 12. avgusta - Klara
Petek, 13. avgusta - Liljana
Sobota, 14. avgusta - Demetrij
Nedelja, 15. avgusta - Marijino
vnebovzetje
Ponedeljek, 16. avgusta - Rok
Torek, 17. avgusta - Pavel
Sreda, 18. avgusta - Helena

LUNINE MENE

17. avgusta ob 21.28 - mlaj

kino

BREŽICE: 12. in 13. (ob 20.30)
ameriški grozljivi film Drakula. 14. in

kmetijski stroji

NAKLADALCO SIP 16 in hribovski
trosilec SIP, vse malo rabljeno, ugodno
prodam. ☎ (064)725-254. 3056
MOLZNI STROJ Vestfalija prodam.
☎ (068)85-341. 3067
IMT 539, 160 delovnih ur, odlično
ohranjen, prodam. Božnar, Malkovec 20,
Tržišče. 3077
TRANSPORTER za silažo prodam.
Franc Mali, Krka 16 a, ☎ 27-814. 3080
TRAKTOR ŠTORE 502, 1500 ur,
letnik 1984, prodam. ☎ (0601) 84-142. 3101
ROTACIJSKO KOSILNICO IMT
165, staro 3 leta, prodam. ☎ (061)557-
745. 3128

kupim

KUPERSBUSCH PEČ Ribnica kupim.
☎ (068)23-408. 3053
ČRPALKO ZA VODO za gasilski
avto ali avtostaciono kupim. Dušan Povše,
Drganja sela 24, Straža, ☎ (068)85-414.
3120

motorna vozila

YAMAHO XJ - 600, v brezhibnem
stanju, registrirano, ugodno prodam. ☎
(068)28-518, zvečer. 3051
Z 126 P, letnik 1987, prodam. ☎ 321-
201, dopoldan, 21-064, popoldan. 3055
SAMARO, letnik 1989, ugodno pro-
dam. ☎ 27-350. 3060
KOMBI VW TRANSPORTER, ka-
sonar, s cerado, letnik 1978, registriran do
aprila 1994, odlično ohranjen, prodam.
☎ (068)23-612. 3062

IZREDNO UGODNO prodamo Z
kombi AK, letnik 1986, dobro ohranjen,
rdeč, malo prevoženih kilometrov. ☎ 24-
790. 3063

Servisno prodajni center

VRTIN
ČRNOMELJ

RENAULT

- prodaja celotnega progra-
ma vozil RENAULT
- ugodni kreditni pogoji, lea-
sing
- R5 in Clio, dobava takoj
- odkup in prodaja rabljenih
vozil

NOVO NOVO NOVO

- Krediti za nakup vozil
na 4 leta
☎ (068) 51-638

EKSKLUZIVNA PRODAJA
AVTOPLASČEV
MICHELIN, GOOD YEAR
zastopstvo za olja elf

15.8. (ob 18.30 in 20.30) ameriški
akcijski film Univerzalni vojak. 18.8.
(ob 20.30) ameriška kriminalka Špičlj.
ČRNOMELJ: 12.8. (ob 21. uri)
ameriška akcijska komedija Driblerji
pod košem. 13. in 14.8. (ob 21. uri)
ter 15.8. (ob 20. uri) ameriška melo-
drama Prva ljubezen.

KRŠKO: 13.8. (ob 20. uri) in 15.8.
(ob 18. uri) ameriška družinska ko-
medija Beethoven.

METLIKA: 13. in 15.8. (ob 21. uri)
ameriška akcijska komedija Driblerji
pod košem.

NOVO MESTO: 12.8. (ob 10. uri
in 18.30) ter od 13. do 16.8. (ob 18.30)
ameriška "odštekana" komedija Way-
neov svet. Od 12. do 16.8. (ob 20.30)
italijanska erotična drama Meso.

AVTOHISA

Servisno prodajni center
Ločna 48,
68000 Novo mesto

RENAULT

- prodaja celotnega programa
vozil RENAULT
- ugodni kreditni pogoji, leasing
- R5, CLIO, dobava takoj
- odkup in prodaja rabljenih
vozil

NOVO NOVO NOVO

- krediti za nakup vozil
na 4 leta
Tel. (068) 324-533

ŠKODO 135 L, letnik 7/92, prodam.
☎ (068)27-688. 3066
Z 850, letnik 1984, dobro ohranjen,
prodam. B. Pavlin, Cesta herojev 66, No-
vo mesto, ☎ (068)25-426. 3069

JUGO 45 KORAL, letnik 1989, pro-
dam. Plantan, Vel. Podluben 1, Uršna se-
la. 3071

R 4, letnik 1984, registriran do 3/94,
prodam. ☎ 27-687. 3073

OPEL KADETT C, letnik 1974, re-
gistriran do 30.7.1994, prodam. ☎ 21-
402. 3094

OPEL KADETT 1.2, odlično ohran-
jen, letnik 1979, prodam. ☎ 27-679. 3096

GOLF JX BENCINAR, letnik 1986,
drugi lastnik, prodam. Cena 8.700 DEM.
☎ (0608)82-946. 3098

LADO RIVO in R 5 campus prodam.
☎ 85-395. 3099

126 P, letnik 12/87, registriran do
5/94, prodam. ☎ 25-344. 3100

OPEL KADETT 1.3 S, letnik 1989,
prodam za 13.500 DEM. Informacije po
15. uri na naslov: Slavka Gruma 76, Igor
3102

Z 128, letnik 1986, registriran do
11/93, prodam. ☎ (068)65-764. 3108

TOMOS AVTOMATIC, tip A3 SL,
nov in skrinja omaro, 240 l, rabljeno,
ugodno prodam. ☎ (0608)32-355. 3111

R 4, letnik 1989, ugodno prodam. ☎
28-340. 3125

obvestila

ŽALUZIJE, ROLETE in lamelne za-
vese izdelujemo in montiramo po konku-
renčnih cenah. ☎ (068)44-662. 2387

Trgovina MELITA

Florjančič Majda
Škocjan 25
tel. (068) 76-003

Do konca avgusta znižanje
letne konfekcije do 30%.
Prodaja na 3 čke nad vred-
nostjo 6.000 SIT.

— Za obisk se priporočamo!

Dolenjska banka d.d.
Novo mesto

Ljubljanska banka Dolenjska banka d.d. Novo mesto obveš-
ča svoje devizne varčevalce o obrestnih merah, ki veljajo za
devizno varčevanje v banki.

I. Vpogledna devizna sredstva

Država	Oznaka valute	Devizna varčevalna knjižica	Devizni tekoči račun
Avstrija	ATS	3,50%	2,00%
Italija	ITL	6,00%	5,00%
Nemčija	DEM	3,50%	2,00%
Švica	CHF	3,00%	2,00%
ZDA	USD	1,50%	1,00%
Ostale valute	—	—	1,00%

Minimalno stanje na devizni varčevalni knjižici je 200 DEM ali
ustrezna protivrednost v drugi valuti.

Vezana devizna sredstva

1. Kratkoročni nenamenski devizni depoziti s fiksno obrestno
mero

Država	Oznaka valuta	Znesek	Depoziti, vezani nad		
			1 mesec	3 mesece	6 mesecev
Nemčija	DEM	nad 1.000	6,60%	6,75%	6,85%
		nad 10.000	6,80%	6,88%	6,92%
		nad 50.000	6,85%	6,90%	6,94%
		nad 100.000	6,90%	6,94%	6,95%
		nad 500.000	6,95%	6,97%	6,98%
Avstrija	ATS	nad 1.000.000	7,00%	7,00%	7,00%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 6,60% do 7,00%	od 6,75% do 7,00%	od 6,85% do 7,00%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 7,00% do 7,50%	od 7,20% do 7,50%	od 7,40% do 7,50%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 4,75% do 5,10%	od 4,85% do 5,10%	od 5,00% do 5,10%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 2,25% do 2,55%	od 2,40% do 2,55%	od 2,50% do 2,55%
Italija	ITL	nad 1.000.000	7,00%	7,00%	7,00%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 6,60% do 7,00%	od 6,75% do 7,00%	od 6,85% do 7,00%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 7,00% do 7,50%	od 7,20% do 7,50%	od 7,40% do 7,50%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 4,75% do 5,10%	od 4,85% do 5,10%	od 5,00% do 5,10%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 2,25% do 2,55%	od 2,40% do 2,55%	od 2,50% do 2,55%
Švica	CHF	nad 1.000.000	7,00%	7,00%	7,00%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 6,60% do 7,00%	od 6,75% do 7,00%	od 6,85% do 7,00%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 7,00% do 7,50%	od 7,20% do 7,50%	od 7,40% do 7,50%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 4,75% do 5,10%	od 4,85% do 5,10%	od 5,00% do 5,10%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 2,25% do 2,55%	od 2,40% do 2,55%	od 2,50% do 2,55%
ZDA	USD	nad 1.000.000	7,00%	7,00%	7,00%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 6,60% do 7,00%	od 6,75% do 7,00%	od 6,85% do 7,00%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 7,00% do 7,50%	od 7,20% do 7,50%	od 7,40% do 7,50%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 4,75% do 5,10%	od 4,85% do 5,10%	od 5,00% do 5,10%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 2,25% do 2,55%	od 2,40% do 2,55%	od 2,50% do 2,55%

2. Dolgoročni nenamenski devizni depoziti s spremenljivo
obrestno mero, vezani nad 12 mesecev

Država	Oznaka valute	Znesek	Letne obrestne mere
Nemčija	DEM	10.000 in manj	7,00%
		nad 10.000	7,10%
		nad 50.000	7,20%
		nad 100.000	7,30%
		nad 500.000	7,40%
Avstrija	ATS	1.000.000	7,50%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 7,00% do 7,30%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 5,10% do 5,45%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 7,50% do 7,85%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 2,55% do 2,80%
Švica	CHF	1.000.000	7,50%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 7,00% do 7,30%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 5,10% do 5,45%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 7,50% do 7,85%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 2,55% do 2,80%
Italija	ITL	1.000.000	7,50%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 7,00% do 7,30%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 5,10% do 5,45%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 7,50% do 7,85%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 2,55% do 2,80%
ZDA	USD	1.000.000	7,50%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 7,00% do 7,30%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 5,10% do 5,45%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 7,50% do 7,85%
		odvisno od višine vezanih sredstev	od 2,55% do 2,80%

3. Dolgoročni nenamenski devizni depoziti s spremenljivo
obrestno mero, vezani nad 2, 3, 4 in 5 let

Država	Oznaka valute	24 mes.	36 mes.	48 mes.	60 mes.
Avstrija	ATS	7,10%	7,15%	7,22%	7,29%
Italija	ITL	7,60%	7,67%	7,75%	7,83%
Nemčija	DEM	7,10%	7,15%	7,22%	7,29%
Švica	CHF	5,17%	5,22%	5,27%	5,33%
ZDA	USD	2,58%	2,60%	2,63%	2,66%

Minimalni znesek vezave za vse vrste deviznih depozitov je
1.000 DEM oz. ustrežna protivrednost v drugi valuti.

Vabimo vas, da se o najugodnejši obliki varčevanja pogovori-
te ob vašem obisku v banki.

BANKA SLOVENIJE

Tečajna lista št. 153 z dne 9. avgusta 1993
Tečajni veljajo od 10. avgusta 1993 od 00.00 ure dalje

Država	Šifra valute	Valuta	Enota	Za devize		
				nakupni	srednji	prodajni
Avstrija	036	a. dolar	1	80.8101	81.0533	81.2965
Belgija	040	šiling	100	993.0441	996.0322	999.0203
Belgija	056	frank/C	100	327.9637	328.9506	329.9375
Kanada	124	dolar	1	91.8564	92.1508	92.4092
Danska	208	krona	100	1730.2989	1735.5054	1740.7119
Finska	246	marka	100	2052.0443	2058.2190	2064.3937
Francija	250	frank	100	1994.4027	2000.4039	2006.4051
Nemčija	280	marka	100	6986.8721	7007.8958	7028.9195
Črna gora	300	drahma	100	50.2046	50.3552	50.5058
Irak	372	fun	100	166.4375	166.9368	167.4361
Italija	380	ira	100	7.3641	7.3863	7.4085
Rep. Hrvaška	385	hrv. dinar	100	113.0476	113.3878	113.7280
Japonska	392	jen	100	6209.9319	6228.6178	6247.3037
Nizozemska	528	guilder	100	1609.7753	1614.6192	1619.4631
Norveška	578	krona	100	56.4714	56.6774	56.8834
Portugalska	620	escudo	100	1494.1426	1496.6385	1503.1344
Švedska	752	krona	100	7883.9865	7907.7096	7931.4327
Švica	756	frank	100	177.4666	178.0006	178.5346
V. Britanija	826	fun	100	118.6232	118.9801	119.3370
ZDA	840	dolar	1	133.4213	133.8228	134.2243
Spanija	995	pejeta	100	84.7508	85.0058	85.2608

tabakum d.o.o.

export — import
Velika Cikava 25, Novo mesto
tel. (068) 322-625, 23-826

- Zastopstvo VESNA Maribor
- akumulatorji za vse vrste vozil
- traktorji UNIVERSAL, ZETOR, SA-
ME, TV
- škroplilnice AGROMECHANIKA
- poljedelska in sadjarsko vinogra-
dniška oprema
- namakalni sistemi
- gume za osebn. kmetijski in tovar-
ni program

Pričakujemo vas!

NESNICE, mlade jarkice pasme hisex,
rjave, stare 4 mesece, opravljena vsa cep-
ljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni.
Naročila sprejemajo in dajejo vse infor-
macije (kliče od 17. do 22. ure) vsak dan:
Jože Zupančič, Otovce 12, Črnomelj, ☎
(068)52-806, Gostilna Jože Cetin, Mo-
stec 46, Dobova, ☎ (0608)67-578,
Zdenka Janežič, Slepšek 9, Mokronog, ☎
(068)49-567. 2462

CLANN®

61434 LOKA
PRI ZIDANEM MOSTU
TEL: 0038 (0)601 84-200

RAZPISUJE SLEDEČA
DELOVNA MESTA:

Pri vltomu v stano-
vanjsko hišo v Sevnici
je izginilo več pred-
metov, med njimi tudi
zunanja svetilka, ki
jo vidite na sliki. Kdor
bi jo videl, naj to
sporoči na postajo
milice. Nagrada 1.000
DEM.

POCENI PRODAJ kuhinjsko mizo
s šestimi stoli, regal, omaro svetle barve,
dve postelji, dva jogija in pisalno mizo.
22-550. 3050

HRASTOVA metrska drva prodam.
Dragovan, Svržaki 9, Metlika. 3054

FRAJTONARICO prodam za 1.500
DEM. R. Šajnovič, Šmihel 76, Novo me-
sto. 3058

ŠTEDILNIK NA TRDA GORIVA,
Kuppersbusch štedilnik na plin in elektri-
ko, dobro ohranjeno, ugodno prodam.
Boldin, Berčice 7, Metlika, 58-687. 3059

KRAVI SIVKI, breji, in črnobelega
bika prodam. 068/65-108. 3065

KRAVO ZA ŽAKOL ali rejo pro-
dam. Franc Jeralič, Šmarje 26, Šentjernej.
3072

MUŠKATNE RACE, odlične za vzre-
jo (v sedmih tednih preko 3 kg), prodam.
0601/21-806. 3075

KRAVODLAKE istrske goniče
prodam. 068/47-294. 3076

ČEBELNE PANJE prodam. 068/26-817. 3078

REZKALNI STROJ Loewe 650 x
300 x 500, s priborom, starejšo stružnico
in štanco, 5 ton, prodam. 0608/79-
495. 3081

DVE BREJI KRAVI prodam. Franc
Mali, Krka 16 a, 27-814. 3084

KRAVO, staro 7 let, ki ima 14 dni sta-
re dvojčke, skupaj prodam. 49-453. 3085

GUMI VOZ, skoraj nov, nosilnost dve
toni, prodam. Rudi Bogataj, Birčna vas 53
a, 43-538. 3088

VLOŽEK FRANKLIN in pečnice za
kamin ali krušno peč, rabljen pralni stroj
in štedilnik prodam. Fink, Dobrava 50,
Otočec. 3095

VINO LAŠKI RIZLING in 4 nove
avtomobilске gume 175 x 13 ugodno
prodam. 58-384. 3105

TRACNO ŽAGO z motorjem 2.5
KW in s stikalom prodam. Kolesa fi 60.
Žaga je v dobrem stanju. Dolžina lista 3.5
m. Cena po dogovoru. 0608/82-839.
3103

VEČJO KOLIČINO koruze na rasti-
lu za silažo v Mokronogu prodam. 49-
098. 3104

KOMPLETNO OPREMO za dnevno
sobo in sesalec za prah prodam. 27-
165. 3105

KRAVODLAKE PSIČKO istri-
janko, staro tri mesece, prodam. Gorenc,
Ločna 39. 3106

KRAVO prodam. Jože Kastelec, Dol.
Težka Voda 23. 3112

TELICO SIMENTALKO, gumi voz
in novo prešo za grozdje prodam. Mali
Podljuben 2, 86-204. 3119

HARMONIKO HOHNER Atlantic
3, 120-basno, prodam. 26-612. 3121

1 HA koruze za zrnje ali silažo pro-
dam. 76-327. 3122

ROTTWEILER MLADIČE vrhun-
skega legla, oče Ken Vom Schwaiger
Wappen, evropski in nemški prvak, mati
Ariana, R. Cac, R. Cacib. Prodaja psarna
St. Sonntag, 041/871-549, po 15. uri.
3123

KAKOVOSTNO VINO prodam. 23-
311, interna 675. 3126

SUHE SMREKOVE PLOHE di-
menzije 80, 50 in 20 mm prodam. 23-
196. 3127

KAKOVOSTEN trškogorski rizling
in cviček ter teden stara teleta prodam. 73-
327. 3129

650 STREŠNIKOV kinkinda, tip 272,
prodam. 068/44-137. 3130

500 L sod, dobro ohranjen, prodam.
Cena po dogovoru. Meznarič, Gor. Polje
23, Straža. 3131

razno

PROSTORE za mirno obrt ali skladišče oddam. Fink, Dobrava 50, Otočec. 3090

VINOGRADNIKI! Izdelujemo hi-
dravlične vinogradniške stiskalnice, 150 l,
125 l in 80 l. Šmo najcenejši v Sloveniji!
Količine omejene. 068/49-046. 3117

V NOVEM MESTU oddam poslovni
prostor (65 m²). Informacije na 25-
202. 3117

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Oklešen Leopold

K Roku 77

Novo mesto

tel.: 068/ 323-193

delovni čas: non stop

• prevozi pokojnikov — tudi iz tujine

• prodaja pogrebnega materiala

• ureditev pokojnikov — tudi na domu

• urejanje dokumentov v zvezi s pokojniki

• kompletne storitve pri pogrebih

• storitve v zvezi z upepelitvijo

• posredovanje vencev in cvetja

• posojanje mrtvaškega odra, če kupite tudi material

• izredno konkurenčne cene

• brezplačen prevoz do 20 km

• 10% popust ob takojšnjem plačilu

• možnost plačila na 3 ččke ali 3 obroke

PRODAM sedežno garnituro trosed,
dvosed, kot. 20-524.

KUPIMKOZOLEC»TOPLAR» 068/
28-250.

MLADE MUCE iščejo nov topel
dom. 068/28-250.

službo dobi

GOSTIŠČE HRIBAR - Motel Treb-
nje zaposli snažilko - sobarico. 44-018.

HONORARNO ZAPOSILIMO več
potnikov za prodajo po Sloveniji. Provizi-
ja 33%. 45-214. 3074

GOSTILNA PRI LOVCU zaposli
dekle za strežbo. 41-089. 3083

POTNIKE za prodajo na terenu išče-
mo. Potreben osebni avto in prosti vikend.
Informacije na 85-325 ali 061/
445-619. 3097

NA PODROČJU Gorenjske, Štajer-
ske, Suhe krajine in Notranjske iščemo tr-
govske potnike - komercialiste. Možna
redna zaposlitev. Pisne ponudbe spreje-
mamo do 28.8. 1993 na naslov: Butler,
Pod Trško goro 49, Novo mesto. 3114

HONORARNO DELO nudimo.
Dobro plačilo. 25-038. 3115

Za strežbo v lokalu na avtobusni po-
staji v Novem mestu, iščem deklo. Inf.
068/ 26-089

ZAHVALA

Za vedno je odšel od nas naš dragi

**JULIJAN
LAZNIK**

Ul. Ilke Vaštevove 11, Novo mesto

Iskrena hvala vsem, ki ste nam stali ob strani v teh težkih trenutkih in
nam skušali lajšati neizmerno bolečino.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 81. letu starosti nas je zapustila mama, stara
mama, babica in teta

**MARIJA
ČRTALIČ**

iz Ostroga 18, Šentjernej

Zahvaljujemo se sorodnikom, prijateljem in znancem za darovano
cvetje in sveče ter vsem, ki ste nam izrekli sožalje in pokojno mamo v
tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebna zahvala
vaščanom za pomoč, GD Ostrog za lepo organizacijo pogreba, prevozn-
nikom, g. kaplanu pa za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena
hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Življenje celo si garal,
vse za hišo in družino dal,
le sledi ostale so povsod
od dela tvojih pridnih rok.

Mnogo prezgodaj nas je v 67. letu starosti za-
pustil naš dragi mož, oče, stari ata, brat, stric
in bratranec

**AVGUST
ŠEPIC**

iz Zagorice pri Mirni

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in
znancem za darovano cvetje, sveče, sv. maše, nesebično pomoč in tako
množično udeležbo na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni
osebju Internega oddelka bolnišnice Novo mesto, posebno dr. Čehovi,
župniku za lepo opravljen obred, govorniku za poslovljne besede, ko-
lektivno Osnovne šole Trebnje ter ZB in DU Mirna. Vsem in vsakemu
posebej še enkrat hvala!

Žalujoci: vsi, ki smo ga imeli radi

ZAHVALA

Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrti te vzela je prerano,
a v naših srcih boš ostal.

V 67. letu starosti nas je zapustil mož, oče, sta-
ri oče, brat in stric

**JANEZ
ČUKAJNE**

iz Mihovega pri Šentjerneju

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, znancem in
prijateljem, ki ste nam v teh težkih trenutkih stali ob strani, izrekli soža-
lje, darovali cvetje ter pokojnega pospremili na njegovi zadnji poti. Po-
sebej se zahvaljujemo OŠ Loka v Črnomlju in Iskri iz Kostanjevice.
Lepa hvala g. župniku za opravljen obred, govorniku za poslovljne be-
sede in gasilcem iz Vrhpolja in Cerovega Loga. Vsem še enkrat iskrena
hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

službo išče

SLUŽBO PRODAJALKE na pod-
ročju 068 iščem. 44-878. 3109

stanovanja

V LAGUNI prodam ali zamenjam za
3-sobno dve dvosobni stanovanji, vsako
60 m². Možnost združitve. 20-374.

TUJCU oddam pol hiše z garažo.
Fink, Dobrava 50, Otočec. 3089

TRISOBNO STANOVANJE, oprem-
ljeno, s telefonom, oddam. Šifra: »1.
SEPTEMBER« 3091

GARSONJERO, 26 m², s centralno,
telefonom in kabelsko TV, v Novem me-
stu, prodam. 23-766, zvečer 20-572.

GARSONJERO ali manjše stanova-
nje, po možnosti opremljeno, s telefonom,
iščem. 25-960. 3107

V NOVEM MESTU najamem garso-
njero. 068/26-374, od ponedeljka do
četrtka. 3110

STANOVANJE na Mirni (centralna,
52 m²) oddam. 23-065. 3116

**KOMFORTNO DVOSOBNO STA-
NOVANJE** na Cesti herojev, 60 m²,
prodam. 28-850. 3118

STANOVANJE na Mirni na Dolenj-
skem, v bloku, oddam v najem. Informa-
cije na 068/45-455. 3124

V SPOMIN

Kam odšla si, mamica naša?
Tu je praznina in bolečina,
srca jokati ne znajo,
vendar še vedno te rada imajo.

10. avgusta je minilo leto dni, odkar si nas za-
pustila, naša dobra žena, mamica in stara
mama

**FRANČIŠKA
TURK**

z Gor. Mokrega Polja

Imela si nas rada in želeli smo, da bi bili srečna družina. Toda bolezen in
smrt sta strli upanje, ki smo ga gojili. Hvala vsem, ki se je spominjate in
jo obiskujete na njenem grobu.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 69. letu starosti nas je po kratkotrajni bo-
lezni zapustil mož, ate, stari ate, brat in stric

**RUDOLF
SIMONČIČ**

iz Cerovega Loga 52

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem,
ki ste nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, darovali cvetje, de-
narno pomoč in pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi
zadnji poti. Posebna zahvala gasilskemu društvu za organizacijo slovesa
in poslovljne besede ter g. kaplanu za opravljen obred.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 54. letu starosti nas je zapustila draga mama in stara mama

ANA BILIČ
rojena Škufca

iz Novega mesta

Zahvaljujemo se vsem, ki ste se od pokojnice poslovili, darovali cvetje
in jo pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala kolektivu Tovarne
zdravil Krka.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Življenje je tvoje končalo svoj boj,
sedaj pa uživaš življenja pokoj,
a smrti ni tista, ki nas loči,
so vezi močnejše, ki nas še družijo.

V 65. letu starosti nas je po težki bolezni zapu-
stil naš dragi mož, oče, stari oče, tast, brat,
stric in svak

**RUDI
PUNGERŠIČ**

iz Dul 11 pri Bučki

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so
nam v teh težkih dneh kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje, darova-
li vence, cvetje, sveče in sv. maše ter pokojnega v tako velikem številu
spremili na zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni Žnidaršičevim in
Udvančevim za vsestransko nesebično pomoč. Za podarjene vence in
izraženo sožalje se zahvaljujemo sodelavcem tehničnih služb Splošne
bolnice Novo mesto, IMV Revoz - oddelek adjustaže in orodjarne ter
LD Bučka. Hvala cerkvenemu pevskemu zboru in Stanki Kos za govor,
duhovniku za lepo opravljen pogrebni obred ter godbeniku za odigrano
Tišino. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njegovi

portret tega tedna

Boris Plantan

"To je pa naš ravnatelj!" vam bodo v Vavti vasi, Straži in okolici odgovorili ljudje skoraj vseh generacij, če vprašate po Borisu Plantanu. Osemdeset let, ki jih še zdaleč ne kaže, bo praznoval ta mesec. "Tako hitro je minilo, čeprav nikoli nisem mislil, da jih bom dočakal," pravi Boris. Sedemindeset let je bil star, ko je izgubil ledvico in so mu zdravniki rekli, da bo živel le še pol leta. "Kadar ti zdravnik vse dovolji jesti in piti, takrat tvoje zdravje ni več za ta svet," povzame Boris Prešernovo pesem, vendar pravi, da se je navsota kljub temu držal in čakal, kdaj bo minilo pol leta.

Potem je pol leta minilo še mnogokrat. Zaradi bolezni je bil leta 1955 iz okrajnega ljudskega odbora v Novem mestu, kjer je služboval kot prosvetni inštruktor, premeščen nazaj v Vavto vas za upravitelja šole, kar je bil tudi že predtem od osvoboditve naprej. Od takrat pa do upokojitve 1973 leta se je v Vavti vasi in njeni šoli marsikaj dogajalo in spreminjalo. "Najprej je bilo treba iz navadne ljudske šole narediti osemletko. V začetku so bili ljudje do nove šole nezaupljivi in so celo spraševali, če morajo otroci v šolo v Novo mesto. Kasneje je šola prišla na tako dober glas, da so učence ob vpisu v srednjo šolo gotovo sprejeli, ko so videli, da prihajajo iz Vavte vasi," Boris pravi, da se je ves čas na vseh sestankih boril za novo šolo. Prepričevali so ga, da ni denarja, vendar je kljub temu uspel, da so jo povečali. Pa je tudi ta

postala premajhna. Že ko je bil v pokopju, so stari priključili novo šolo. "Saj bo še ta, najnovejša, kmalu pretesna," pravi nekdanji ravnatelj, ko opazuje razvoj Vavte vasi, Straže in okoliških krajev. Spominja se časov, ko je on drgnil šolske klopi in so bili tu le trije razredi osnovne šole. Takrat in tudi kasneje, ko je odhajal v novomeško gimnazijo, si najbrž ni mislil, da se bo nekoč vrnil v domačo osnovno šolo kot ravnatelj.

Ko je končal učiteljske v Ljubljani, in v Črni gori odslužil vojaščino, je v oktobru leta 1937 dobil prvo službo učitelja na šoli Dobovec pod Kumom. Šola je bila znana kot kazensko mesto za tiste, ki niso bili politično pravilno usmerjeni. Da je bil Boris sokol, pove marsikaj, tudi to, zakaj niso ugodili njegovim prošnjam, ki jih je pošiljal v Vavto vas za izpraznjeno mesto učitelja. Leta 1941 je le dobil službo v Dolenjskih Toplicah in se tako vrnil k družini v domači kraj. Doma pa je bil le kratek čas, kajti 1942. leta so ga aretirali Italijani in ga najprej odpeljali v novomeške zapore, nato pa v internacijo v severno Italijo. Od tam se je vrnil avgusta 1943. leta, septembra pa je že bil v partizanih: kratek čas v Levstikovi brigadi, nato pa je bil dodeljen k ekonomskemu odseku, ki je spadal pod Glavni štab. Kasneje je bil postavljen za učitelja in upravitelja osnovne šole na Uršnih selih, nato pa premeščen v Dolenjske Toplice. Dan, ko so ga ujeli domobranci, in dneve zapora, v katerem je dočakal osvoboditev, opisuje Boris kot najhujše čase v svojem življenju.

Veliko bolj kot na vsa vojaška priznanja pa je Boris ponosen na tista, ki jih je prejel za svoje dolgoletno in prizadevno delo na področju kulture in prosvete. Najzlahtnejša med njimi je gotovo Trdinova nagrada. Trideset let je vodil pevski zbor pa tudi tamburaše, iz katerih je kasneje nastala straška godba na pihala. Za svoje delo na področju glasbene dejavnosti je prejel zlato Gallusovo značko.

JERCA BOŽIČ

Prelestna cerkva na Gorjancih

Obnovljeni ostanki cerkvice sv. Jere na Trdinovem vrhu - Tone Hočvar iz Šmalčje vasi je odlično opravil svoje delo - Na obisku tudi predsednik Kučan

TRDINOV VRH - Po več kot 200 letih je bila lani septembra v očisteni ostanki cerkvice sv. Jere na Trdinovem vrhu spet maša. Čiščenja ostankov te cerkvice na vrhu Gorjancev se je lotil šentjernejški župnik Anton Trpin ob strokovnem vodstvu in nadzoru novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. Očiščevalna dela so opravljali župljani šentjernejške župnije, kamor je cerkva sv. Jedrti na vrhu Gorjancev od nekdaj sodila; prvi so za delo poprijeli prebivalci Čerovega Loga, ki imajo gorjanski cerkvi sv. Miklavža in sv. Jere "za svojo". Med tistimi, ki so pri lanskem delu zavzeto sodelovali, je bil tudi Tone Hočvar iz Šmalčje vasi pri šentjernejcu.

Ko so bile ruševine cerkvice sv. Jedrti, ki se prvič omenja že leta 1447, očiščene, je prevladalo strokovno mnenje, da bi bilo dobro ostanke cerkvice umetnostnozgodovinsko predstaviti tako, da bi ohranjene zidove ladje in prezbiterija poravnali z najvišje ohranjenimi, zidove lope, ki je bila cerkvice kasneje prislonjena, pa naj bi pozidali na novo. Za vsa zidava je bilo na voljo dovolj prvotnega materiala, se pravi kamnja, ki se je v stoletjih, ko je bila cerkva opuščena, rušilo v njeno notranjost. Seveda gre pri tem za

SOM VELIKAN - 31 kilogramov težak in 170 centimetrov dolg je bil som, ki ga je pri izlivu Sušice iz Krke potegnil Martin Stipič iz Podbočja. Martin je v dvajsetih letih ribištvu ulovil že več 15 in 20 kilogramov težkih somov, vendar kljub temu takega velikanu ni pričakoval. Ta je bil gotovo vreden enotedenskega zasledovanja in enournega "utrujanja".

zamudno, potrpežljivo in natančno delo, ki zahteva tudi takega človeka. Našli so ga prav v Tonetu Hočvarju. Tone, zgovoren in šegav možak, pravi, da je priučen zidar, kvalificiran keramičar, po poklicu agronom, zadnjih osem let pa poklicni čebelar.

"Lani pri čiščenju cerkvice sem bil zraven, na prošnjo dekana Trpina pa sem letos prevzel pozidavo zidovja. Pristal sem le s pogojem, da delo stalno in redno nadzira strokovnjakinja novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. In res je tako rekoč vsak dan prihajala sem umetnostna zgodovinarica Marinka Dražumerič. Poleg mojih in sosedovih otrok, ki so vsak dan hodili z mano sem gor, je bila ena redkih, ki so redno prihajali," pravi Tone. To je zvenelo kot občutek. Pomoči, kljub štirikratnim ostanom, je bilo hudo malo in pri delu na cerkvi na vrhu Gorjancev se je ponovno potrdila stara resnica, da se je najbolje zanesti nase.

Delo, ki ga je opravil Hočvar, je zahtevno, zamudno in natančno. Vsa kamen je bilo treba izbrati, ga trikrat pogledati in postaviti na pravo mesto. Sedaj, ko je delo opravljeno, je

HENČEK V SEVNICI

SEVNICA - V soboto ob 20. uri in 30 minut ob večernem bazenu nastopil Ansambel Henček. Organizatorji večera, ki sodi v okvir poletnih prireditev v občini, obetajo zanimiv večer ob zabavnih igrah in žrebanju vstopnic.

Lepotice, na plan!

28. avgusta izbor najlepše Dolenjke za miss Otočec

OTOČEC - Lepim Dolenjkam se odpirajo vrata v svet. Odkrile jih bodo lahko v soboto, 28. avgusta, ob 20. uri, ko se bodo na terasi Garni hotela Otočec potegovala za naslov miss Otočec. Ta naslov bo izbranka in njeni dva spremljevalka odprli pot na splošno izbiro za mis Slovenije, ki bodo v začetku septembra, velika finalna prireditev, ki jo bo snemala tudi televizija, pa bo konec septembra. Od tod bodo vrata zmagovalki odprta naravnost na tekmovalstvo za miss sveta, ki bo letos decembra v Južnoafriški republiki.

Prijave za dolenjsko predtekmovalstvo na Otočcu naj kandidatkam pošljejo čimprej časopisu Slovenske novice ali pokličejo na telefon 068/23-510. Organizatorja sta Club diskoteka Otočec in Grad Otočec. Seveda za tekmovanje veljajo tudi določeni mednarodni pogoji, zlasti za tiste, ki se bodo uvrstile na nadaljnja tekmovanja. Ti pogoji so: da so 1. aprila letos dopolnile sedemnajst let in da niso starejše od 24 let, da so državljanke Slovenije, neporočene in brez otrok ter da so visoke najmanj 165 cm.

T. J.

VESEL KONEC TEDNA

DOL. SUŠICE - Za popetrivite turistične ponudbe na Dolenjskem so se oddčili tudi v gostilni Kolesar. Gostom lahko ponudijo poleg dobre hrane in pijače še 17 ležišč, ob koncu tedna pa poskrbijo tudi za zabavo. Tako bo v petek, 13. avgusta, za zabavo poskrbel priznani primorski ansambel BIG - BEN in v soboto, 14. avgusta, Boris Kopitar z ansamblom Nika Zajca. Vabljeni!

MOŠKI STRIPTIZ

OTOČEC - Club diskoteka Otočec pripravlja Dolenjkam še eno presenečenje. V petek, 13. avgusta, si bodo med polnočjo in eno uro ponudili lahko ogleda moški striptiz, ki ga bo izvajala skupina iz Italije. Da ne bo ob srečanju s prvo tako predstavo na Dolenjskem ženskam nerodno, bo v tem času prisotnost drugih moških, razen nastopajočih, prepovedana. Podobne predstave v Ljubljani so kmalu presegle začetno zadržanost in "vžgale".

CLUB LUKNA

V petek, 13. avgusta ameriški band THE PSYCLONES V nedeljo, 15. avgusta ob 16. uri otroški disko

HAIDI

V Kolpi otroci spet našli raka koščaka

Večji jelševci le še v rudniškem jezeru

KOČEVJE, LAZE - Ko se je 1. avgusta kočevski vodni inšpektor Dario Klun kopal v Kolpi pri Lazih, so mu prišli povedati otroci, da so v vodi našli nenavadno "zverino". Inšpektor, ki je tudi ribič, je prišel na ogled žal nekoliko prepozno. Tista nenavadna žival je bila namreč že mrtva. Ugotovil je lahko, da je rak - po njegovem mnenju koščak - ki so ga otroci našli pod kamnom.

Raki v Kolpi torej so. Videlo jih je tudi že več ribičev, med njimi Janez Merhar, upokojeni direktor SDK, ki je pred leti med ribolovom opazil raka v Kolpi tudi pri vasi Laze, a nekaj sto metrov višje, kot zdaj inšpektor Klun. V Dolenjskem listu pa smo pred nekaj leti poročali, da so raka našli tudi v Kolpi pri vasi Ložec, in takrat smo objavili tudi njegovo fotografijo. Dario Klun je povedal še, da v potoku, ki teče iz jezera pri Kočevski Reki, kar mr-goli rakov koščakov. Pred leti, ob gradnji vodne pregrade pri Prigoricah v ribniški občini, pa so odkrili kar nekaj tisoč rakov koščakov tudi v potoku pod sedanjim jezerom.

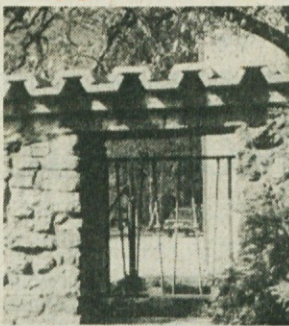
Koščaki so manjši raki, medtem ko so večji, jelševci, že leta 1895 poginili hkrati v Krki, Kolpi in Rinži. So pa raki jelševci še v rudniškem jezeru pri Kočevju. Na območju kočevskega rudnika rjavega premoga je bilo namreč več mlak, ki niso imele zveze z Rinžo in torej do rakov v teh mlakah ni prišla račja kuga. Dve izmed teh večjih mlak oz. kar zelo majhnih jezer sta po zaprtju premogovnika postali del današnjega jezera, v katerem so se ohranili jelševci.

J. PRIMC

STOLETNI ZIDOV - Mojster Tone Hočvar in umetnostna zgodovinarica Marinka Dražumerič si ogledujeta najboljše ohranjeni deli ostankov cerkvice sv. Jere na vrhu Gorjancev, ki jo zgovinski viri omenjajo že leta 1447, zadnjih 200 let pa je nezadržno propadala. (Foto: A. B.)

Kaj je na sliki?

Kaj je na sliki?
Moj naslov:

Kupone pošljite na dopisnici na naslov:
Dolenjski list, p.p. 130, 68000 Novo mesto

Halo, tukaj je bralec Dolenjca!

Delavna invalidska upokojenca - Zverine na Mestnih njivah - Odrinjeni Suhokrajinci - Za koga so štrajkali? - Ve se, kdo je največji krivec za propad Kovinarja

Prvi se je v soparnem četrtkovem večeru ogledal bralec iz Cegelnice. Možak je prizadelo spraševali, če res ni nikogar, ki bi naredil konec sušmarstvu, in povedal tole zgodbo. V bližnjem Bršljanu naj bi na veliko delala dva tapetnika. To sicer ne bi bilo nič hudega ali pregrešnega, če ne bi delala na črno in če ne bi bila invalidsko upokojena. "Oba je komisija kot nezmožna za delo invalidsko upokojila, sedaj pa lahko trdo delata od šestih zjutraj do polnoči. Eden ima celo tovarno, pomagajo mu vsi domači, k njemu pa vozijo delo tudi veliki in ugledni novomeški obrtniki. V pol leta si je eden od teh - prej j bil revež tako bolan, da ni mogel v službi v družbenem podjetju več delati - kupil novega golfa!" je ogorčen bralec, ki si je svojo pokojnino moral pošteno zaslužiti. O vsem je obvestil tudi novomeško inšpekcijo službo.

Bralko z Mestnih njiv, ki mora zjutraj navezdogaj vstati in se odpra-

viti v službo, da si bo pošteno zaslužila pokojnino, pa moti, da imajo ljudje po blokih pse. "Saj ne rečem, ko bi imeli tiste majhne, ti pa so veliki kot teleta. Na vsakem drugem balkonu je že taka zverina. In ko se eden oglasi, začnejo lajati vsi in ta tulba gre kar naprej. Zjutraj v službi pa nikogar ne briga, če nismo mogli spati zaradi tega, ampak je treba trdo delati!" Ženska pravi, naj si lastniki te zverine pončijo privežajo k posteljam in naj njim tulijo na ušesa. "Če kaj rečeš, ti pa mulec petardo vrže na balkon ali skozi okno v stanovanje..."

Oglasil se je naš bralec Murn iz Vel. Lipovca v Suhi krajini. Pravi, da bi bilo prav, ko bi se direktor Cestnega podjetja s svojim avtom enkrat zapeljal po cesti Boršt - Vel. Lipovec. "Gre za kake 3 kilometre razdrapanega makadama, ki že dva meseca ni videl cestarja. Obupno!" Ljudje v teh oddolnih in nerazvitih krajih so že tako prikrajšani za ogromno stvari, ki jih imajo drugi občani. Povsod jih odpravljajo in zapostavljajo. "Za telefon in asfalt skozi vas smo morali sami zbrati denar in delati, drugega pa tako in tako nimamo. Vodovoda ni, sedaj pa nam v tej suši grozi, da nam iz Žužemberka ne bojo več vozili vode. Kaj bomo v Krko gonili živino napajati?" Janez iz Črnomlja je pohvalil novo sindikalno vodstvo v črnomaljskem

KLIC V SILI

NOVO MESTO - Danes, v četrtek, vas bo na telefonu 23-304 čakal psiholog med 19. in 21. uro. TREBNJE - "Klic v stiski" - na vprašanje otrok in mladine bodo odgovarjali strokovnjaki vsak ponedeljek med 7. in 8. uro ter 15. in 17. uro na telefonu 44-293.

Halo, tukaj DOLENJSKI LIST!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo še več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvaliti, ali pa le opozoriti na zanimiv dogodek iz domačih krajev, pokličite nas! Pristihnil vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Na voljo smo vam vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068)323-606. Dežurni novinar vam bo rad prisluhnil.

JE TO ZATO, KER SEM REPIČAN?

- Oči, moji sošolci v prvem razredu poznajo samo tri črke: a, b in c. Jaz pa znam že celo abecedo. Je to zato, ker sem Repičan?
- Ja, sine, to je zato, ker si Repičan.
- Oči, moji sošolci v prvem razredu znajo šteti samo do deset. Jaz glado štejem do sto. Je to zato, ker sem Repičan?
- Ja, sine, to je zato, ker si Repičan.
- Poglej, oči, moja sošolka iz prvega razreda ni znala pokazati na zemljevidu Evrope. Jaz sem s prstom pokazal celo Slovenijo.

Je to zato, ker sem Repičan?
- Ja, sine, to je zato, ker si Repičan.
- Oči, samo jaz v prvem razredu dosežem strop, če stojim na stolu. Je to zato, ker sem Repičan?
- Ja, sine, to je zato, ker si Repičan.
- Oči, edini sem v prvem razredu, ki zna reči po angleško lačen sem. Je to zato, ker sem Repičan?
- Ja, sine, to je zato, ker si Repičan.
- Poglej, oči, pri spoznavanju narave in družbe sem samo jaz

iz celega prvega razreda vedel, da je Dunaj glavno mesto Avstrije. Je to zato, ker sem Repičan?
- Ja, sine, to je zato, ker si Repičan.
- Oči, včeraj smo imeli učenci prvega razreda zdravniški pregled. Sleči smo se morali do gola in veš, kaj sem opazil? To, da so moji sošolci goli po vsem telesu. Edino jaz sem bil kosmat pod pazduho, prsih in med nogami. Je to zato, ker sem Repičan?
- Ne, sine, to je zato, ker si star dvajset let.

TONI GAŠPERIČ